

Jaarverslag BPF Schilders 2020

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het
Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
PROFIEL BPF SCHILDERS	5
KERNCIJFERS	7
KERNCIJFERS (TOELICHTING)	8
BESTUURSVERSLAG	10
1. BPF SCHILDERS IN 2020.....	10
2. HOE ZAG DE PENSIOENREGELING ER IN 2020 UIT?.....	13
3. HOE PRESTEERDEN WIJ IN 2020 EN WAT KOSTTE DAT?.....	20
4. HOE BESTUURDEN WIJ IN 2020?	30
5. HOE HEBBEN WIJ IN 2020 CONTACT GEHAD MET DEELNEMERS EN ONDERNEMERS?.....	43
6. ONDERTEKENING	46
TOEZICHT EN VERANTWOORDING	47
JAARREKENING	62
BALANS PER 31 DECEMBER 2020 (NA BESTEMMING VAN SALDO VAN BATEN EN LASTEN).....	62
STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020	63
KASTROOMOVERZICHT 2020	64
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	65
1. INLEIDING.....	65
2. GRONDSLAGEN.....	65
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER	75
3. BELEGGINGEN	75
4. VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN.....	85
5. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA.....	86
6. LIQUIDE MIDDELEN.....	86
7. STICHTINGSKAPITAAL EN ALGEMENE RESERVE	86
8. VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN.....	87
9. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	90
10. NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN.....	92
11. VERBONDEN PARTIJEN	93
12. RISICOBEHEER	93
13. FINANCIERING EN FINANCIËLE POSITIE	98
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	103
14. PREMIE BIJDAGEN	103
15. BELEGGINGSOPBRENGSTEN.....	104
16. OVERIGE BATEN.....	105
17. PENSIOENUITKERINGEN.....	105
18. PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	105
19. SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN.....	107
20. OVERIGE LASTEN.....	107
21. ACTUARIËLE ANALYSE VAN HET SALDO VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN.....	108
21.1 RESULTAAT OP PREMIEBIJDAGEN	108
21.2 RESULTAAT OP WAARDEOVERDRACHTEN	109
21.3 RESULTAAT OP BELEGGINGEN EN VERPLICHTINGEN	109
21.4 RESULTAAT OP PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	109
21.5 RESULTAAT OP PENSIOENUITKERINGEN.....	110
21.6 OVERIGE RESULTATEN.....	110
22. TOELICHTING OP HET KASTROOMOVERZICHT	111

23. BESTEMMING VAN SALDO VAN BATEN EN LASTEN	111
24. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	111
25. ONDERTEKENING	113
OVERIGE GEGEVENS	114
ACTUARIËLE VERKLARING	114
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	116
BIJLAGEN	124
1. RAPPORTAGE VERANTWOORD BELEGGEN.....	124
2. PERSONALIA	133
3. NEVENFUNCTIES.....	135
4. NALEVING CODE PENSIOENFONDSEN.....	137
5. BEGRIPPENLIJST.....	139

Voorwoord

BPF Schilders kijkt terug op een bewogen jaar. De COVID-19 pandemie hield de wereld en daarmee ook BPF Schilders en haar deelnemers stevig in de greep. Veel mensen zijn in hun directe kring getroffen door verlies van dierbaren, ziekte en onzekerheid in hun werksituatie. Bij het schrijven van dit voorwoord is de toekomstverwachting verbeterd, vaccinaties lijken goed te helpen en de lockdownmaatregelen zijn versoepeld.

BPF Schilders en PGGM als uitvoerder hebben voornamelijk vanuit huis vergaderd en gewerkt. Het is gelukt om alle belangrijke processen uit te blijven voeren. Hoewel onze beleggingen natuurlijk ook geraakt zijn, heeft de dekkingsgraad zich behoorlijk hersteld. Een eerder in het jaar niet uitgesloten korting hoefde gelukkig niet te worden doorgevoerd. Wel kan er helaas niet geïndexeerd worden. In de sector is de orderportefeuille, en daarmee de werkgelegenheid, goed op peil gebleven. De eerder genomen coulanccemaatregelen in verband met de inning van premie zijn daarom beëindigd.

De voorbereidingen op het nieuwe pensioencontract zijn gestaag verder gegaan. Opdrachtgevers, verantwoordingsorgaan, raad van toezicht, bestuur en uitvoerder PGGM werken goed samen om tijdig tot een nieuwe contractkeuze te kunnen komen en het gekozen contract te kunnen uitvoeren. Ondanks een vertraging van een jaar in het wetgevingstraject hebben wij, in overeenstemming met de opdrachtgevers, besloten om de oorspronkelijke planning te handhaven.

Voor BPF Schilders was 2020 ook een belangrijk jaar voor onze verplichtstelling. Zelfstandigen Bouw is in hoger beroep gegaan tegen de eerdere uitspraak van de rechter dat de verplichtstelling voor zelfstandige ondernemers niet strijdig is met het Europese mededingingsrecht. In hoger beroep heeft BPF Schilders weer gewonnen en Zelfstandigen Bouw is niet in cassatie gegaan. Dit betekent dat zelfstandigen bij het pensioenfonds blijven aangesloten. In 2020 moest ook de vijfjarige representativiteitstoets worden afgelegd. In mei 2021 is duidelijk geworden dat aan de vereisten rondom representativiteit is voldaan en dat de huidige verplichtstelling, voor werknemers en zelfstandigen, de komende vijf jaar blijft bestaan. Als bestuur zijn we daar zeer blij mee zijn.

Het komende jaar zal BPF Schilders zich met alle kracht blijven inzetten voor een zo goed mogelijk pensioen voor alle deelnemers. Een welgemeend woord van dank spreken wij uit aan alle samenwerkingspartners. Het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht, de opdrachtgevers en uitvoerder PGGM hebben door hun constructieve houding en samenwerking veel bijgedragen aan wat BPF Schilders het afgelopen jaar heeft bereikt. Wij zien uit naar de voortzetting hiervan!

Profiel BPF Schilders

1. BPF Schilders

Bedrijfstakpensioenfonds Schilders (BPF Schilders) is het pensioenfonds voor alle werkenden, inclusief ondernemers, en pensioengerechtigden in de sector Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf. Wij verzorgen de opbouw en betaling van de pensioenen namens onze opdrachtgevers. Het is onze ambitie om onze deelnemers een waardevast pensioen te bieden. Collectiviteit, solidariteit en risicodeling zijn hiervoor een belangrijk fundament. Wij zorgen voor een transparante, betrouwbare en maatschappelijk verantwoorde uitvoering van de pensioenregeling, tegen aanvaardbare kosten. Onze betrokkenheid zetten we in om onze deelnemers te ondersteunen bij het maken van verantwoorde pensioenkeuzes. In het bijzonder willen wij ons ervoor inspannen dat ondernemers zich er meer bewust van zijn, dat het verstandig is een pensioen op te bouwen dat gelijkwaardig is aan dat van werknemers met een vergelijkbaar inkomen.

2. Organisatie

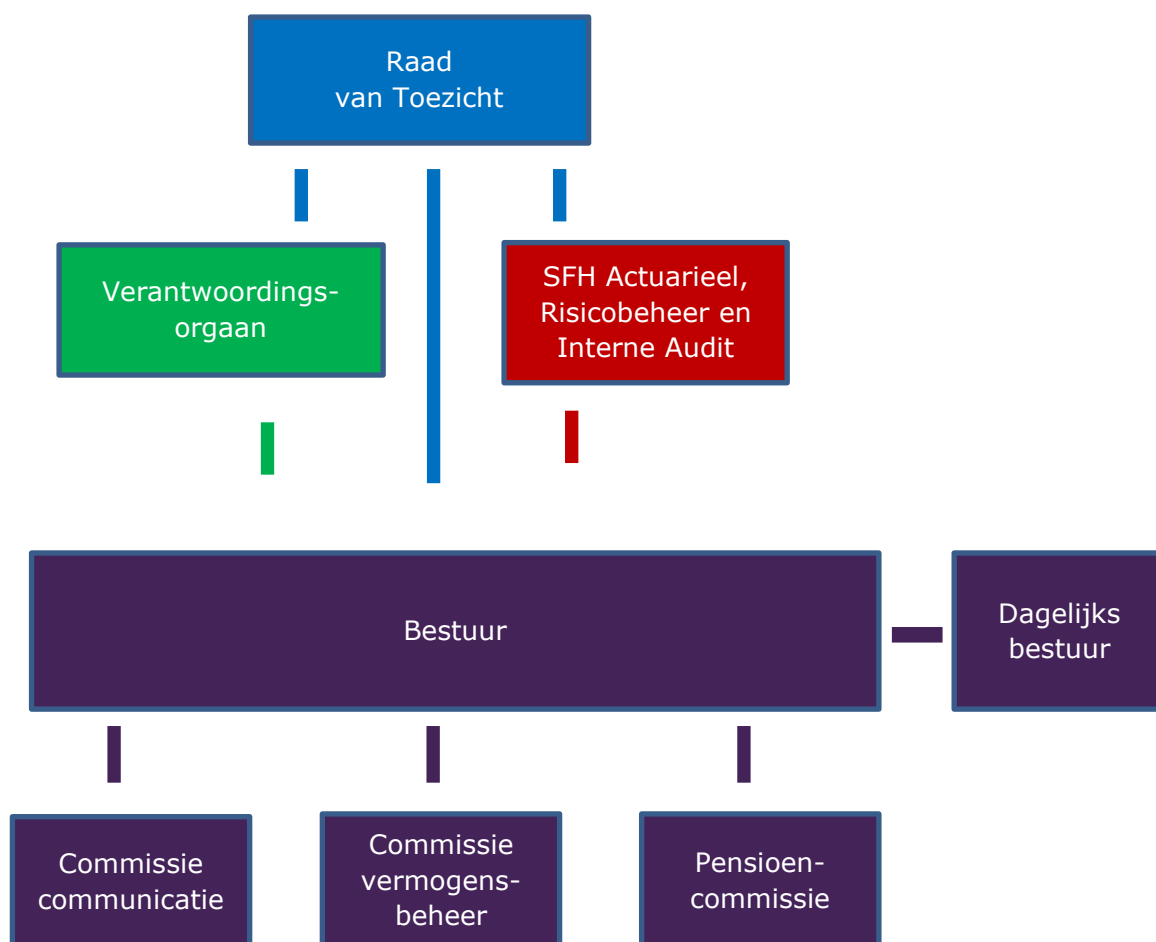
Het bestuur van BPF Schilders is ingericht volgens het paritair plus bestuursmodel. De samenstelling van het bestuur is als volgt:

- twee bestuursleden voorgedragen door werkgeversorganisaties;
- twee bestuursleden voorgedragen door werknemersorganisaties;
- één bestuurslid voorgedragen door één of meerdere voor de schilderssector representatieve organisaties die de ondernemers vertegenwoordigen;
- één bestuurslid voorgedragen door vertegenwoordigers van gepensioneerden uit het verantwoordingsorgaan (VO);
- één onafhankelijk bestuurslid met expertise op het gebied van vermogensbeheer;
- één onafhankelijk bestuurslid met expertise op het gebied van risicomanagement.

Het bestuur heeft als opdracht te zorgen voor een prudent en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid en een correcte uitvoering van de pensioenregeling, inclusief de communicatie en verantwoording daarover. Het bestuur vraagt daarbij op onderwerpen advies aan het VO. De raad van toezicht toetst en beoordeelt het functioneren van het bestuur en de algemene gang van zaken in het fonds. Het dagelijks bestuur (DB) is het eerste aanspreekpunt voor de uitvoeringsorganisatie(s) aan wie het fonds werkzaamheden heeft uitbesteed, en bestaat uit de werkgeversvoorzitter, de werknemersvoorzitter en het onafhankelijke expertbestuurslid vermogensbeheer.

In het kader van de IORPII-richtlijn zijn de sleutelfuncties actuarieel, risicobeheer en interne audit ingericht en zijn houders van deze functies benoemd.

Organigram BPF Schilders 2020

Kerncijfers

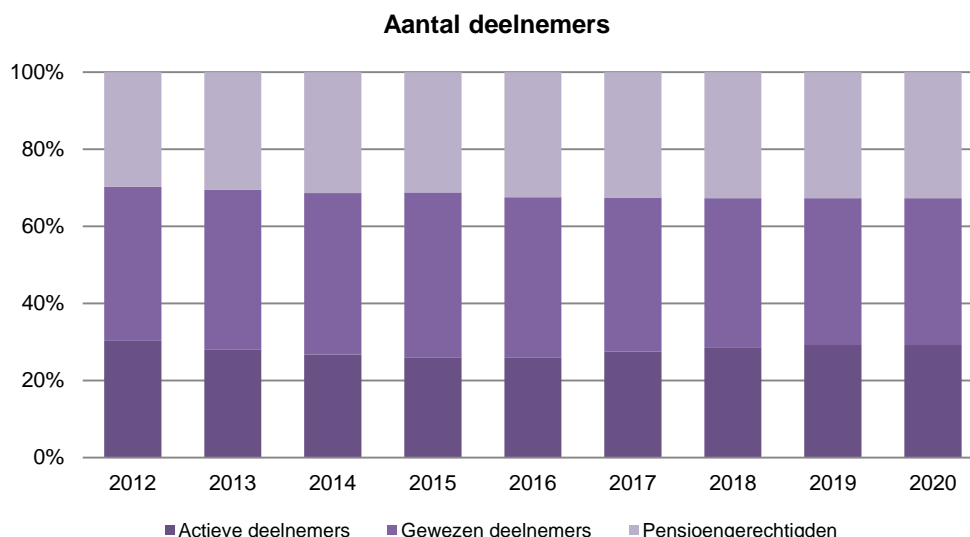
KERNCIJFERS					
(bedragen * € 1.000.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	32.212	31.863	31.032	29.928	28.253
- waarvan ondernemers zonder personeel	13.565	13.076	12.629	12.114	11.700
- waarvan ondernemers met personeel	2.065	2.002	1.933	1.877	1.841
Gew ezen deelnemers	40.575	41.631	42.282	43.569	45.557
Pensioengerechtigden	36.062	35.714	35.669	35.528	35.424
Totaal	108.849	109.208	108.983	109.025	109.234
Reglementsvariabelen					
Toeslagverlening (in %)	-	-	0,50	-	-
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie ***	246,6	131,3	118,9	114,6	112,9
Pensioenuitvoeringskosten	13,1	10,9	11,3	9,7	10,7
Uitkeringen	151,7	142,4	135,6	128,8	131,1
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	8.666,4	8.073,0	6.877,1	7.026,4	6.586,7
Technische voorzieningen FTK	8.450,5	7.484,5	6.404,7	6.157,5	6.249,5
Beleidsdekkingsgraad (in %)	96,4	105,8	113,3	111,9	97,1
Reële dekkingsgraad (in %)	78,8	84,8	91,8	90,1	78,9
Actuele dekkingsgraad (in %)	102,6	107,9	107,4	114,1	105,4
Vereiste dekkingsgraad volgens FTK (in %)	122,2	123,1	124,8	125,4	124,8
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,1	104,1	104,2	104,1	104,2
Uitvoeringskosten					
Kosten pensioenbeheer per deelnemer (in euro per deelnemer)*	191,3	160,7	169,2	148,8	167,9
Totale kosten vermogensbeheer in % exclusief transactiekosten **	0,28%	0,33%	0,36%	0,44%	0,40%
Beleggingsportefeuille					
Vastgoed	881,0	854,2	655,4	667,2	632,4
Aandelen	3.622,2	3.384,0	2.756,6	2.848,3	2.835,9
Vastrentende waarden	4.039,3	3.914,4	3.534,0	3.567,7	3.131,7
Derivaten	277,1	160,3	(46,8)	(64,8)	15,5
Overige beleggingen	0,0	0,0	0,1	0,1	1,0
Beleggingsperformance					
Beleggingsrendement (in %)	6,34	17,77	(1,73)	7,11	9,91
Benchmark (in %)	7,36	18,47	(1,62)	7,06	10,37
Z-score	0,05	0,04	0,11	0,45	-0,07
Performancetoets	0,25	0,44	0,47	0,56	0,34

* De kosten per deelnemer zijn berekend conform de definitie van de Pensioenfederatie

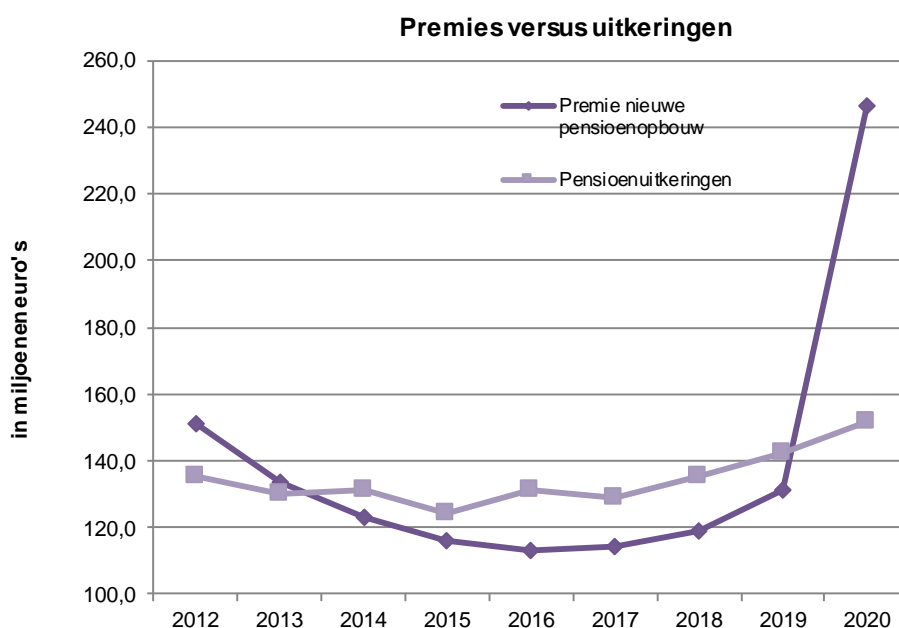
** Totale kosten vermogensbeheer worden inzichtelijk gemaakt conform de definitie van de Pensioenfederatie

*** Zie voor verdere toelichting eenmalige hogere premiebatens over 2020 de toelichting op pagina 91

Kerncijfers (toelichting)

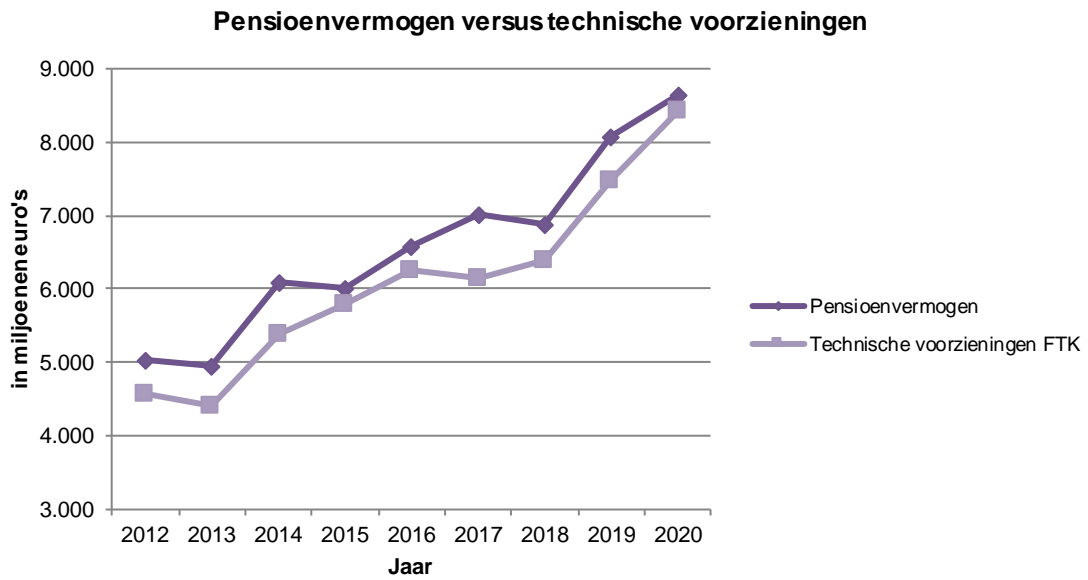
Het aantal actieve deelnemers is gedurende 2020 toegenomen. Het aantal pensioengerechtigden is eveneens toegenomen.

De hoge premiebate in 2020 wordt veroorzaakt door de slotinkoop van de aanspraken met betrekking tot de inkoopregeling voor een bedrag van € 133,8 miljoen. Deze regeling liep eind 2020 af.

De bekende VPL-rechten zijn volledig ingekocht. Tot 1 juli 2021 kan er nog aanspraak op deze aanspraken worden gedaan vanuit de wederkerige afspraken met bpfBOUW.

In 2019 was sprake van een eenmalige extra premie met betrekking tot pensioenopbouw gedurende de periode van WW voor een bedrag van € 4,8 miljoen.

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het pensioenvermogen van BPF Schilders ultimo 2020 hoger is dan de technische voorziening. De actuele dekkinggraad bedroeg 102,6% ultimo 2020.

Bestuursverslag

1. BPF Schilders in 2020

In het Strategisch Plan 2018-2022 hebben wij een aantal doelstellingen geformuleerd om onze missie, visie en strategie te realiseren. Hieronder geven wij een toelichting bij de resultaten van een aantal van de belangrijkste doelstellingen in 2020.

1. Instandhouding verplichtstelling

Het handhaven van de huidige verplichtstelling voor een nieuwe periode van vijf jaar was een van onze belangrijkste thema's. De verplichtstelling geldt ook voor ondernemers. Met de representativiteitstoets moeten wij elke vijf jaar aantonen dat een belangrijke meerderheid van de schilderssector achter de verplichte deelname aan ons pensioenfonds staat. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in 2021 op basis van de ingediende gegevens voor de representativiteitstoets de verplichtstelling met vijf jaar verlengd. De werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigen nog steeds een belangrijke meerderheid in onze sector (waaronder ook zelfstandig ondernemers) en staan achter het verplicht opbouwen van pensioen. Daar zijn wij als pensioenfonds blij mee.

2. Uitwerking pensioenakkoord

In de zomer van 2019 is een pensioenakkoord gesloten door het kabinet, werkgevers- en werknemersorganisaties. In het akkoord zijn maatregelen op het gebied van vernieuwing van het pensioenstelsel opgenomen. In de Hoofdlijnennotitie die op 22 juni 2020 door minister Koolmees werd gepresenteerd, is de stelselvernieuwing verder uitgewerkt. De Hoofdlijnennotitie wordt in 2021 uitgewerkt in een wetsvoorstel.

BPF Schilders staat voor een ingrijpende verandering van zijn pensioenregeling. Samen met onze opdrachtgevers, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en PGGM hebben wij ons in 2020 verder voorbereid op het nieuwe pensioenstelsel. De komende jaren moeten belangrijke keuzes worden gemaakt over de inrichting van onze toekomstige pensioenregeling. Wij streven naar een tijdige, weloverwogen en gedegen implementatie van de nieuwe pensioenregeling. Om te komen tot een tijdige implementatie, onderscheiden wij vier fasen tot 1 januari 2027, wettelijk gezien de uiterste datum waarop de nieuwe pensioenregeling moet zijn ingevoerd. Wij hebben echter de ambitie om op 1 januari 2025 over te gaan naar de nieuwe pensioenregeling. In 2020 is een plan van aanpak goedgekeurd voor de eerste fase in 2021 die in het teken staat van beeldvorming over de te maken keuzes via themasessies voor het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en opdrachtgevers. Tijdens deze themasessies worden alle aspecten ten aanzien van de nieuwe pensioenregelingen in kaart gebracht en besproken, zodat alle gremia goed voorbereid zijn op het maken van de keuzes over de toekomstige pensioenregeling.

In mei 2021 heeft minister Koolmees een vertraging van het wetgevingstraject voor het nieuwe pensioenstelsel aangekondigd. Het moment waarop de wetgeving in werking treedt, is vertraagd van 1 januari 2022 naar uiterlijk 1 januari 2023. De eerste mogelijkheid tot gebruikmaking van het transitie-ftk (een aanpassing van het huidige wettelijke kader voorafgaande aan de transitie naar de nieuwe pensioenregeling) is eveneens vertraagd van 1 januari 2022 naar uiterlijk 1 januari 2023. Tot slot is het uiterste transitiemoment verzet van 1 januari 2026 tot 1 januari 2027. Het is nog onbekend wat hiervan de gevolgen zijn voor het

transitiemoment van BPF Schilders. Dit wordt verder in kaart gebracht. Vooralsnog gaat BPF Schilders door met alles dat wél kan. Er zijn zaken waar nu onzekerheid over bestaat, maar er is ook genoeg wel duidelijk. Daar gaan wij dus mee door.

3. Behoud goede relatie met onze opdrachtgevers en stakeholders

Zonder een goede samenwerking met onze opdrachtgevers kunnen wij onze missie, visie en strategie niet realiseren. Ook in 2020 was de relatie met opdrachtgevers goed; de overleggen waren constructief en verliepen in een goede sfeer. In het bijzonder noemen wij de overleggen over het premiebeleid 2021-2025 en het premievoorstel 2021, waarmee alle opdrachtgevers hebben ingestemd.

De komende jaren komt er met de besluitvorming over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de bijbehorende nieuwe pensioenregeling veel op alle partijen af. Ook in deze periode is het belangrijk dat we met elkaar de samenwerking blijven zoeken.

4. Evenwichtige premieafpraak

Wij hebben de ambitie om een volwaardig pensioen op te bouwen en deelnemers een geïndexeerd pensioen te bieden. De huidige premieafspraken liepen in 2020 af. Omwille van de stabiliteit hebben wij met onze opdrachtgevers een nieuwe premieafpraak gemaakt voor een periode van vijf jaar (2021-2025). In de huidige economische omgeving hebben we te maken met lage rentes en (naar verwachting) lagere beleggingsopbrengsten. Van de wetgever moeten we strengere eisen hanteren bij het toetsen van de premie. De premie is daarom verhoogd van 25,2% naar 30,1% in 2021, zodat we de huidige regeling in stand kunnen houden. Deze nieuwe premie past bij onze ambitie om een volwaardig pensioen op te bouwen.

Na beoordeling van de gevolgen van de nieuwe premie voor alle groepen deelnemers, is het premiebesluit door het bestuur als evenwichtig beoordeeld.

Wij streven ernaar om de pensioenen jaarlijks te verhogen. De beleidsdekkingsgraad was in 2020 echter niet hoog genoeg waardoor we in 2021 geen toeslag kunnen verlenen.

Naast de hiervoor genoemde strategische doelstellingen, zijn de volgende onderwerpen voor 2020 van belang.

COVID-19

In de eerste maanden van 2020 kwam de uitbraak van het coronavirus. Wereldwijd werden maatregelen getroffen om de COVID-19-pandemie te bedwingen. Op diverse terreinen kreeg ook BPF Schilders te maken met gevolgen van de pandemie:

- *Gewijzigde incassoprocedure*: om werkgevers en ondernemers tegemoet te komen, werd medio maart besloten om het incassoproces aan te passen. Werkgevers en ondernemers kregen de mogelijkheid om uitstel van betaling of een betalingsregeling aan te vragen. Het crisisteam werd wekelijks door PGGM geïnformeerd over de impact van de coulancregeling op de premie-inkomsten. Er werd beperkt gebruikgemaakt van de coulancregeling. Daarom werd de regeling vanaf 1 juli 2020 niet meer verlengd en vanaf die datum werd het reguliere incassotraject gefaseerd weer opgestart.
- *Continuïteit uitvoeringsprocessen*: PGGM heeft een analyse uitgevoerd om de impact van de COVID-19-pandemie op het risicobeeld van PGGM te bepalen. Het coronariscobeeld is voortdurend gemonitord en geactualiseerd en met BPF Schilders gedeeld. Ook werd het fonds vanaf medio maart wekelijks

geïnformeerd over de ontwikkelingen op de financiële markten. Hoewel de pandemie impact heeft op de bedrijfsprocessen, hebben zich geen verstoringen in de operationele businesscontinuïteit van zowel BPF Schilders als van PGGM voorgedaan. Uitvoeringsprocessen bleven goed verlopen; zo hebben we de pensioenuitkeringen telkens tijdig kunnen uitbetalen.

- *Crisisteam*: direct na het ontstaan van de coronacrisis werd door het pensioenfonds een crisisteam geformeerd, bestaande uit leden van het DB. Het crisisteam overlegde bij aanvang wekelijks. De overige bestuursleden en de raad van toezicht werden na het overleg goed en snel geïnformeerd. Begin juli werd het crisisteam opgeheven; er was geen reden meer om af te wijken van de normale besluitvormingsstructuur en de bevoegdheden werden weer bij het bestuur en de commissies neergelegd. Dit is in lijn met het crisismanagement bij PGGM. De ontwikkelingen t.a.v. COVID-19 worden sindsdien door het DB en het bestuur gevolgd waarbij wordt besproken of aanvullende acties nodig zijn.
- *Online vergaderingen*: thuiswerken werd de norm en vergaderingen van commissies en (dagelijks) bestuur vonden vrijwel allemaal online plaats. De ervaringen zijn grotendeels positief; compactheid van vergaderen en het ontbreken van reistijd en reiskosten. Toch worden ook de nadelen van online werken ervaren. Het gemis van de non-verbale communicatie, het moeilijker 'met elkaar verbonden' zijn en de concentratie bij langere sessies zijn uitdagingen.
- *Beleggingsbeleid en herbalanceringsbeleid*: het begin van de coronacrisis werd gekenmerkt door hoge volatiliteit op de financiële markten, een flinke daling van de rente en negatieve rendementen op risicovolle beleggingscategorieën. Dit had een flink negatieve impact op de portefeuille en de dekkingsgraad van BPF Schilders. Ondanks deze ontwikkelingen hebben wij het strategisch beleggingsbeleid en het reguliere herbalanceringsbeleid gehandhaafd. Omdat BPF Schilders belegt over een lange termijn is het vasthouden aan het strategische beleid op langere termijn het meest gunstige scenario.

ESG-factoren geïntegreerd in Maatschappelijk verantwoord Beleggen

Om te kunnen voldoen aan het door het fonds ondertekende IMVB-convenant, hebben wij in 2020 ons bestaande MVB-beleid verder ontwikkeld. Wij beleggen op een manier die maatschappelijk verantwoord is omdat we ervan overtuigd zijn dat dit een positieve invloed heeft op het rendementsrisicoprofiel van de beleggingen. Het meenemen van ESG-factoren (Environmental, Social & Governance) leidt volgens ons per saldo tot betere beleggingsbeslissingen en daarmee tot een betere overall portefeuille. ESG-integratie wordt steeds meer een onderdeel van de kern van het beleggingsproces.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van onze ambitie om een prijs-geïndexeerd pensioen te bieden. Het belang dat wij hechten aan MVB is niet alleen gestoeld op rendement en risico. Een goed pensioen gaat namelijk over meer dan alleen maar geld. Voor onze deelnemers is niet alleen een goede financiële toekomst van belang, maar ook een goede leefomgeving. Via MVB dragen wij ook hieraan bij.

Ongewijzigde financiële opzet

De lage rente en de relatief lage verwachte rendementen hebben een effect op de financiële positie van pensioenfondsen. Elke jaar beoordelen wij of er aanleiding is om de financiële opzet van BPF Schilders en de samenhang tussen ambitie, het premiebeleid en het beleggingsbeleid te herzien. Wij hebben besloten om geen aanpassingen te doen in de financiële opzet. Er is geen wenselijke verbetering van de risicomaten in de risicohouding van BPF Schilders mogelijk. Iedere aanpassing van de risicomaten heeft zowel voor- als nadelen die zodanig zijn dat er geen evenwichtige verbetering hiervan mogelijk is voor alle deelnemers van het fonds.

Procedure Zelfstandigen Bouw

Zelfstandigen Bouw en een aantal ondernemers spanden eind 2017 een rechtszaak aan tegen BPF Schilders en de Nederlandse Staat, omdat zij van oordeel zijn dat de verplichte deelname van zelfstandige schilders aan de pensioenregeling van BPF Schilders in strijd is met het Europese mededingingsrecht. Zelfstandigen Bouw heeft de rechtszaak verloren, maar heeft in 2019 tegen het vonnis van de rechtbank hoger beroep ingesteld. Het gerechtshof Den Haag heeft in december 2020 arrest gewezen, waarbij alle vorderingen van Zelfstandigen Bouw in hoger beroep zijn afgewezen. Wij zijn blij met de uitspraak van het Hof. Aan het samen opbouwen van pensioen zitten volgens ons veel voordelen voor zelfstandig ondernemers. Door collectieve opbouw met collega's uit de schilderssector, zijn de kosten lager en is er minder risico. Zelfstandigen Bouw is niet in cassatie gegaan.

2. Hoe zag de pensioenregeling er in 2020 uit?

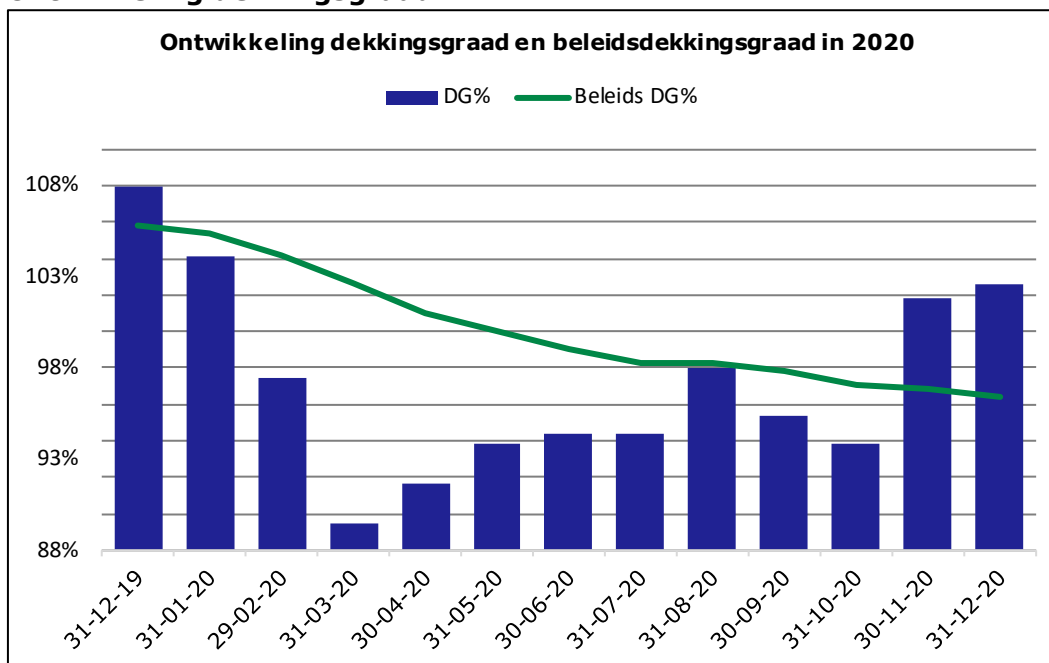
Wijzigingen in het pensioenreglement

Het aantal wijzigingen was dit jaar beperkt. De definitie van het begrip pensioendatum is in overeenstemming gebracht met de AOW-leeftijd in het pensioenakkoord. Dit kwam doordat de in 2020 nog geldende AOW-wetgeving nog niet in overeenstemming was gebracht met de afspraken uit het pensioenakkoord. Op deze manier werd voorkomen dat de communicatie over de hoogte van het bereikbaar ouderdoms- en nabestaandenpensioen in korte tijd "heen en weer" zou gaan. Daarnaast is met ingang van 1 januari 2020 het tweede keuzemoment voor zelfstandig ondernemers in werking getreden. Naast bovengenoemde wijzigingen is het pensioenreglement op een aantal punten tekstueel verduidelijkt.

Overige onderwerpen

De pensioencommissie heeft zich naast de wijzigingen in het pensioenreglement onder meer gebogen over de premiecoullance in het kader van de coronacrisis, premie-achterstanden, bewijs van in leven zijn, inkoopregeling, herstelplan, premievoorstel 2021, niet-opgevraagde pensioenen en wijzigingen van verplichtstellingsbeschikkingen bij aanpalende sectoren. Ook zijn verschillende onderwerpen geëvalueerd, zoals pensioenbeleidbeliefs en evenwichtige belangenafweging, het handhavings- en incassobeleid en de FKZ-controle (controle van de inkomensgegevens van IB-ondernemers). Eind 2020 is een bestuurlijke regiegroep ingesteld ter voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel.

Ontwikkeling dekkinggraad

De *actuele dekkinggraad* is in 2020 gedaald van 107,9% naar 102,6%. De activa namen met € 0,6 miljard toe als gevolg van het sterke beleggingsrendement, maar omdat de marktrente sterk daalde, steeg de waarde van de verplichtingen met € 1,0 miljard.

De *beleidsdekkinggraad* is gedaald van 105,8% (2019) naar 96,4% (2020).
De *reële dekkinggraad* is in 2020 afgenomen van 84,8% naar 78,8%.

De premiedekkinggraad bedroeg 63% in 2020 (2019: 76%). Dit percentage is lager dan de actuele dekkinggraad eind 2020 van 102,6%. Dit betekent dat de inkoop van pensioenrechten in 2020 heeft gezorgd voor een daling van de actuele dekkinggraad. Tevens heeft het bestuur in 2020 met opdrachtgevende partijen nieuwe premieafspraken gemaakt voor een vijfjaarsperiode (2021-2025). Opdrachtgevende partijen hebben, in overleg met het bestuur, besloten de feitelijke premie 2021-2025 vast te stellen op een niveau van 30,1% over de pensioengrondslag. Bij de vaststelling van de premie zijn de belangen van actieve deelnemers, gepensioneerden, slapers en werkgevers meegewogen. De volgende argumenten hebben een rol gespeeld in de verantwoording van de lage premiedekkinggraad van 2020 dan wel de afweging van het bestuur en opdrachtgevende partijen bij de nieuwe premieafspraken voor 2021-2025:

- Stabiliteit in de premie is belangrijk voor de sector. Daarom heeft BPF Schilders de premie voor een langere periode vastgezet.
- Het fonds heeft de ambitie om jaarlijks toeslagen te verstrekken om de prijsinflatie te compenseren. Voor de financiering hiervoor is het fonds bereid risico te nemen. Binnen de grenzen van de risicohouding streeft het bestuur naar een maximaal rendement om aan te wenden voor toeslagverlening. Het is dan ook logisch om de premie te baseren op het verwachte rendement. Jaarlijks toetst het bestuur of de parameters waarop de premie wordt gebaseerd nog in lijn zijn met de veronderstellingen die het bestuur hanteert in de ALM-studie.
- Bestuur en opdrachtgevers geven de voorkeur aan een hoog opbouwpercentage boven een hoge toeslag. Een laag opbouwpercentage kan immers om fiscale redenen niet meer in de toekomst worden gecompenseerd, een lage toeslagverlening zou in de toekomst wel door middel van inhaaltoeslag, of bij

vormgeving van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling, kunnen worden ingehaald dan wel gecompenseerd.

- De impact van een lage premiedekkingsgraad is relatief beperkt ten opzichte van de impact van het in stand houden van het huidige opbouwpercentage. Het premie-instrument als stuurmiddel is "bot"; vanwege de vergrijzing, de huidige lage rentestand en de huidige financiële positie van het fonds leidt een hogere premiedekkingsgraad naar verhouding niet tot aanmerkelijke verbetering van de indexatie-kwaliteit dan wel pensioenresultaat.
- Tegelijkertijd is een premieverhoging vanaf 2021 nodig om het huidige opbouwpercentage en de huidige regeling in stand te kunnen houden. Vanwege een aanscherping van de maximale parameters door de wetgever en een nieuwe peildatum voor berekening van het wettelijke verwacht reëel rendement, stijgt de wettelijke gedempte kostendekkende premie van het fonds vanaf 2021 naar 30,1% over de pensioengrondslag.
- Het bestuur en opdrachtgevende partijen willen de verlaging van de pensioenopbouw van de huidige actieve deelnemers zoveel mogelijk beperken. Voor deze groep geldt dat ze in tegenstelling tot de al gepensioneerde deelnemers veelal lagere rechten toegekend hebben gekregen. Zo hebben de huidige actieve deelnemers geen recht op prepensioen, VUT-rechten of VPL-rechten en kennen zij een pensioenregeling met een lager opbouwpercentage en een hogere pensioenrichtleeftijd.
- De gekozen methode van de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie voldoet aan alle eisen van de wet- en regelgeving.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de premiedekkingsgraad over de afgelopen vijf jaar ten opzichte van de reguliere premie:

Overzicht premiedekkingsgraad					
	2020	2019	2018	2017	2016
Actuarieel benodigde koopsom	171.580	139.027	125.425	134.614	117.058
Feitelijke premie	114.551	110.378	101.566	97.562	96.861
Uitvoeringskosten	6.686	4.801	5.560	5.976	7.033
Beschikbare feitelijke premie	107.865	105.577	96.006	91.586	89.828
Premiedekkingsgraad	63%	76%	77%	68%	77%
Effect dekkingsgraad	-1,00%	-0,70%	-0,90%	-0,80%	-0,50%

Evaluatie herstelplan

Omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2019 met 105,8% lager was dan vereist (123,1%), hebben we in maart 2020 een herstelplan ingediend bij DNB. Daaruit blijkt dat we naar verwachting binnen tien jaar de vereiste beleidsdekkingsgraad bereiken. Elk jaar bekijkt het bestuur of het herstel binnen een termijn van tien jaar kan worden gehaald. Als dat niet zo is, kan dat leiden tot een directe verlaging van pensioenen. De kritische dekkingsgraad hiervoor bedroeg 93%.

Ook eind 2020 was de beleidsdekkingsgraad (96,4%) lager dan vereist (122,2%). We hebben daarom een nieuw herstelplan ingediend bij DNB. Uit dit herstelplan bleek opnieuw dat het fonds over voldoende herstelvermogen beschikt, waardoor er in 2021 geen aanvullende maatregelen nodig zijn.

Onze beleidsdekkingsgraad was eind 2020 niet vijf jaar achtereen lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,1%. Wij hebben dan ook geen gebruik hoeven te maken van de mogelijkheid om langer de tijd te krijgen om te voldoen aan de huidige gestelde financiële eisen, zoals genoemd in de door de minister van SZW eind november 2019 gepubliceerde kamerbrief "Handelingsperspectief voorkomen onnodige pensioenkortingen".

Samenvatting van het actuariële resultaat

(bedragen * € 1.000)	Toelichting	2020	2019
Resultaat op premiebijdragen	22.1	(102.308)	(43.664)
Resultaat op w aardeoverdrachten	22.2	548	(612)
Resultaat op beleggingen en verplichtingen	22.3	(493.377)	157.205
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	22.4	1.205	3.137
Resultaat op pensioenuitkeringen	22.5	(35)	(46)
Overige resultaten	22.6	221.354	126
Saldo baten en lasten		(372.613)	116.146

In totaal is er een negatief resultaat gemaakt van € 372,6 miljoen. Dit volgt voornamelijk vanuit het negatieve resultaat op beleggingen en verplichtingen (€ 493,4 miljoen), door een daling van de rente die niet gecompenseerd wordt door het beleggingsrendement. Daarnaast is een negatief resultaat van € 102,3 miljoen gemaakt op premiebijdragen, doordat de premiedekkingsgraad gedurende het jaar onder de actuele dekkingsgraad lag. Het resultaat door aanpassing van de actuariële grondslagen als onderdeel van de overige resultaten was € 213,4 miljoen positief, voornamelijk door aanpassing van de sterfteprognosestafel. De nieuwe sterfteprognosestafel laat een minder sterke stijging van de levensverwachting zien dan eerder was voorspeld.

Samenvatting solvabiliteitstoets

SOLVABILITEITSTOETS				
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020		31-12-2019	
S1: Renterisico	100.839	1,2%	240.129	3,2%
S2: Risico zakelijke w aarden *	1.512.811	17,9%	1.350.099	18,0%
S3: Valutarisico	469.084	5,6%	413.914	5,5%
S5: Kredietrisico	390.579	4,6%	328.697	4,4%
S6: Verzekeringstechnisch risico	300.140	3,6%	256.515	3,4%
S10: Actief beheer	168.623	2,0%	94.588	1,3%
Diversificatie-effect	(1.062.103)	-12,6%	(951.655)	-12,7%
Totaal S (vereiste buffers) = vereist eigen vermogen	1.879.973	22,2%	1.732.287	23,1%
Technische voorzieningen	8.450.524		7.484.523	
Vereist vermogen	10.330.497		9.216.810	
Aanw ezig vermogen	8.666.437		8.073.049	
Tekort	(1.664.060)		(1.143.761)	

De berekening van de benodigde buffers is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode. Bij de bepaling van de totaal vereiste buffer is uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie. De grootste risico's voor Schilders volgens de solvabiliteitstoets zijn:

- Zakelijke waarden risico: zakelijke waarden is een groot onderdeel (51%) van de strategische benchmark van BPF Schilders. Dit resulteert in een hoog risico volgens de solvabiliteitstoets.
- Kredietrisico: vastrentende waarden en krediet hebben kredietrisico. Ze vormen samen een groot deel (49%) van de strategische benchmark van BPF Schilders. Dit resulteert in een kredietrisico volgens de solvabiliteitstoets.
- Valutarisico: de USD en JPY valuta worden gedeeltelijk afgedekt en de opkomende markten valuta worden niet afgedekt. Hierdoor ontstaat valutarisico voor BPF Schilders.

Het renterisico is, vergeleken met de andere risico's, laag. Het renterisico in de solvabiliteitstoets wordt bepaald met een renteschok die afhankelijk is van de hoogte van de rente. De rente was ultimo 2020 erg laag. Dit resulteert in een laag renterisico.

Grondslagen

In 2020 is een grondslagenonderzoek uitgevoerd en zijn de actuariële grondslagen geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen betreffen de sterftegrondslagen en de grondslag arbeidsongeschiktheid. In 2020 is de nieuwe AG2020 prognosetafel gepubliceerd. De toekomstige stijging van de levensverwachting gaat minder snel dan verwacht in de AG2018 prognosetafel. De nieuwe ervaringssterfte leidt vooral voor actieven gemiddeld tot een lagere overlevingskans dan de vorige ervaringssterfte. Uit ons onderzoek naar arbeidsongeschiktheid blijkt dat het aantal schilders dat arbeidsongeschikt wordt minder sterk toeneemt dan verwacht in het voorgaande onderzoek. De grondslag arbeidsongeschiktheid is hierop aangepast. Dit leidt ertoe dat in de voorziening minder moet worden gereserveerd voor deelnemers die binnen twee jaar arbeidsongeschikt worden en dan recht hebben op premievrije pensioenopbouw.

De economische grondslagen zijn aangepast aan de economische toekomstverwachtingen zoals die door het fonds zijn vastgesteld en de afgesproken loonontwikkeling in de cao.

Nieuwe UFR

In de dekkingsgraad is vanaf 1 januari 2021 de aanpassing verwerkt van de UFR. Het effect van deze aanpassing van de UFR is ongeveer -1,5%-punt op de dekkingsgraad per 1 januari 2021. Dit is het effect van de aanpassing van de UFR per 1 januari 2021 waarbij 25% van de nieuwe UFR-methodiek wordt meegenomen. Bij volledige toepassing van de nieuwe UFR-methodiek zou het effect ongeveer 6,1% zijn. De actuele dekkingsgraad is berekend o.b.v. de actuele nominale rentetermijnstructuur die vastgesteld is op basis van een gewogen gemiddelde van de huidige en de nieuwe UFR-parameters. De nieuwe UFR wordt gefaseerd ingevoerd in vier gelijke stappen van 1 januari 2021 tot 1 januari 2024.

Indexatieachterstanden

Over het verleden zijn de volgende indexatieachterstanden ontstaan:

Ambitie en toeslag				
Jaar	Ambitie*	Verleende toeslag	Gemiste toeslag	Totale gemiste toeslag**
2009	3,36%	3,36%	0,00%	0,00%
2010	1,65%	0,00%	1,65%	1,65%
2011	2,00%	1,00%	1,00%	2,67%
2012	1,08%	0,77%	0,31%	2,98%
2013	2,00%	0,00%	2,00%	5,04%
2014	1,00%	0,00%	1,00%	6,09%
2015	2,25%	0,00%	2,25%	8,48%
2016	1,31%	0,00%	1,31%	9,90%
2017	0,00%	0,00%	0,00%	9,90%
2018	1,47%	0,00%	1,47%	11,52%
2019	1,47%	0,50%	0,97%	12,60%
2020	1,64%	0,00%	1,64%	14,45%
2021	0,99%	0,00%	0,99%	15,58%

* Als maatstaf voor toeslagverlening geldt tot en met 1-1-2015 de algemene loonontwikkeling en vanaf 1-1-2015 de prijsontwikkeling.

** De totale gemiste indexatie is samengesteld bepaald.

De financiële positie van het fonds per 30 september 2020 bood geen ruimte voor het verlenen van toeslag per 1 januari 2021. De beleidsdekkingsgraad per 30 september 2020 bedroeg namelijk 97,8%. De toeslagambitie voor 2021 was 0,99%, dus de totale gemiste toeslag loopt verder op naar 15,58%.

Pensioenpremie

In 2020 is de premie gelijk gebleven ten opzichte van voorgaande jaren. Onze opdrachtgevers hebben deze premie, vanuit de behoefte aan stabiliteit, voor vijf jaar (2016-2020) vastgezet op 25,2% voor alle deelnemers. Vanaf 2021 zijn er nieuwe premieafspraken gemaakt.

Uitgangspunt voor de vaststelling van de premie is de zuiver kostendekkende premie, die bestaat uit de volgende onderdelen:

1. de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen;
2. een opslag voor uitvoeringskosten;
3. een solvabiliteitsopslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen.

Pensioenfondsen mogen voor de vaststelling van de premie echter ook gebruik maken van de zogeheten gedempte kostendekkende premie. Dit gebeurt op basis van hetzij het verwachte portefeuillerendement gecorrigeerd voor inflatie, hetzij een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur met een maximumperiode van tien jaar. BPF Schilders heeft gekozen voor de gedempte kostendekkende premie op basis van het verwachte portefeuillerendement, omdat deze het beste past bij onze risicobereidheid, onze ambitie en het daarop geënte beleggingsbeleid.

Conform de wettelijke vereisten wordt daarbij een afslag gehanteerd voor de verwachte prijsinflatie en is de curve voor zowel de rente als de prijsinflatie voor een periode van vijf jaar vastgezet.

Premievaststelling en –toetsing:

De kostendekkende premie wordt vooraf getoetst bij het vaststellen van het feitelijke premiepercentage en de actualisatie van de grondslagen voor het komende jaar. Op basis van de toetsing in de premienotitie voor 2020 is de kostendekkende premie voor 2020 vastgesteld op 22,1%. Het feitelijk premiepercentage voor 2020 van 25,2% is daarmee kostendekkend.

Realisatie kostendekkende premie verslagjaar:

De in 2020 gerealiseerde resultaten op basis van de vooraf getoetste kostendekkende premie zijn opgenomen in navolgende tabel.

Hieronder zijn de verschillende premies uitgesplitst. De bovenste regel geeft de zuiver kostendekkende en de gedempte kostendekkende premie weer. Wanneer de feitelijke premie wordt vergeleken met de gedempte kostendekkende premie is een positief verschil te bestemmen als premieruimte, die ten goede komt aan de financiële positie van het fonds.

(bedragen * € 1.000)	Kosten- dekkende premie	Gedempte kosten- dekkende premie
Actuarieel benodigde koopsom	171.580	59.228
Uitvoeringskosten	6.686	6.686
Solvabiliteit	39.712	13.682
Toevoeging indexatie	-	17.484
Totale kostendekkende premie	217.978	97.080
Feitelijke pensioenpremie	114.551	114.551

Naast de basisregeling werd voor de inkoopregeling een premie geheven van 7,69%. Werknemers en werkgevers betalen hiervan allebei 50%. Op deze manier worden de rechten gefinancierd voor de inkoopregeling. De inkoopregeling, alsmede de premie die hiervoor betaald wordt, is eind 2020 contractueel afgelopen.

Pensioenpremie vanaf 2021

Vanaf 2021 dient het fonds de gedempte kostendekkende premie vast te stellen met een nieuwe rente en prijsinflatie, namelijk per 30 september 2020. Daarnaast dient de kostendekkende premie ook te worden vastgesteld met lagere maximale rendementen op zakelijke waarden. Deze aanpassingen leiden tot een stijging van de gedempte kostendekkende premie vanaf 2021.

Er zijn met opdrachtgevers nieuwe premieafspraken gemaakt. De premie vanaf 2021 is 30,1% en is omwille van de stabiliteit opnieuw voor een vijfjaarsperiode vastgesteld. De nieuwe premie komt tegemoet aan de stijging van de gedempte kostendekkende premie, waardoor er geen opbouwverlaging nodig is in 2021 en actieve deelnemers de hoogte van hun nieuwe opbouw behouden. Daarnaast zal de premiedekkingsgraad stijgen, waardoor het indexatieperspectief van het fonds toeneemt. De nieuwe premie past in de huidige economische omgeving met lage rentes en (naar verwachting) lagere beleggingsopbrengsten. Na beoordeling van de

gevolgen van de nieuwe premie voor alle stakeholders van het fonds, is het besluit van opdrachtgevers als evenwichtig beoordeeld.

3. Hoe presteerden wij in 2020 en wat kostte dat?

Wat is onze financiële opzet?

We voeren onze taken op het gebied van vermogensbeheer uit binnen de volgende kaders:

- De afspraken die we hebben gemaakt met onze opdrachtgevers.
- De vier maatstaven van onze eigen risicohouding, waarmee we onze beleidsuitgangspunten verwoorden ten aanzien van verwacht pensioenresultaat en de kans op toeslagen en verlagingen. Deze vormen de basis voor de financiële opzet en het beleggingsbeleid.

De haalbaarheidstoets van 2020 laat zien dat BPF Schilders voldoet aan de risicohouding. Het verwachte pensioenresultaat is met 100% hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%. Ook is de afwijking in een slechtweerscenario van 30% lager dan het gekozen maximum van 50%. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Beleggen om de ambitie te realiseren, risico's worden deels afgedekt

Aan de hand van de hierboven genoemde risicohouding is ons beleggingsbeleid vormgegeven. Dit beleggingsbeleid kenmerkt zich door spreiding van het vermogen over dertien beleggingscategorieën, waarbij een goed rendement wordt nagestreefd tegen acceptabele risico's. Waar mogelijk willen we met onze beleggingen bovendien bijdragen aan een meer duurzame wereld. Het gevoerde beleggingsbeleid in 2020 is vergelijkbaar met het gevoerde beleid in 2019. Er zijn geen wijzigingen geweest in de strategische asset allocatie van het fonds ten opzichte van afgelopen jaar.

Een risico dat deels wordt afgedekt is het renterisico. Om de beweeglijkheid van de dekkingsgraad door renteveranderingen te beperken wordt 25% van het nominale renterisico van de pensioenverplichtingen afgedekt. We kiezen er overigens heel bewust voor om het genoemde renterisico voor een belangrijk deel open te houden in de huidige omgeving, waarin de rente nog steeds heel laag is. Mocht de rente weer gaan stijgen, bijvoorbeeld door een aantrekkende economische groei en/of een oplopende inflatie, dan zorgt deze keuze ervoor dat de positieve impact op de dekkingsgraad groot zal zijn. Afgelopen jaar heeft het bestuur uitgebreid stilgestaan bij de vormgeving en de onderbouwing van het huidige renteafdekkingsbeleid. Hierbij zijn onder andere de redenen destijds om de renteafdekking te verlagen nogmaals getoetst. Het bestuur heeft daarbij besloten het renteafdekkingsbeleid in stand te laten. In onze risicoanalyses houden wij ook rekening met de situatie dat de rente niet stijgt. In de jaarrekening in hoofdstuk 12 is dit nader uitgewerkt in een gevoeligheidsanalyse van de rente als onderdeel van de jaarlijkse bepaling van het vereist eigen vermogen.

Een ander risico dat grotendeels wordt afgedekt is het valutarisico van ontwikkelde markten. Ongeveer de helft van onze beleggingen wordt buiten de eurozone belegd. Om ervoor te zorgen dat de waarde van deze beleggingen niet te veel wijzigt door veranderingen in wisselkoersen, dekken we het valutarisico van Amerikaanse dollars voor 70% af. Het valutarisico van Britse ponden en Japanse yens dekken we voor 100% af.

Wij geloven dat maatschappelijk verantwoord beleggen op lange termijn een positief effect heeft op het rendement van de portefeuille en bovendien de risico's verlaagt. Voor onze deelnemers is niet alleen een goede financiële toekomst van belang, maar ook een goede, veilige en sociale leefomgeving. De bijlage 'Rapportage verantwoord beleggen' bevat een overzicht van de verschillende activiteiten in het kader van verantwoord beleggen.

Rendement

Het netto rendement in 2020 van de beleggingsportefeuille inclusief de zogeheten valuta overlay bedroeg 6,3%. De meeste beleggingscategorieën behaalden een positief rendement. Aandelen ontwikkelde en opkomende markten, privaat vastgoed en hypotheek behaalden rendementen tussen de 4,5% en 7,9%. Ook het rente-afdeckingsmandaat behaalde een flink positief rendement van circa 15%. In negatieve zin vallen vooral beursgenoteerd vastgoed (-15,8%) en EMD LC (-5,9%) op¹.

Het rendement van de portefeuille (6,3%) was lager dan het rendement van de benchmark van 7,4%. De negatieve relatieve performance van -1%-punt wordt voornamelijk veroorzaakt door het tegenvallende rendement versus de benchmark van alternatieve aandelenstrategieën (-1,4%), infrastructuur (-4,9%) en het rente-afdeckingsmandaat (-3,3%). Positieve uitschieters qua relatief rendement zijn vooral high yield ontwikkelde markten (+1,1%) en hypotheek (+1,2%).

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de beleggingsresultaten in 2020.

	Allocatie		Bruto rendement		Netto rendement	Netto benchmark	Out performance**
	€ x 1 mln	In %		Kosten			
Zakelijke waarden	4.509	52,2%	3,54%	0,19%	3,35%	3,94%	-0,57%
Aandelen ontwikkelde markten	1.855	21,5%	7,96%	0,07%	7,89%	7,59%	0,28%
Aandelen opkomende markten	361	4,2%	5,76%	0,44%	5,31%	5,38%	-0,06%
Alternatieve aandelenstrategieën	1.378	16,0%	0,72%	0,13%	0,58%	2,05%	-1,43%
Private Equity	50	0,6%	-13,40%	-0,61%	-12,79%	-15,48%	3,19%
Beursgenoteerd vastgoed	241	2,8%	-15,73%	0,06%	-15,79%	-15,82%	0,03%
Privaat vastgoed	411	4,8%	5,58%	0,41%	5,17%	5,11%	0,06%
Infrastructuur	213	2,5%	0,85%	0,98%	-0,13%	5,00%	-4,89%
Afbouwportefeuilles	0	0,0%	3,87%	0,47%	3,39%	-0,46%	3,87%
Krediet	2.603	30,1%	0,22%	0,22%	0,00%	-0,12%	0,11%
Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	938	10,9%	3,63%	0,16%	3,47%	2,78%	0,67%
High Yield ontwikkelde markten	481	5,5%	-0,16%	0,35%	-0,50%	-1,60%	1,11%
Emerging market credits	319	3,7%	-1,83%	0,23%	-2,05%	-1,42%	-0,64%
Emerging Markets Debt	483	5,6%	-5,76%	0,15%	-5,91%	-5,89%	-0,03%
Hypotheek	382	4,4%	4,91%	0,32%	4,59%	3,32%	1,23%
Vastrentende waarden	1.486	17,2%	15,20%	0,14%	15,06%	19,39%	-3,63%
Rente-afdeckingsmandaat	1.373	15,9%	15,44%	0,08%	15,36%	19,31%	-3,31%
Kas en overig	113	1,3%					
Valuta overlay	37	0,4%					
Totaal	8.634	100,0%	6,61%	0,27%	6,34%	7,36%	-0,95%

* BPF Schilders berekent de relatieve performance cijfers op geometrische basis: de relatieve performance van de portefeuille ten opzichte van de benchmark, uitgedrukt als een percentage van de eindwaarde van de benchmark. Hierdoor komen de netto performance cijfers niet geheel overeen met het verschil tussen de netto rendementen van de categorieën/portefeuille en de netto rendementen van de benchmark.

Zakelijke waarden

Het rendement van zakelijke waarden kwam uit op 3,4%. Na de flinke koersdalingen van zakelijke waarden in het eerste kwartaal van 2020, volgde in de overige drie kwartalen een snel en fors herstel van de meeste risicovolle beleggingscategorieën. De belangrijkste reden van dit opmerkelijke herstel op de

¹ Private equity en de afbouwportefeuilles zijn buiten beschouwing gelaten, gezien het beperkte belegd vermogen en het feit dat deze portefeuilles (geleidelijk) worden afgebouwd.

financiële markten is het zeer ruime monetaire en fiscale beleid van centrale banken en overheden. Binnen zakelijke waarden behaalde aandelen ontwikkelde markten het hoogste rendement met bijna 8%. Beursgenoteerd vastgoed werd hard getroffen door de COVID-19 crisis en viel in negatieve zin op met een negatief rendement van circa -16%.

Krediet

Binnen krediet presteerden de minder risicovolle categorieën juist beter dan de risicovolle categorieën. De hoogste rendementen werden behaald door hypotheek en bedrijfsobligaties ontwikkelde markten met rendementen van circa 5% en 3%. De risicovolle kredietcategorieën bleven achter en behaalden een negatief rendement. High yield ontwikkelde markten, EMC en EMD LC behaalden rendementen van respectievelijk -0,5%, -2% en -6%.

Vastrentende waarden en het integrale renteafdeckingsmandaat

Binnen vastrentende waarden werd tot en met 2018 gewerkt met een apart mandaat voor staatsobligaties en voor de rente-overlay. Sinds begin 2019 zijn deze gecombineerd met daarbij de verplichtingen als benchmark. Dit heeft het voordeel dat de portefeuillebeheerder veel explicieter keuzes kan maken in welke instrumenten hij belegt voor afdekking van het renterisico. Hierdoor wordt ook de impact inzichtelijk van het gebruik van staatsobligaties als instrument om het renterisico mee af te dekken.

Vastrentende waarden en het integrale rente-afdeckingsmandaat leverden in 2020 een flink positief absoluut rendement (+15%) doordat rentes verder daalden. Het rendement op de portefeuille bleef echter achter bij het rendement van de benchmark, waardoor het relatieve rendement -3,3% bedroeg. Rentes van staatsobligaties bewegen niet gelijk met swaprentes waarmee de verplichtingen gewaardeerd worden. Het negatieve relatieve rendement wordt veroorzaakt door meerdere redenen, maar het verschil in de beweging van swaprentes versus rentes op staatsobligaties was een van de redenen van de underperformance van het integrale rente-afdeckingsmandaat.

Valutarisico

Net als een deel van het renterisico wordt ook het valutarisico afgedekt met behulp van derivaten. Deze vallen onder de categorie valuta overlay en de impact van de Amerikaanse dollar is hierin dominant. In 2020 is de euro/dollar koers gestegen van 1,12 naar 1,22. Dit betekent een daling van circa 9% van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro. De beleggingen in Amerikaanse dollars leverden daardoor minder rendement op, gemeten in euro's. De Amerikaanse dollar wordt in het valutabeleid voor 70% afgedekt ten opzichte van de euro en niet voor 100%. Het negatieve valutarendement op de Amerikaanse beleggingen werd dan ook grotendeels gecompenseerd door een positief resultaat op de valuta overlay.

Z-score en performancetoets

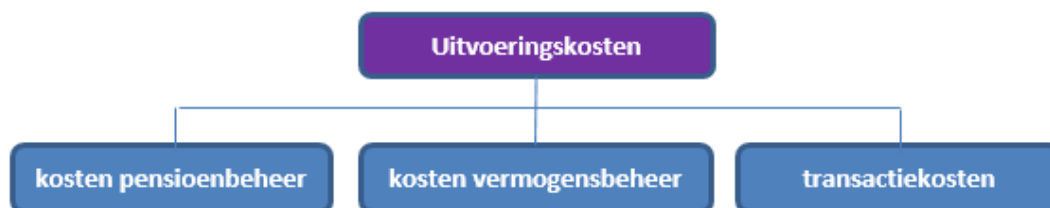
De performancetoets over 2020 wordt berekend op basis van de Z-scores van vijf opeenvolgende jaren. De Z-score is een voor kosten en risico gecorrigeerde (outperformance) maatstaf. Daarbij wordt het rendement van de portefeuille vergeleken met het rendement van de vooraf vastgestelde normportefeuille. Als de performancetoets niet wordt gehaald, vervalt de verplichtstelling voor de werkgevers die bij BPF Schilders zijn aangesloten. Onderstaande tabel geeft de Z-score en de performancetoets van de afgelopen vijf jaar weer.

Z-score en performancetoets 2016 – 2020		
Jaar	Z-score	Performancetoets
2016	-0,07	0,34
2017	0,45	0,56
2018	0,11	0,47
2019	0,04	0,44
2020	0,05	0,25

De Z-scores vanaf 2016 bepalen de performancetoets. De performancetoets over 2020 bedraagt 0,25. Aangezien deze score hoger is dan -1,28 slaagt BPF Schilders ruimschoots voor de performancetoets². Het is wel verslechterd ten opzichte van 2019. Het rendement van de feitelijke portefeuille in 2021 mag maximaal 5,68%-punt achterblijven op het rendement van de normportefeuille, om ook in 2021 te slagen voor de performancetoets.

Uitvoeringskosten

Het op adequate wijze beheersen van de uitvoeringskosten is voor ons een belangrijke doelstelling. De bedragen zijn vaak aanzienlijk en onze deelnemers verlangen uitleg over het nut en de noodzaak van deze kosten. Bij de rapportage over de uitvoeringskosten worden de aanbevelingen van de Pensioenfederatie als uitgangspunt genomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de kosten van pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten. De algemene kosten worden indien mogelijk specifiek toegewezen aan pensioenbeheer of aan vermogensbeheer. Als dit niet mogelijk is worden de kosten met een sleutel verdeeld over beide categorieën.

De kosten van pensioenbeheer worden uitgedrukt in kosten per deelnemer per jaar. Wij hebben de ambitie om deze kosten vergelijkbaar te laten zijn met de kosten van vergelijkbare pensioenfondsen.

De kosten van vermogensbeheer worden uitgedrukt als een percentage van het gemiddeld belegd vermogen. We hebben als doelstelling om de kosten van vermogensbeheer in vergelijking met soortgelijke pensioenfondsen onder het benchmarkniveau te houden.

Voor transactiekosten hebben we geen doelstelling geformuleerd. Transactiekosten laten zich lastig inschatten omdat ze sterk afhankelijk zijn van de hoeveelheid transacties gedurende het jaar. Het aantal transacties hangt mede af van het gevolgde beleggingsbeleid en de marktomstandigheden gedurende het jaar.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer zijn in 2020 gedaald ten opzichte van 2019: 0,27% in 2020 tegenover 0,33% in 2019.

² Dit is conform art. 5a Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000

Het kostenniveau wordt voor ons fonds voor een belangrijk deel bepaald door de twee belangrijkste beleidskeuzes:

1. De strategische beleggingsmix: hoeveel wordt in aandelen belegd, hoeveel in vastrentende waarden en hoeveel in minder liquide beleggingen zoals privaat vastgoed en infrastructuur?
2. De wijze van implementatie: beleggen we vooral passief waarbij we de geselecteerde benchmarks volgen of proberen we door actief beleggen de markt te verslaan?

Wij hebben voor het grootste deel van onze beleggingen gekozen voor een passieve aanpak waardoor we met lage kosten het markttrendement behalen. Voor de minder liquide beleggingen is dit niet altijd mogelijk en moeten meer kosten worden gemaakt. Deze kosten worden veroorzaakt door een hogere basisvergoeding, maar ook door de prestatieafhankelijke vergoedingen die gebruikelijk zijn binnen een aantal van deze categorieën. Ons beleid is erop gericht om waar mogelijk de prestatieafhankelijke vergoedingen zo laag mogelijk te houden. Desondanks rechtvaardigen de rendementen die we kunnen behalen deze extra kosten, maar ook de spreiding die we daarmee in de beleggingsmix bereiken, vormt op zich al voldoende reden om ook hierin te blijven beleggen.

Transparantie is één van onze kernwaarden. Wij willen dan ook alle kosten inzichtelijk maken, maar soms lopen we tegen praktische problemen aan omdat niet alle kosten direct te herleiden zijn. Wij maken in die gevallen gebruik van schattingen om ons streven naar zo volledig mogelijke transparantie waar te maken. Ongeveer 4% van de kosten in de tabel is gebaseerd op schattingen en 96% is gebaseerd op harde gegevens. Daarnaast maken we gebruik van het 'look through' principe. Hierbij maken we de kosten vermogensbeheer van beleggingen via beleggingsfondsen die het rendement verlagen zichtbaar en nemen die mee in de totale vermogensbeheerkosten. Deze beleggingsstructuren verhinderen het inzicht in de totaal gemaakte kosten daardoor niet.

Het beperken van de kosten voor vermogensbeheer is een streven, maar tegenover de kosten staat het behaalde rendement. En rendement kan alleen maar worden beoordeeld in relatie tot de gemaakte kosten en het risico dat wordt genomen. Dat is ook de essentie van onze beleggingsmix: rendement, risico en uitvoeringskosten.

x € 1.000	Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie							
	2020				2019			
	Gem. belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement	Gem. belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement
Zakelijke waarden	4.063.206	8.191	595-	3,35%	3.928.520	8.583	3.842	25,01%
Aandelen ontwikkelde markten	1.631.446	991	205	7,89%	1.550.756	962	37	30,40%
Aandelen opkomende markten	314.730	1.399		5,31%	301.760	1.361		21,88%
Alternatieve aandelenstrategieën	1.260.801	1.654		0,58%	1.243.041	1.924		26,56%
Private Equity	53.697	772	1.102-	-12,79%	64.938	1.092	3.018	30,51%
Beursgenoteerd vastgoed	204.225	121		-15,79%	206.647	128		25,11%
Privaat vastgoed	403.563	1.655		5,17%	389.284	1.830		10,47%
Infrastructuur	194.575	1.598	302	-0,13%	171.835	1.285	787	5,01%
Afbouwportefeuilles	169	1		3,39%	259	1		22,13%
Krediet	2.513.222	5.520		0,00%	2.366.926	4.873		10,79%
Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	982.686	1.591		3,47%	1.136.389	1.831		6,50%
High Yield ontwikkelde markten	462.928	1.598		-0,50%	454.121	1.710		14,51%
Emerging market credits	313.892	709		-2,05%	311.401	733		14,95%
Emerging Markets Debt	459.697	678		-5,91%	461.297	468		15,24%
Hypotheken	294.019	945		4,59%	3.718	131		2,22%
Vastrentende waarden	1.421.988	1.931		15,06%	1.355.860	757		19,24%
Rente-afdekkingsmandaat	1.353.324	1.103		15,36%	1.227.226	1.021		16,22%
Kas en overig	68.664	828			128.633	264-		
Valuta overlay	44.201-	-			25.905-	-		
Vergoeding uitvoeringsorganisatie algemeen		3.748				4.733		
Doorbelaste algemene kosten*		2.561				2.272		
Totaal	7.954.215	21.949	595-	6,34%	7.625.401	21.218	3.842	17,77%
Kosten vermogensbeheer in percentage		0,28%	-0,01%			0,28%	0,05%	

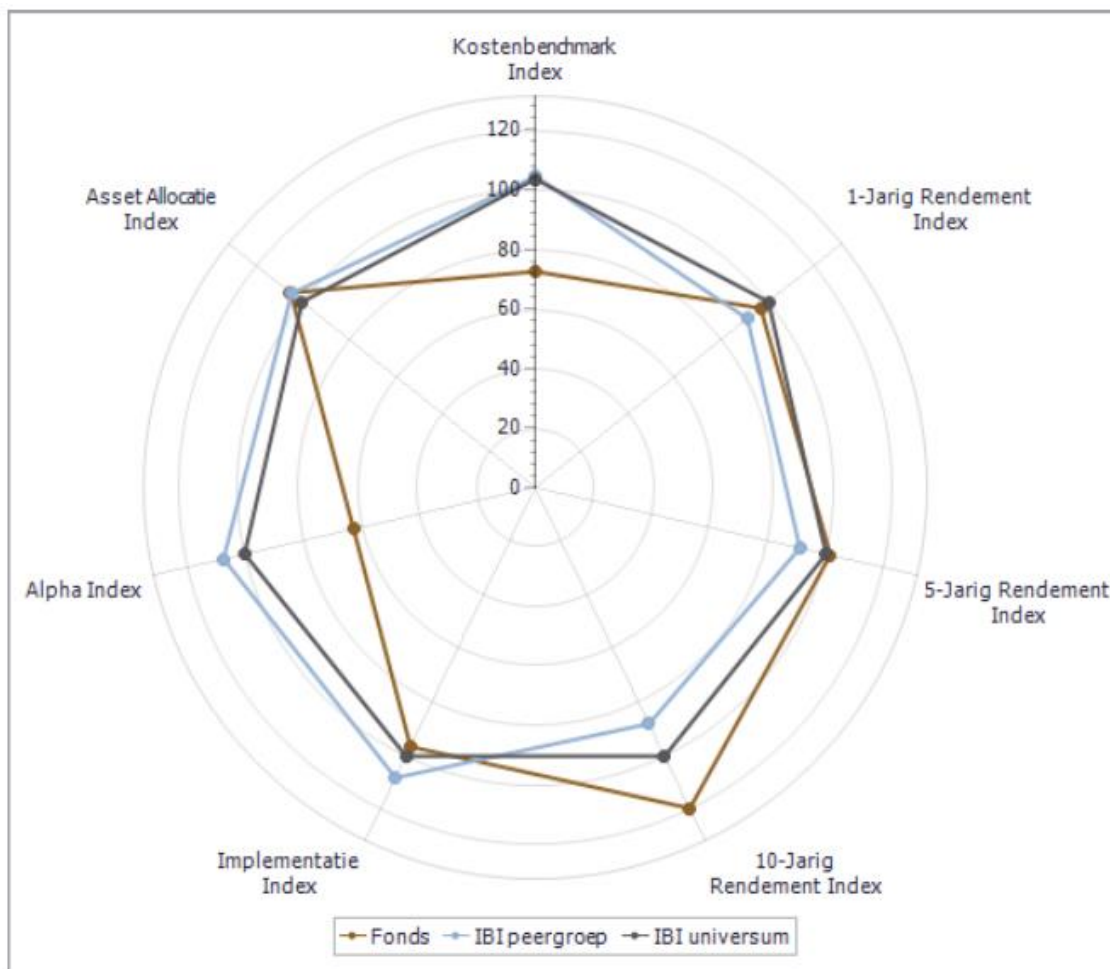
* De algemene kosten worden via een verdeelsleutel verdeeld over pensioenbeheer en vermogensbeheer. De aan vermogensbeheer doorbelaste algemene kosten bevatten onder andere de kosten van het bestuur, bestuurscommissies, toezicht, externe accountant, externe actuaris en overige algemene kosten.

Waarom daalden de kosten vermogensbeheer met 0,06% van 0,33% in 2019 naar 0,27% in 2020? Dit zijn de belangrijkste ontwikkelingen die de relatieve omvang van deze kostendaling verklaren:

1. Een lagere prestatieafhankelijke vergoeding. Als gevolg van de wereldwijde uitbraak van COVID-19 in het eerste kwartaal van het jaar liet het rendement van de beleggingen een erg volatiel beeld zien in 2020. Als gevolg van de scherpe daling van het nettorendement van private equity, van 30,51% in 2019 naar -12,79% in 2020 hebben meerdere externe managers binnen deze beleggingscategorie lagere reserveringen opgenomen, hierdoor viel de reservering voor de prestatieafhankelijke vergoeding lager uit en werd deze voor Private Equity zelfs negatief in 2020. De prestatieafhankelijke vergoeding binnen de beleggingscategorie infrastructuur kwam in 2020 uit op 0,2%, tegenover 0,5% in 2019. Dit wordt eveneens grotendeels veroorzaakt door lagere reserveringen voor prestatieafhankelijke vergoedingen als gevolg van de wereldwijde uitbraak van COVID-19. De totale prestatieafhankelijke vergoeding kwam in 2020 uit op -0,1% (-595 duizend), in 2019 was dit 0,05% (€ 3,8 miljoen).
2. Een ongewijzigde beheervergoeding. Er zijn enkele oorzaken te noemen voor de per saldo vrijwel ongewijzigde beheervergoeding in 2020. Het belang in private equity is in 2020 verder afgebouwd, waarbij de vrijgekomen allocatie is toegevoegd aan beleggingen in beursgenoteerde aandelen, een categorie met lagere beheervergoedingen. Daarnaast is ook de beheervergoeding binnen de categorieën alternatieve aandelen en de categorie high yield gedaald in 2020. De beheervergoeding en binnen de beleggingscategorieën hypotheken en infrastructuur zijn daarentegen toegenomen, als gevolg van een hogere allocatie naar deze categorieën in 2020. Door deze ontwikkelingen is de beheersvergoeding per saldo vrijwel ongewijzigd gebleven en bedraagt 0,28% in 2019 en 2020.

Wij vergelijken onze kosten met die van andere pensioenfondsen door middel van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). De peergroep waarmee we voor het vermogensbeheer worden vergeleken, bestond in 2019 uit 14 pensioenfondsen (2018: 11) met een beheerd vermogen tussen € 1 en 10 miljard. Uit die

vergelijking kwam naar voren dat de kosten van ons vermogensbeheer in 2019 lager waren dan de benchmark. Dit is zichtbaar in de volgende grafiek:

Uit deze grafiek blijkt dat BPF Schilders lagere kosten heeft voor vermogensbeheer in vergelijking met de peergroep. Ook heeft het fonds een hoger 5-jarig rendement gehaald.

Transactiekosten

Op de transactiekosten van zowel 2019 als 2020 is 'look through' toegepast. De transactiekosten bedroegen in 2020 € 14,2 miljoen, wat neerkomt op 0,18% van het gemiddeld belegd vermogen. In 2019 was dit € 14,6 miljoen, ofwel 0,19% van het gemiddeld belegd vermogen. De per saldo lagere transactiekosten worden met name veroorzaakt door lagere verhandelde volumes binnen de categorie zakelijke waarden in 2020. Daarentegen zijn transactiekosten binnen de beleggingscategorie krediet toegenomen in 2020. Dit is het gevolg van reallocaties binnen deze categorie, waarbij de toegenomen acquisitiekosten voor nieuwe beleggingen binnen de categorie hypotheken met name hebben bijgedragen aan deze stijging.

Transactiekosten per beleggingscategorie		
x € 1.000	2020	2019
Zakelijke waarden	2.848	6.134
Krediet	8.712	6.421
Vastrentende waarden	2.661	2.087
Totaal	14.221	14.642

Aansluiting jaarrekening

Voor de kostenpresentatie in het jaarverslag (en de jaarrekening) volgen we de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening bevat daardoor alleen de aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten. In de verantwoording door het bestuur volgen we de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en worden ook de indirecte kosten meegenomen en wordt onderscheid gemaakt tussen de kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Deze indirecte vermogensbeheer- en transactiekosten worden in de jaarrekening ten laste gebracht van het behaalde rendement. Daarom is de presentatie van de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager.

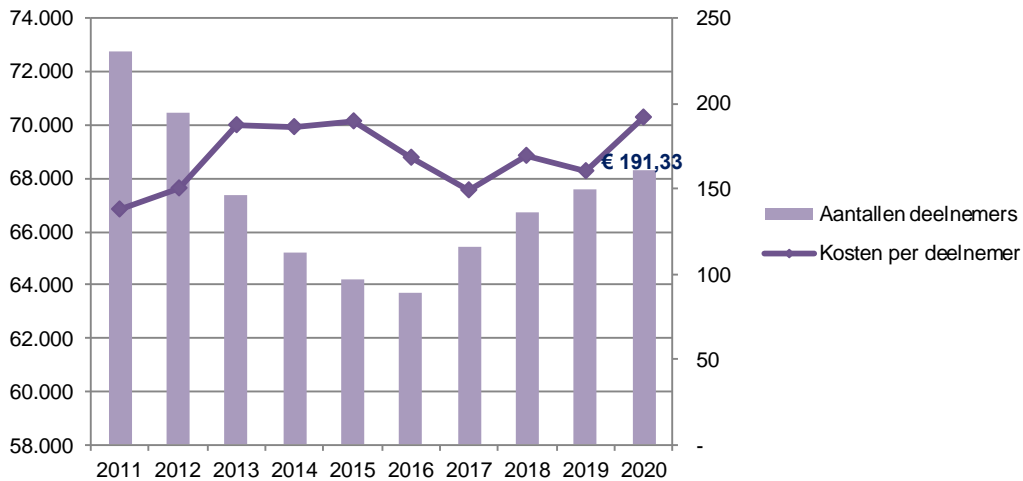
Van de AFM is een brief ontvangen over een onderzoek over de transparantie en verantwoording van de uitvoeringskosten van pensioenfondsen in de jaarverslagen over 2019. Hieruit bleek dat BPF Schilders niet voldeed op het onderdeel van gescheiden presenteren van kosten vermogensbeheer en transactiekosten. Hiertoe is de presentatie aangepast door middel van een additionele kolom in de volgende tabel:

Aansluiting jaarrekening met totale vermogensbeheer en transactiekosten					
x € 1 mln	Vermogensbeheerkosten (excl. prestatieafhankelijke vergoedingen)	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	totaal vermogensbeheer vergoeding	Transactiekosten	Totaal vermogensbeheer en transactiekosten
Beheervergoedingen	9,4		9,4		9,4
Bewaarloon	0,7		0,7		0,7
Overige kosten	2,7		2,7		2,7
Directe kosten opgenomen in de jaarrekening	12,8	0,0	12,8	0,0	12,8
Indirecte kosten, onderdeel waardeveranderingen beleggingen	9,1	-0,6	8,5	14,2	22,8
Totaal 2020	21,9	-0,6	21,3	14,2	35,5
Kosten in percentage gemiddeld belegd vermogen	0,28%	-0,01%	0,27%	0,18%	0,45%
Totaal 2019	21,2	3,9	25,1	14,6	39,7
Kosten in percentage gemiddeld belegd vermogen	0,28%	0,05%	0,33%	0,19%	0,52%

Kosten pensioenbeheer

In 2020 bedroegen de totale kosten van de uitvoering van de pensioenregeling € 13,1 miljoen (2019: € 10,9 miljoen). Wij beoordelen de kosten op basis van de kosten per deelnemer. De kosten kwamen overeen met € 191,33 (2019: € 160,74) per deelnemer. De uitvoeringskosten zijn hoger dan in 2019. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere prijsafspraken met PGGM voor het uitvoeren van de pensioenregeling en bestuursondersteuning.

In de afgelopen jaren liet de ontwikkeling van de kosten per deelnemer het volgende beeld zien:

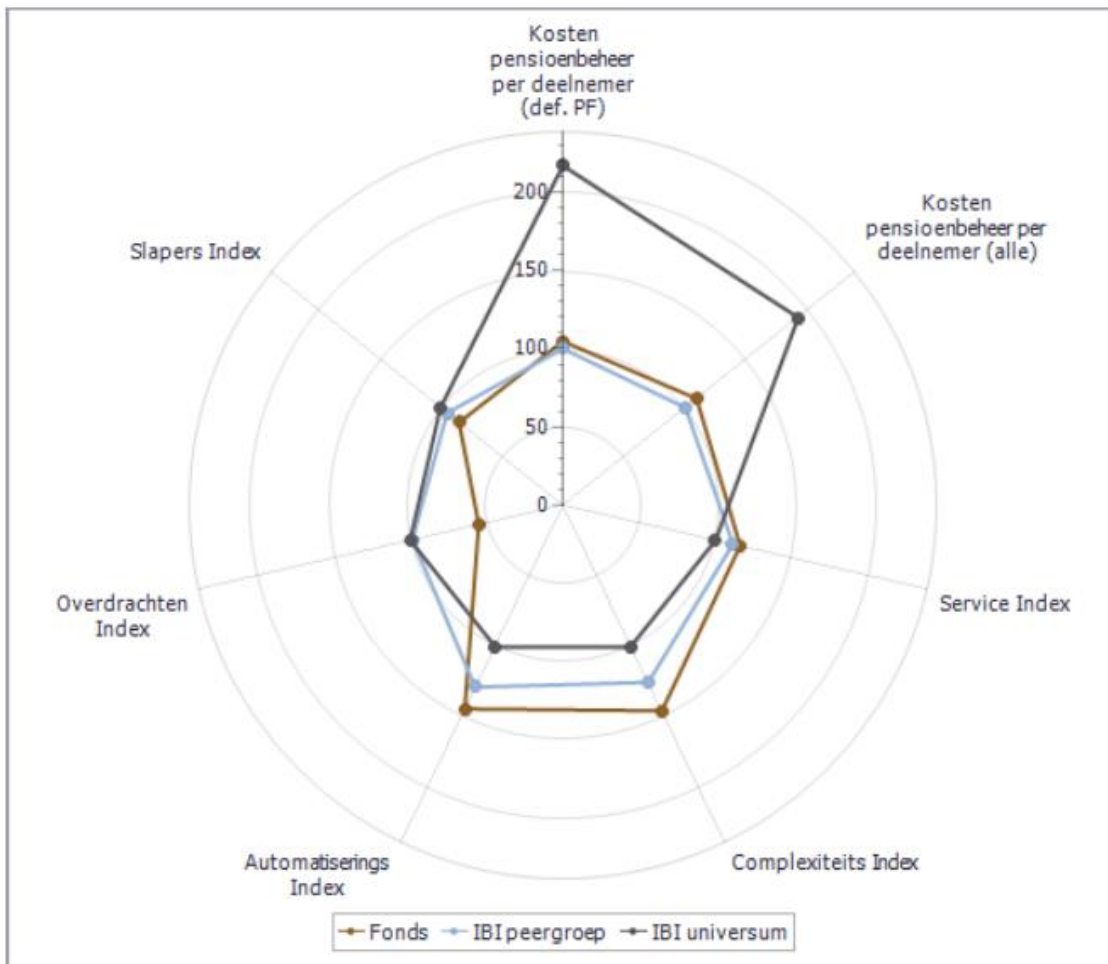
*Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden.

Wij vergelijken onze kosten met die van andere pensioenfondsen door middel van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). Het IBI-onderzoek wordt altijd met één jaar vertraging uitgevoerd. De peergroep waarmee we voor het pensioenbeheer worden vergeleken, bestond in 2019 uit zes andere bedrijfstakpensioenfondsen van vergelijkbare samenstelling. Uit die vergelijking kwam naar voren dat onze kosten voor pensioenbeheer per deelnemer (na doorbelasting aan vermogensbeheer) over 2019 circa 27% lager zijn dan de benchmark en dat onze uitvoering zich kenmerkt door een hoog serviceniveau en een complexe regeling.

Naast de kosten voor pensioenbeheer is ook de toewijzing van een deel hiervan aan vermogensbeheer, onderdeel van de kosten per deelnemer. BPF Schilders bespreekt jaarlijks vooraf de verdeelsleutels. De grondslag voor het vaststellen van deze verdeelsleutels is het kenmerk van de uit te voeren activiteiten. Wanneer de kosten gemaakt worden voor het onderdeel vermogensbeheer worden ze doorbelast. Dit betreft bijvoorbeeld de vacatiegelden van de commissie vermogensbeheer, deze worden voor 100% toegewezen aan vermogensbeheer.

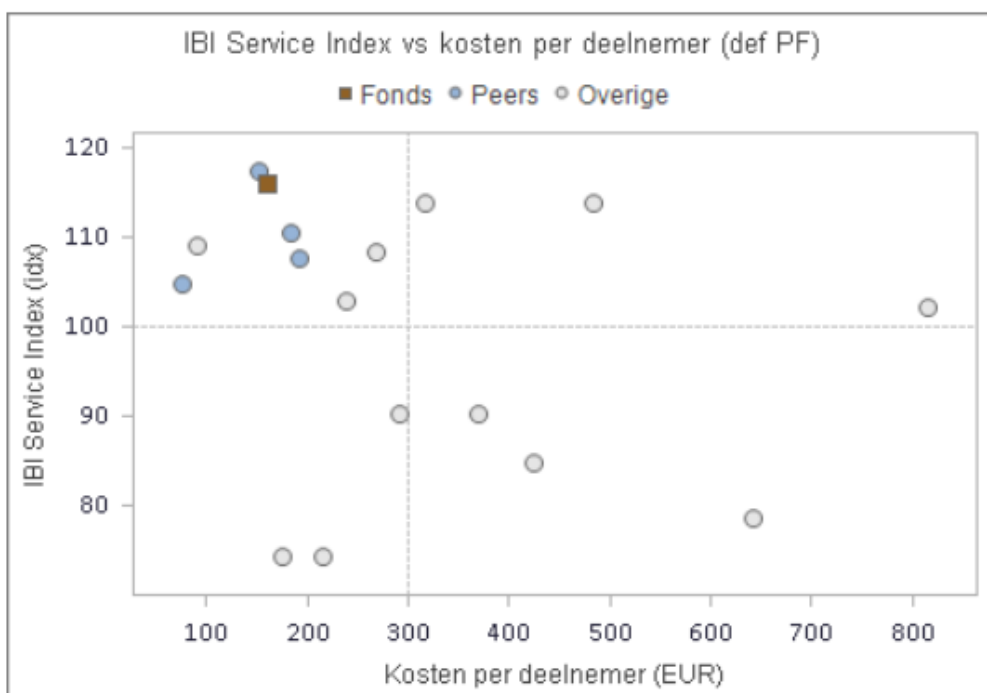
De toewijzing van de kosten verhield zich ten opzichte van de peergroup van BPF Schilders over 2019 als volgt:

Algemene kosten per deelnemer (in EUR)	BPFS Schilders	IBI peergroep	IBI universum
Algemene kosten per deelnemer (o.b.v. definitie Pensioenfederatie)	23	75	213
Aan vermogensbeheer doorbelaste kosten per deelnemer (o.b.v. definitie Pensioenfederatie)	11	32	52

Uit deze grafiek blijkt dat de pensioenregeling van BPF Schilders een hogere complexiteit heeft, met daarbij een hoge mate van automatisering.

Onderstaande grafiek toont de vergelijking van de pensioenbeheerkosten met die van andere pensioenfondsen:

4. Hoe bestuurden wij in 2020?

Samenstelling

- De heer Leisink is per 1 april 2020 afgetreden als bestuurslid namens de pensioengerechtigden vanwege het bereiken van zijn maximale termijn als bestuurslid. Hij is opgevolgd door de heer Dijckmeester.
- De heer Van den Berg heeft zijn functies als onafhankelijk bestuurslid risicomangement en Sleutelfunctiehouder Risicobeheer op 7 november 2020 beëindigd. In december 2020 is een sleutelfunctiehouder risicobeheer a.i. aangesteld en is een selectieprocedure gestart voor de werving van een nieuw bestuurslid/sleutelfunctiehouder.
- De heer Van Oostrom is herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar als bestuurslid namens werknemers.

De samenstelling van de fondsgremia per 31 december 2020 is weergegeven in onderstaande tabel. Wij zijn ervan overtuigd dat een divers samengesteld bestuur een beter bestuur is.

SAMENSTELLING NAAR GESLACHT EN LEEFTIJDOPBOUW								
			leeftijd					
	man	vrouw	20 tot 30	30 tot 40	40 tot 50	50 tot 60	60 tot 70	70 tot 80
Bestuur	4	3	-	2	1	3	1	-
Verantwoordings orgaan	9	3	-	-	2	1	5	4
Raad van Toezicht	1	2	-	-	1	1	1	-

Bestuurlijke zelfevaluatie

Eind 2020 is tijdens twee sessies een collectieve zelfevaluatie uitgevoerd onder externe begeleiding. De bijeenkomsten stonden in het teken van de onderlinge samenwerking en het functioneren van het bestuur in de toekomst. De zelfevaluatie heeft niet geleid tot grote aandachtspunten. De vervolgacties hebben voornamelijk betrekking op het verder optimaliseren van de ingeslagen weg.

Permanente Educatie

Wij besteden veel aandacht aan de versterking van onze deskundigheid. Jaarlijks stellen wij een opleidingsplan vast. Tijdens vooraf geplande en voorbereide sessies hebben wij dit jaar stilgestaan bij diverse thema's, zoals de ontwikkelingen en toekomst van het pensioenstelsel, compliance en integriteit, crisismanagement, de toekomststrategie van BPF Schilders, de ALM-studie, de financiële opzet van het fonds en de Eigen Risicobeoordeling daarvan. De impact van de coronacrisis op pensioenfondsen is behandeld aan de hand van een brainstorm over diverse scenario's. Op het gebied van vermogensbeheer is onder andere aandacht besteed aan MVB-beleid, klimaatverandering en beleggen.

Vergoeding

In de onderstaande tabel zijn de over 2020 uitbetaalde vergoedingen van het Dagelijks Bestuur en de overige bestuursleden uitgesplitst:

Uitbetaalde vergoedingen aan het bestuur		
(bedragen * € 1)	2020	2019
Bestuurskosten:		
- Leden dagelijks bestuur		
vacatievergoeding	261.185	263.355
reiskosten	3.274	9.625
btw	<u>43.065</u>	<u>44.670</u>
	307.524	317.650
- Overige bestuursleden		
vacatievergoeding	183.509	189.900
reiskosten	2.058	6.734
btw	<u>27.339</u>	<u>19.728</u>
	212.906	216.362
Totaal	520.430	534.012

Wij hebben anders dan veel andere pensioenfondsen geen bestuursbureau. Daarmee realiseren we een aanzienlijke besparing op de bestuurskosten. De coördinerende en uitvoerende rol die een bestuursbureau bij andere pensioenfondsen vervult, neemt het dagelijks bestuur voor zijn rekening. De bestuurskosten voor de vier leden van het dagelijks bestuur zijn door het extra tijdsbeslag dan ook hoger dan de bestuurskosten van de overige vier leden van het bestuur.

Naleving Code Pensioenfondsen en gedragscode

Wij willen de normen uit de Code Pensioenfondsen naleven. De Code is daarom uitgangspunt van beleid. Op onze website hebben wij een Checklist Naleving Code pensioenfondsen gepubliceerd. Hierin is terug te vinden welke normen er zijn en hoe wij ermee omgaan. In 2020 voldeed BPF Schilders niet volledig aan norm 33 (diversiteit). Het VO heeft drie vrouwelijke leden, maar geen lid jonger dan 40 jaar. Op dat punt voldeden we niet aan de norm. Maar met drie vrouwelijke bestuurders en twee bestuurders jonger dan 40 jaar voldeden we ruimschoots aan de diversiteitsnorm voor het bestuur.

Wij zijn ervan overtuigd dat een divers bestuur een beter bestuur is en wij passen bij de samenstelling van de fondsorganen het diversiteitsbeleid van het fonds toe. In de profielen voor de vacatures van het bestuur wordt ingegaan op de gewenste diversiteit.

Voor het volledige overzicht verwijzen we naar bijlage 4 "Naleving Code Pensioenfondsen".

De externe compliance officer (het Nederlands Compliance Instituut) heeft vastgesteld dat het bestuur de gedragscode in 2020 adequaat heeft nageleefd. Aanbevelingen uit de compliance rapportage 2020 worden door het bestuur opgevolgd.

Integriteitsbeleid

Om een beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen, hebben wij een integriteitsbeleid. In afstemming met het Nederlands Compliance Instituut is het integriteitsbeleid herzien en opnieuw vastgesteld. Nieuwe onderdelen zoals data-integriteit en fiscale integriteit zijn toegevoegd. De gedragscode (inclusief insiderregeling) en de incidenten- en klokkenluidersregeling zijn herzien.

Eigen Risicobeoordeling

Het doel van de Eigen Risicobeoordeling (ERB) is om een beter inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van BPF Schilders, de risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen en de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen van de deelnemers en voor het pensioenfonds zelf. Het beleid inzake het uitvoeren van een Eigen Risicobeoordeling (ERB) is vastgesteld, evenals de top risico's voor de uit te voeren ERB van de financiële opzet van het fonds. Wij streven ernaar de eerste ERB-rapportage in 2021 af te ronden.

IT-beleid

Ons IT-beleid geeft richting aan de informatiestrategie van BPF Schilders en de beheersing van de risico's die samenhangen met het gebruik van IT. Het IT-beleid is geactualiseerd en opnieuw vastgesteld en heeft betrekking op onder andere de volgende gebieden:

- Strategisch IT-beleid: hoe zorgt BPF Schilders ervoor dat IT optimaal bijdraagt aan het verwezenlijken van de missie, visie en strategie?
- Informatiebeleid: hoe gaat BPF Schilders om met informatie, informatie-uitwisseling en -deling?
- Informatiebeveiliging: hoe zorgt BPF Schilders dat de beschikbaarheid, exclusiviteit en integriteit van alle vormen van informatie zijn gegarandeerd?
- IT-uitbestedingsbeleid: hoe stuurt BPF Schilders de uitbestedingspartijen aan op het gebied van IT en beheerst het de daarmee samenhangende risico's?

De uitvoering van het IT-beleid wordt in afstemming met onze uitvoeringsorganisatie in 2021 verder uitgewerkt.

Uitbestedingsbeleid

Wij hebben delen van onze bedrijfsprocessen uitbesteed aan andere partijen c.q. uitvoerders. Om de risico's te beheersen die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen, hebben wij een uitbestedingsbeleid vastgesteld. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en goede kwaliteit van dienstverlening. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van BPF Schilders gewaarborgd. De monitoring en risicobeheersing van de hernieuwde (onder)uitbesteding van werkzaamheden t.b.v. BPF Schilders door onze pensioenuitvoeringsorganisatie heeft in het verslagjaar continue aandacht gekregen.

Uitbesteding aan PGGM

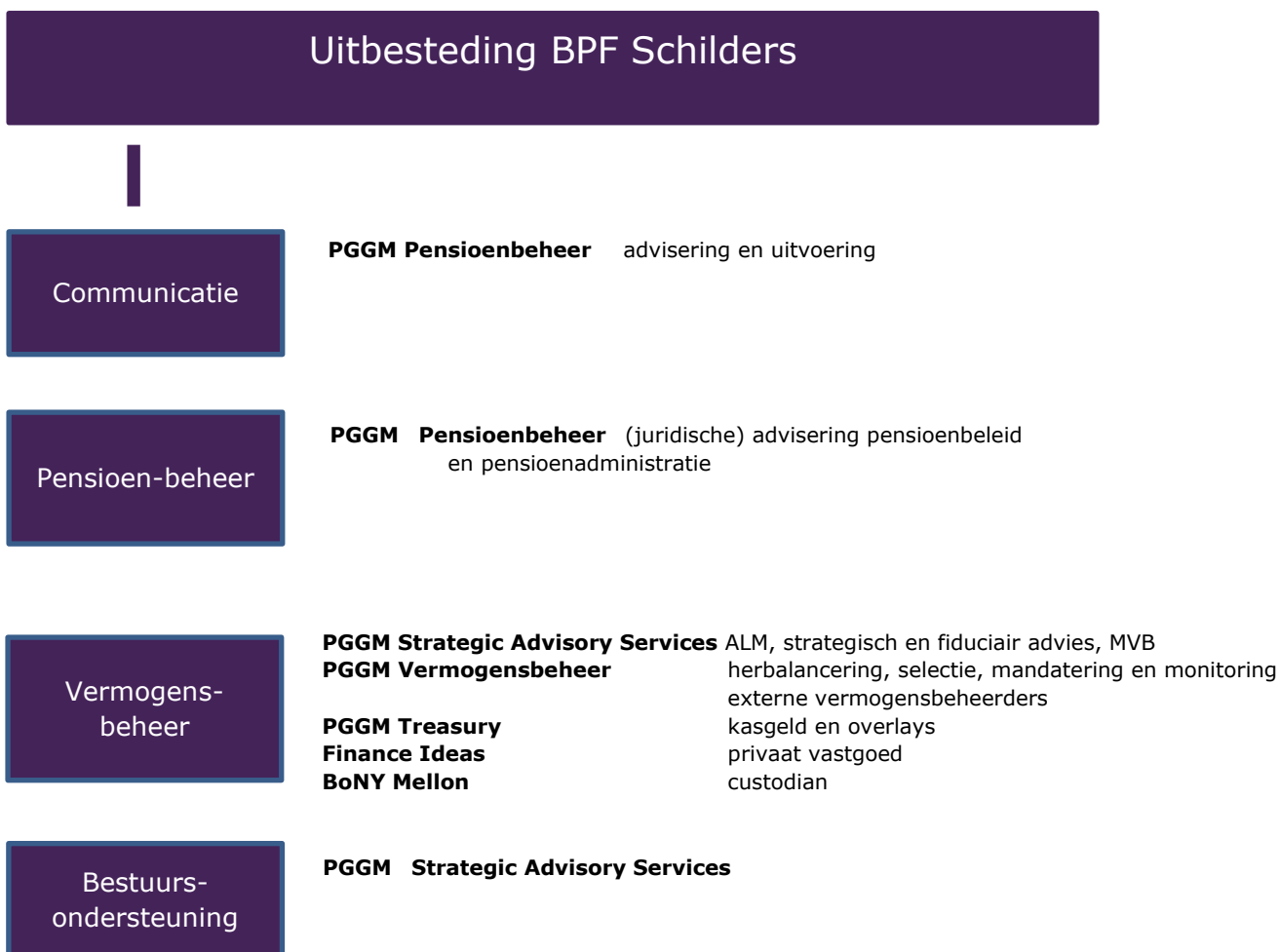
De werkzaamheden op de volgende gebieden hebben wij uitbesteed aan uitvoeringsorganisatie PGGM:

- pensioenadministratie, beleidsadvisering pensioenbeheer en bestuursondersteuning;
- vermogensbeheer en advisering over financiering- en ALM-beleid, advies over beleggingsbeleid en fiduciair advies (met uitzondering van privaat vastgoed).

DNB heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de beheersing van uitbestedingsrisico's van PGGM. In de rapportage van DNB zijn een aantal aanbevelingen gedaan ter verbetering. Deze verbeteringen zijn uitgewerkt in een plan van aanpak dat door BPF Schilders periodiek wordt gemonitord. De verbeteringen betreffen het opstellen van een eenduidig, geactualiseerd en PGGM-breed uitbestedingsbeleid met daarbij een risicoraamwerk. Het verbeterplan is in projectvorm opgezet en grotendeels afgerond in 2020. Enkele acties lopen door in het eerste kwartaal van 2021.

In 2019 zijn een nieuwe raamovereenkomst en nieuwe Nadere Overeenkomsten met betrekking tot Pensioenbeheer, Beleidsadvisering en Bestuursondersteuning,

Advies en Vermogensbeheer met PGGM afgesloten. Op basis hiervan is de SLA 2021 uitgewerkt.

Contact met werknemers- en werkgeversorganisaties

In 2020 hebben wij op verschillende momenten constructief contact gehad met vertegenwoordigers van CNV Vakmensen, FNV, LBV en OnderhoudNL. Er is onder meer gesproken over de voorbereiding op en uitvoering van de nieuwe representativiteitstoets, de impact van de COVID-19-pandemie op BPF Schilders, de uitwerking van het nieuwe pensioenakkoord, de financiële opzet van BPF Schilders en het premiebeleid 2021-2025 en de premie voor de periode 2021- 2025.

Contact met De Nederlandsche Bank (DNB)

De relatie met DNB was ook dit jaar transparant en constructief. Wij hebben contact gehad met DNB over onder meer de missie, visie en strategie van BPF Schilders en de daarbij behorende beheersing van de strategische risico's. De effecten van de COVID-19-pandemie op onder andere de dekkingsgraad en de premiebaten van het fonds, de werkzaamheden van het ingestelde crisisteam, de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel, de beëindiging van het bestuurslidmaatschap van het onafhankelijk bestuurslid risicomanagement en sleutelfunctiehouder risicobeheer en de ervaringen met de aangestelde sleutelfunctiehouders waren onderwerp van gesprek.

Ook is gesproken over een aantal thema-onderzoeken van DNB, waaronder de onderzoeken naar uitbesteding, datakwaliteit en IT-strategie bij onze pensioenuitvoeringsorganisatie PGGM. Uit de onderzoeken van DNB zijn een aantal

aanbevelingen gekomen die BPF Schilders periodiek bespreekt en monitort op voortgang. In 2021 worden deze aanbevelingen naar verwachting afgerond.

In 2020 zijn door toezichthouders geen boetes of dwangsommen opgelegd.

Contact met andere partijen

Bezwaar ingediend bij de Belastingdienst tegen btw over fee Pensioenbeheer (PPG)

In 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden bij de Belastingdienst Utrecht naar aanleiding van het medio 2017 door BPF Schilders ingediende bezwaar tegen de btw over de fee pensioenbeheer. De Belastingdienst heeft nog geen besluit genomen over het ingediende bezwaar.

Incidenten, klachten en geschillen

In 2020 zijn bij PGGM dertien pensioenbeheerincidenten, drie vermogensbeheerincidenten en drie bestuursondersteuningsincidenten geregistreerd. Vijf daarvan hadden betrekking op datalekken. De datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Net als voorgaande jaren hebben zich geen zware incidenten voorgedaan.

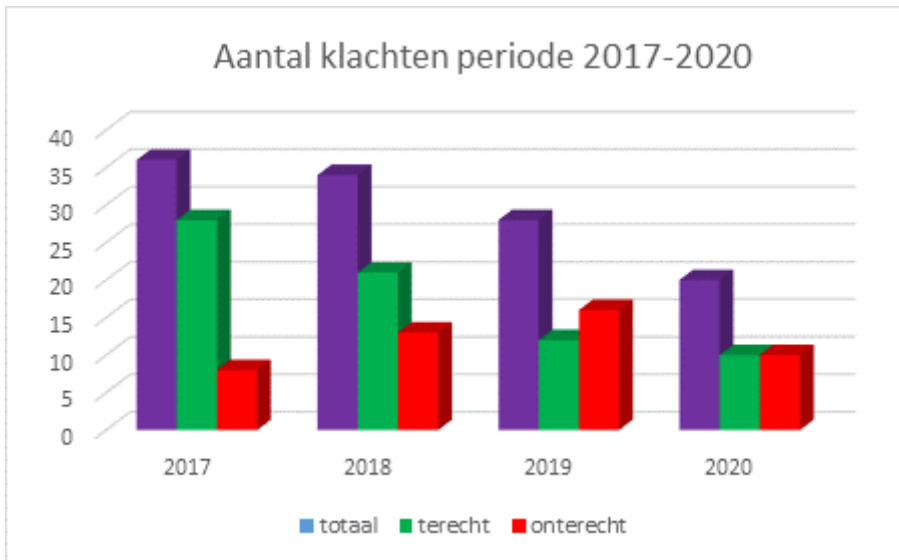
In 2020 zijn twintig klachten binnengekomen, waarvan tien terechte en tien onterechte klachten. Een klacht wordt als onterecht aangemerkt als er gehandeld is volgens de vastgestelde procedures, richtlijnen en wet- en regelgeving, maar de klager het niet eens is met de uitkomst.

De dalende trend vanaf 2017 zet zich hiermee voort. Alle klachten zijn binnen de daarvoor geldende termijn afgehandeld. De klachten hadden betrekking op diverse onderwerpen waaronder:

- de hoogte van de premie;
- het incassotraject;
- een niet goed opgepakt terugbelverzoek.

Er zijn in 2020, net als in 2018 en 2019, geen zaken binnengekomen voor de geschillencommissie.

Klachten	Aantallen:	
Klachten in behandeling 1 januari 2020:		0
Ingediende geschillen 2020:		20
• Waarvan behandeld als klacht	20	
• Waarvan normaal in behandeling genomen door fonds	20	
• Waarvan behandeld door de Ombudsman Pensioenen	0	
Afgehandeld in 2020:		20
In behandeling 31 december 2020:		0

Algemene verordening gegevensbescherming

BPF Schilders registreert en verwerkt persoonsgegevens. Wij hechten veel waarde aan zorgvuldig en vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens. Zo houden wij ons aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Om te beoordelen of wij voldoen aan de diverse aspecten van de AVG-regelgeving hebben wij afgesproken om jaarlijks een "AVG-check" te doen.

Kader risicomanagement BPF Schilders

BPF Schilders hanteert een three-lines-of-defence model waarin het Dagelijks Bestuur en de commissies de eerste lijn vormen in de risicobeheersing. In het verlengde hiervan heeft BPF Schilders besloten de tweedelijns risicobeheersing bij de sleutelfunctie risicobeheer te beleggen. Eerste lijn en tweede lijn overleggen periodiek met elkaar. De sleutelfunctiehouder risicobeheer rapporteert ieder kwartaal zijn bevindingen aan het bestuur en de raad van toezicht.

De interne auditfunctie is belast met de interne audit van BPF Schilders. De interne audit vormt de derde lijn in het three-lines-of-defence model en is als zodanig het sluitstuk van alle waarborgen binnen het pensioenfonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering. Interne audit evalueert periodiek of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering, met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De evaluatie betreft de gehele bedrijfsvoering van het fonds, inclusief de beoordeling van de eerste- en tweedelijns risicobeheersing.

Risicomanagement

Het bestuur geeft invulling aan het integrale risicomanagement door het te betrekken op zowel de strategische doelstellingen als de operationele uitvoering van de pensioenregeling. Bovendien beschouwt het bestuur afzonderlijke risico's niet in isolement maar onderkent het dat er een samenhang tussen risico's kan bestaan en dat daardoor de impact van deze risico's wordt beïnvloed. Op basis van onze strategie onderscheiden wij vier belangrijke risicogebieden die we 'pijlers' noemen:

- Ambitie
- Toekomstbestendigheid
- Beheerste uitvoering
- Integriteit

Deze indeling stelt ons in staat om de gezamenlijke invloed van de verschillende risico's op de strategische doelstellingen te duiden en bij te sturen tot het gewenste niveau. Sommige risico's accepteren wij tot op zekere hoogte, zoals beleggingsrisico's, omdat hier naar verwachting een beloning tegenover staat. Ook kunnen we het optreden van risico's niet altijd voorkomen omdat deze vooraf niet waren te voorzien of omdat het te kostbaar zou zijn om deze volledig te mitigeren. De indeling van de risico's in de pijlers geeft ons de mogelijkheid om te beoordelen welke netto (rest)risico's, ten opzichte van onze risicobereidheid, de grootste bedreigingen vormen.

Voor elke pijler heeft het bestuur daarom risicobereidheidsverklaringen opgesteld die de grenzen aangeven waarbinnen het fonds zijn missie, visie en strategie uitvoert.

Risicobereidheid ten aanzien van de ambitie

Uitgangspunt is dat wij niet meer risico nemen dan noodzakelijk. Het fonds heeft de ambitie om een waardevast pensioen te bieden. Opdrachtgevers en deelnemers hebben uitgesproken dat het fonds zijn beleid zo moet inrichten dat er een reële mogelijkheid is om een waardevast pensioen te bereiken. Alle betrokkenen realiseren zich dat deze ambitie alleen gehaald kan worden door beleggingsrisico's te nemen en dat deze groter zijn dan wanneer uitsluitend een nominale ambitie zou worden nagestreefd. Alle betrokkenen zijn zich er ook van bewust dat tegenover de hogere kans op een waardevast pensioen, ook een hogere kans op kortingen staat.

Om die ambitie waar te kunnen maken, moet het fonds risicovol beleggen. De risicobereidheid ten aanzien van de meest dominante financiële risico's - het solvabiliteitsrisico, het rentemismatchrisico en het marktrisico - is dan ook hoog. De hoge risicobereidheid ten aanzien van de ambitie komt ook tot uiting in het relatief hoge Vereist Eigen Vermogen en dekkingsgraadrisico.

Risicobereidheid ten aanzien van de toekomstbestendigheid

Om onze primaire strategiedoelstelling te behalen willen we niet meemaken dat we onvoldoende voorbereid zijn om onze missie na de stelselwijziging zelfstandig te kunnen doorvoeren, hoewel de mogelijkheden daartoe wel aanwezig zijn.

Lukt het ons niet om zelfstandig een goede invulling te geven aan onze missie, dan moeten we op termijn mogelijk opgaan in een andere, grotere instelling. De maatstaf voor het onderbrengen van de regeling zou onze missie en visie moeten zijn, maar dan uitgevoerd door een ander. Ten aanzien van dit fallback-scenario willen we, als de noodzaak daartoe ontstaat, niet meemaken dat we onvoldoende voorbereid zijn om dit te implementeren.

Missie, visie en strategie hebben de grootste aandacht van het fonds. De voortgang van de strategische doelstellingen wordt iedere vergadering van het bestuur besproken. Bij de realisering van de missie, visie en strategie werkt het fonds nauw samen met opdrachtgevers en uitvoeringorganisaties. Handhaving van de verplichtstelling heeft topprioriteit. Ondernemers nemen ook verplicht deel in het fonds. Dat maakt het fonds vrij uniek. Voor het realiseren van de missie, visie en strategie betekent dit een extra uitdaging die zowel een positief als negatief effect kan hebben. Verder is het fonds voor zijn strategie sterk afhankelijk van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen waarop het slechts beperkte invloed kan uitoefenen. De overgang naar een nieuw pensioenstelsel bijvoorbeeld is nog met veel onduidelijkheden en daardoor onzekerheden omgeven. Bij de implementatie van een nieuw pensioenstelsel is het fonds sterk afhankelijk van de

veranderingscapaciteit van pensioenuitvoerders in het algemeen en PGGM in het bijzonder. De risicobereidheid ten aanzien van de toekomst is dan ook matig.

Risicobereidheid ten aanzien van een beheerste uitvoering

Om onze missie te bereiken zorgen we voor een transparante, betrouwbare en maatschappelijk verantwoorde uitvoering van de regeling tegen aanvaardbare kosten. Onze betrokkenheid zetten we in om onze deelnemers te ondersteunen bij het maken van verantwoorde pensioenkeuzes. Om deze belofte te kunnen waarmaken is een integere en beheerste bedrijfsvoering een noodzakelijke voorwaarde.

Bij het uitvoeren van de regeling maakt het fonds gebruik van de diensten van diverse partijen, in het bijzonder PGGM als uitvoerder van de pensioenregeling en als vermogensbeheerder. Het fonds realiseert zich dat uitbesteding risico's met zich meebrengt en dat deze beheerst moeten worden. Het fonds realiseert zich ook dat een foutloze uitvoering een illusie is, maar wil fouten tot een minimum beperken. De risicobereidheid ten aanzien van de beheerste uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer is dan ook beperkt tot matig.

Om de deelnemers zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen bij het maken van verantwoorde pensioenkeuzes, is goede en begrijpelijke informatie van het allergrootste belang. Het fonds besteedt veel aandacht aan dit onderwerp omdat dit een directe invloed heeft op de reputatie van het fonds en het vertrouwen van de deelnemers in het fonds. Het fonds realiseert zich echter ook dat de reputatie van het fonds niet alleen afhankelijk is van het eigen handelen van het fonds en zijn uitvoerders, maar ook door externe factoren beïnvloed kan worden die het fonds helaas niet of slechts in beperkte mate kan beheersen. De risicobereidheid van het fonds ten aanzien van het communicatierisico is dan ook matig.

Risicobereidheid ten aanzien van integriteit

Een onberispelijke reputatie is een belangrijk onderdeel van ons bestaansrecht. Onze deelnemers zijn verplicht aangesloten bij het fonds dat een aanzienlijke hoeveelheid geld voor hen beheert. Dit legt een grote verantwoordelijkheid bij het fonds en fondsbestuur. Bovendien kan reputatieverlies leiden tot een afbrokkeling, of zelfs verlies, van het draagvlak voor het fonds. Ten opzichte van alle stakeholders wil het fonds een betrouwbare partij zijn en over het handelen van het fonds wordt op transparante wijze verantwoording afgelegd. Het bestuur accepteert geen gedragingen van verbonden personen die afbreuk doen aan de integriteit van het fonds en fondsbestuur.

Het fonds besteedt dan ook veel aandacht aan de beheersing van integriteitsrisico's. Het heeft een integriteitsbeleid, met onder andere een gedragscode, incidenten- en klokkenluidersregeling en een regeling ongewenst gedrag. Het dagelijks bestuur ziet toe op naleving van het integriteitsbeleid. Dit vormt ook een vast agendapunt op de vergadering van het bestuur. De risicobereidheid ten aanzien van integriteit is zeer laag.

Risicobeeld 2020: feitelijk risico versus risicobereidheid

De COVID-19 epidemie, die begin 2020 in snel tempo het leven volledig op zijn kop zette, bepaalde gedurende het gehele jaar het risicobeeld. De effecten strekten zich niet alleen uit naar de financiële positie en de ambitie van het pensioenfonds, maar ook naar de dagelijkse uitvoering en de bestuurlijke dynamiek. Het bestuur heeft direct na het ontstaan van de coronacrisis besloten een crisisteam, bestaande uit het dagelijks bestuur, in te stellen om snel en effectief op de uitzonderlijke omstandigheden te kunnen reageren. Grote problemen in de aansturing en de

uitvoering hebben zich niet voorgedaan, wat in belangrijke mate te danken is aan de robuustheid van onze uitvoeringsorganisatie PGGM. Ook de reguliere bestuurlijke processen hebben vrijwel onverminderd doorgang kunnen vinden. Begin juli 2020 is besloten het crisisteam op te heffen. Het onderstaande risicobeeld laat zien hoe, binnen de vier pijlers die het fonds hanteert, de feitelijke risico's zich in 2020 verhielden tot de risicobereidheid.

Pijler Ambitie

Gelet op de missie en visie van het fonds om een waardevast pensioen te bieden, vormen de financiële risico's binnen de ambitie de dominante risico's. Dit geldt met name voor *het solvabiliteitsrisico*, *het rentemismatchrisico* en *het marktrisico*. Het solvabiliteitsrisico en het rentemismatchrisico waren, net als in 2019, het hele jaar een top risico. Dat wil zeggen een risico dat actueel is en directe aandacht behoeft of waarvan het opstaande netto risico een materiële impact heeft op de realisatie van de missie en/of strategie.

Als gevolg van de COVID-epidemie vielen de prijzen van risicovolle beleggingen in de periode februari - maart sterk terug. Gedurende het jaar daalde ook de swaprente verder. Het gezamenlijke effect hiervan was een sterke daling van de dekkingsgraad waardoor de ambitie, om op de langere termijn een welvaartsvast pensioen te bieden, verder uit beeld raakte. Tevens had de lage rente tot gevolg dat de premiedekkingsgraad verder daalde. Met andere woorden: de ontvangen premies dekten de bijgeschreven pensioenaanspraken, die worden gewaardeerd op basis van de UFR swaprentecurve, onvoldoende. Zolang het pensioenfonds op de langere termijn een voldoende hoog rendement op zijn beleggingen haalt, is dat geen probleem. De disbalans op de kortere termijn, waar een negatief effect op de dekkingsgraadontwikkeling van uitgaat, nam echter (te) grote vormen aan.

Eind maart bedroeg de dekkingsgraad 89,5%, een stand die aan het eind van het jaar tot een verlaging van de pensioenaanspraken zou hebben geleid. Het bestuur heeft in deze periode onderzocht of, ondanks de hoge risicobereidheid, risicomitigerende maatregelen in de beleggingsportefeuille mogelijk waren, maar is tot de conclusie gekomen dat deze het langeretermijnperspectief van de pensioenambitie teveel geweld aan zouden doen. Het herbalanceringsbeleid, dat zorgt dat de weging van de beleggingscategorieën waarin wordt belegd binnen eerder vastgestelde bandbreedtes blijft, is voortgezet. Wel maakten de marktomstandigheden het nodig dat voor sommige portefeuilleaanpassingen langer de tijd is genomen dan gebruikelijk.

Het consistente beleid heeft zich later in het jaar uitbetaald want de koersen van meer risicovolle beleggingen trokken weer aan, waardoor eind van het jaar een positief totaalrendement van 6,34% resteerde. De dekkingsgraad daalde helaas wel met 5,4 procentpunt, als gevolg van de verder gedaalde rente. Hierdoor raakte de ambitie van het fonds om op de langere termijn volledig te kunnen indexeren verder uit het zicht. Het risico ten aanzien van de realisatie van de ambitie kennen wij daarom een score van 'zeer hoog' toe, wat ligt boven de hoge risicobereidheid maar het fonds ziet op korte termijn geen kans hierin verbetering te brengen. Wel dient te worden opgemerkt dat de voorgenomen overgang naar het nieuwe pensioenstelsel de kans op verhoging toeneemt. Daar staat echter ook tegenover dat verlagingen eerder worden doorgevoerd als beleggingsresultaten tegenvallen.

In het najaar hebben opdrachtgevende partijen besloten de gevraagde premie voor 2021 te verhogen van 25,2% naar 30,1%. Dit was nodig om het opbouwpercentage

van de pensioenregeling de komende jaren te handhaven. De premiedekkingsgraad is daardoor verbeterd.

Onderstaande tabel toont de te verwachten actuele dekkingsgraad over een termijn van één jaar, per eind 2020. De peildatum is ultimo 2020, toen de actuele dekkingsgraad 102,4% bedroeg. De getoonde swaprente is de swaprente met een looptijd van 20 jaar. Daarbij zijn de schokken waarbij de dekkingsgraad lager is dan de kritische dekkingsgraad (92%) in het rood weergegeven. We zien dat bij een rendement op zakelijke waarden van 0%, de rente 0,5%-punt mag dalen om boven de kritische dekkingsgraad te blijven. Bij de rente per ultimo boekjaar wordt de kritische dekkingsgraad bereikt bij een rendementsschok van ongeveer -15%.

Rente- en rendementsschokken in relatie tot kritische dekkingsgraad										
Peildatum Q4 2020: actuele dekkingsgraad 102,4%, 20-jaars swaprente -0,02%, kritische dekkingsgraad 92%										
		Mutatie swaprente	-2,0%	-1,5%	-1,0%	-0,5%	0,0%	0,5%	1,0%	1,5%
Rendement zakelijke waarden	10%		82%	87%	92%	98%	105%	112%	120%	128%
	0%		79%	83%	88%	94%	100%	106%	114%	121%
	-10%		75%	79%	84%	89%	95%	101%	108%	115%
	-20%		72%	75%	80%	84%	90%	95%	101%	108%
	-30%		68%	72%	76%	80%	85%	90%	95%	101%

Pijler Toekomstbestendigheid

Het risicobeeld in de pijler Toekomstbestendigheid was hoger dan de risicobereidheid. De belangrijkste redenen hiervoor waren *het verplichtstellingsrisico*, *het opdrachtgeversrisico* en *het risico change*. Alle drie risico's waren heel 2020 een toprisico.

In 2020 heeft het bestuur opnieuw de representativiteit vastgesteld en de verplichtstelling van de regeling voor zowel werknemers als ondernemers aangevraagd voor een volgende vijfjaarsperiode. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in 2021 op basis van de ingediende gegevens voor de representativiteitstoets de verplichtstelling met vijf jaar verlengd.

De huidige verplichtstelling met ondernemers was ook onderwerp van de rechtszaak die Zelfstandigen Bouw en enkele ondernemers tegen het fonds en de Nederlandse Staat hebben aangespannen. Zelfstandigen Bouw heeft de rechtszaak verloren. In hoger beroep heeft het gerechtshof alle vorderingen afgewezen.

Het opdrachtgeversrisico heeft zich in 2020 verder positief ontwikkeld. De gezamenlijke overleggen met de opdrachtgevers zijn constructief en in een goede sfeer verlopen. Het bestuur is daar blij mee en beschouwt het opdrachtgeversrisico niet langer als een toprisico. Gegeven alle uitdagingen, die de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel met zich meebrengt, is een goede samenwerking tussen opdrachtgevende partijen onderling, en met het bestuur, van groot belang.

Het risico change ziet ook op de verandercapaciteit van de uitvoeringsorganisatie PGGM. De organisatie dient zich voor te bereiden op de overgang naar het nieuwe stelsel, wat behalve voor de IT ook grote gevolgen heeft voor de tijdsbesteding van de medewerkers. De herinrichting van de PGGM Treasury BV, die op dagelijkse basis grote geldstromen van het pensioenfonds verwerkt, is ondanks de crisis in 2020 naar tevredenheid afgerond.

Het verandertempo van de IT lijkt inmiddels ook in het vereiste tempo plaats te vinden. Voor BPF Schilders is de verandercapaciteit van PPGM essentieel voor de realisatie van de strategie van het fonds. Dit is dan ook een belangrijk thema bij onze regelmatige besprekingen met het management van PGGM en de risico-analyses.

De overgang naar een nieuw pensioenstelsel neemt circa vijf jaar voorbereiding in beslag en zal ook van het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en de opdrachtgevende partijen de nodige aandacht vragen. Ten einde de transitie in goede banen te leiden is een aparte regiegroep geformeerd en zullen regelmatig risico-analyses op de relevante onderdelen van de overgang worden uitgevoerd.

In totaliteit kennen wij het risicobeeld met betrekking tot de toekomstbestendigheid een score van 'matig' toe, hetgeen overeenkomt met de risicobereidheid.

Pijler Beheerste uitvoering

Het risico met betrekking tot een beheerste uitvoering was in 2020 met een score van 'matig' gelijk aan de risicobereidheid. Het fonds heeft het grootste deel van zijn processen uitbesteed aan PGGM en is in grote mate afhankelijk van PGGM. De belangrijkste risico's waren het *risico IT-extern*, het *uitbestedingsrisico* en het *communicatierisico*. Het bestuur kende deze de kwalificatie toprisico toe.

Het IT-risico werd vooral gedomineerd door zorgen over de informatiebeveiliging bij PGGM die niet geheel voldeed aan de eisen die DNB daaraan stelt. De continue dreiging van *het risico van cybercrime* en de ontwikkelingen op het gebied van (cloud)uitbesteding maken onderdeel van deze problematiek uit. Gedurende het jaar is hard gewerkt om de informatiebeveiliging op voldoende hoog niveau te brengen. Het bestuur heeft dit proces gemonitord en heeft er vertrouwen in dat de informatiebeveiliging begin 2021 aan alle standaarden zal voldoen.

Het uitbestedingsrisico was voor het bestuur een toprisico omdat niet de gehele uitbestedingsketen in voldoende mate in beeld was. Binnen PGGM heeft een onderzoek hiernaar plaatsgevonden en is een verbetertraject gestart dat onder meer het opstellen van een nieuw uitbestedingsbeleid en -processen behelsde. Het bestuur heeft zich regelmatig laten informeren over de voortgang en heeft feedback aan PGGM gegeven. Het is de verwachting dat begin 2021 alle benodigde stappen zullen zijn ondernomen om het pensioenfonds in staat te stellen volledig aan alle wet- en regelgeving op dit punt te voldoen.

Het communicatierisico vroeg ook in 2020 extra aandacht vanwege de ongunstige dekkingsgraadontwikkeling en de daarmee toegenomen kans op verlaging van de pensioenaanspraken. Het managen van de verwachtingen bij de deelnemers en andere stakeholders ziet het bestuur in een dergelijke situatie als een belangrijke taak.

De risico's die samenhangen met de Brexit zijn gedurende het jaar in voldoende mate gemitigeerd waardoor de daadwerkelijke separatie van de EU en het Verenigd Koninkrijk aan het eind van 2020 probleemloos voor het pensioenfonds is verlopen.

Pijler Integriteit

Het risicobeeld in de pijler Integriteit lag binnen de lage risicobereidheid. Er deden zich wat betreft *de integriteitsrisico's* geen incidenten voor. De rapportage van het

Nederlands Compliance Instituut over de naleving van de Gedragscode van het fonds bevatte geen bevindingen die het risicobeeld negatief beïnvloedden.

Eigen risicohouding voor financiële opzet

In overleg met onze opdrachtgevers en fondsorganen is een risicohouding gedefinieerd ten aanzien van de financiële opzet. Daarbij is ook eerder onderzoek betrokken naar de risicobereidheid van de deelnemers.

Het fonds ziet voor nu geen mogelijkheden om op korte termijn de ambitie en de risicohouding met elkaar in overeenstemming te brengen. Dit is eveneens het resultaat van de haalbaarheidstoets. Op basis van het transitie-ftk zal opnieuw beoordeeld worden op welke wijze de risicohouding moet worden herzien.

De risicohouding is in de onderstaande maatstaven, die bekeken worden over een periode van vijftien jaar, verankerd en bedoeld als ijkpunt voor het beleggingsbeleid op het moment dat het beleid vast wordt gesteld. De grenzen in de risicohouding zijn dus niet bedoeld als harde grenzen die op geen enkel moment overschreden mogen worden.

In onderstaande tabel zijn de kwantitatieve maatstaven opgenomen die BPF Schilders hanteert:

Nr.	Onderwerp	Maatstaf	Grens
1	Ambitie	Mediaan pensioenresultaat na 15 jaar	>100%
2	Ambitie	5e percentiel pensioenresultaat na 15 jaar	>65%
3	Nominale verlaging	Kans op nominale verlaging in enig jaar	<35%
4	Nominale verlaging	Mediaan percentage nominale verlaging per jaar	<2%

Het pensioenresultaat is gedefinieerd als de verhouding tussen het toekomstige pensioen met indexering afhankelijk van het beleid en het toekomstige pensioen dat bereikt zou zijn als jaarlijks de volledige ambitie zou zijn verwerkt in de pensioenaanspraken.

Het 5e percentiel van het pensioenresultaat weerspiegelt de uitkomsten van het pensioenresultaat in een slecht scenario. In de haalbaarheidstoets wordt voor het slechte scenario ook gekeken naar het 5e percentiel. Daarbij wordt een grens gehanteerd van minimaal 65%. Dat betekent dat het pensioen dus minimaal 65% is van wat het zou zijn geweest als er altijd volledig was geïndexeerd.

Uit onderzoek is gebleken dat deelnemers liever vaker een kleine nominale korting op hun pensioen te verwerken krijgen dan minder vaak een grote nominale korting. De deelnemers accepteren dus een wat grotere kans op nominale korting, als de diepte van de korting vervolgens beperkt is. In de risicohouding is dit vertaald door een eventuele korting klein te houden (2%).

Uitkomsten toetsing risicohouding per 31 december 2020

De uitkomsten van de kwantitatieve maatstaven van BPF Schilders per 31 december 2020 zijn als volgt:

Maatstaf	Lage Rente Scenario	Herstelscenario
Mediaan pensioenresultaat na 15 jaar	88%	110%
5e percentiel pensioenresultaat na 15 jaar	44%	63%
Kans op nominale verlaging in enig jaar	77%	44%
Mediaan nominale verlaging per jaar	2,1%	1,4%

BPF Schilders hanteert twee scenariosets bij de toetsing van de risicohouding. In het Lage Rente scenario worden de grenzen van de risicohouding niet gehaald. Dit komt door gematigde toekomstige rendementen en renteniveaus. De toekomstige

ambitie kan in de verwachting niet worden waargemaakt. De kans op verlagen is tevens hoog, mede door de relatief lage actuele dekkingsgraad op de peildatum. In het Herstelscenario lopen toekomstige renteniveaus verder op en zijn rendementen op beleggingen beter. Hierdoor is de toekomstige ambitie naar verwachting wel haalbaar en kan tevens een gedeelte van de toeslagachterstand worden ingehaald. De kans op verlagen is desalniettemin betrekkelijk hoog door de relatief lage actuele dekkingsgraad op de peildatum, maar de mediane verlaging per jaar is beperkt.

BPF Schilders heeft in 2020 beoordeeld of er een aanpassing van de financiële opzet mogelijk is, die op een evenwichtige wijze een verbetering oplevert in de risicohouding. De risicomaten van de risicohouding vormen slechts één onderdeel in de afweging of een aanpassing van de financiële opzet wenselijk is. Andere onderdelen zijn bijvoorbeeld uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid naar deelnemers. In 2020 heeft BPF Schilders geconcludeerd dat er geen wenselijke aanpassing van de financiële opzet mogelijk zijn.

Risicohouding in het kader van de haalbaarheidstoets

Bij de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 heeft het fonds het volgende vastgesteld:

- De ondergrens is 90% voor het verwachte pensioenresultaat, bij een startdekkingsgraad gelijk aan de huidige dekkingsgraad.
- De ondergrens is 90% voor het verwachte pensioenresultaat, bij een startdekkingsgraad gelijk aan het vereist eigen vermogen.
- De maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweersscenario ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat is 50%.

Kortetermijnrisicohouding

Naast de langetermijnrisicohouding, heeft het fonds ook een kortetermijnrisicohouding gedefinieerd. Het fonds definieert deze in termen van een bandbreedte rond het vereist eigen vermogen. Vanwege schommelingen in de markt kan het vereist eigen vermogen van de feitelijke portefeuille in enig jaar afwijken van het vereist eigen vermogen van de normportefeuille. Het bestuur accepteert dat het vereist eigen vermogen van de feitelijke portefeuille tijdelijk maximaal 2% hoger kan zijn dan dat van de strategische portefeuille.

Het risicomanagementproces

In 2020 is het risicomanagementproces niet wezenlijk veranderd maar is wel het three-lines-model verder ingebed in de governance van het pensioenfonds. De in 2019 geïntroduceerde rollen van Sleutelfunctiehouder (SFH) Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit zijn inmiddels vertrouwd en bewijzen hun waarde in het bestuurlijke proces. Door overleg en samenwerking zijn de werkprocessen verder aangescherpt. De SFH's rapporteren per kwartaal hun bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur, die deze vervolgens betreft in de besluitvorming. De eerste lijn, die wordt gevormd door het dagelijks bestuur en de commissies, is zelf verantwoordelijk voor het risicomanagement en het toezicht op de uitvoering bij PGGM. Bij belangrijke onderwerpen schrijft de SFH Risicobeheer een tweedelijnsrisico-opinie. Het bestuur is van mening dat het risicoraamwerk effectief werkt. Het bestuur is alert op verbetermogelijkheden en past deze toe. In 2021 zal BPF Schilders de strategische doelstellingen herijken en vervolgens ook een Eigen Risico Beoordeling opstellen.

5. Hoe hebben wij in 2020 contact gehad met deelnemers en ondernemers?

Op onze website www.bpfschilders.nl voorzien wij onze doelgroepen van algemene informatie. We plaatsen daar nieuwsberichten en actualiseren de site continu. Via www.infodesk.nl kunnen deelnemers hun pensioensituatie bekijken en wijzigingen doorgeven. Daarnaast kunnen zij met de Pensioenplanner bekijken welke keuzes en mogelijkheden zij hebben. Ondernemers kunnen online hun pensioenadministratie doen via 'uw pensioenadministratie' op www.bpfschilders.nl.

Circa acht maal per jaar versturen wij een digitale nieuwsbrief aan deelnemers en werkgevers, en driemaal per jaar ontvangen zij het pensioenblad per post. Eind 2020 zijn ruim 33.500 deelnemers (werknemers, ondernemers en gepensioneerden) en bijna 3.000 werkgevers geabonneerd op de digitale nieuwsbrief. Dit is een toename van respectievelijk 14,7% en 4,8% ten opzichte van 2019.

Door het jaar heen organiseren wij individuele (online) pensioensprekuren en pensioenpresentaties. Als gevolg van COVID-19 zijn alle fysieke spreekuren en presentaties vanaf Q2 vervallen en is de pilot online pensioensprekuren versneld uitgevoerd. Ook zijn wij actief op social media, zoals Facebook, Twitter en YouTube. Tot slot publiceren wij maandelijks een blog van bestuursleden over verschillende (actuele) pensioenonderwerpen.

De adviseurs van BPF Schilders en onze klantenservice hebben veelvuldig contact met deelnemers en ondernemers. Dat contact verloopt via telefoon, mail en chat. Als gevolg van de COVID-19-pandemie vond er slechts een beperkt aantal fysieke bedrijfsbezoeken plaats. Verder maken wij gebruik van de communicatiekanalen van onze opdrachtgevers via bijvoorbeeld interviews in hun ledenbladen.

In 2020 vonden de volgende activiteiten plaats om onze deelnemers te informeren:

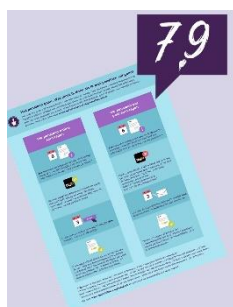
- Met animatiefilmpjes en infographics brengen wij een aantal pensioenonderwerpen visueel in beeld. In 2020 is een nieuwe animatie ontwikkeld voor werknemers waarin de voordelen van het opbouwen van pensioen bij BPF Schilders onder de aandacht worden gebracht. Via infographics hebben wij de onderwerpen 'met pensioen gaan' en 'pensioen voor ondernemers bij BPF Schilders: wat kost het en wat levert het op?' uitgelegd.
- De pilot videobellen is gestart met het aanbieden van online pensioensprekuren. De deelnemers hebben deze spreekuren met gemiddeld een 8,8 gewaardeerd. Videobellen wordt – naast fysieke spreekuren – toegevoegd aan de reguliere kanalen voor contact met onze deelnemers.
- De afdeling klantenservice is gestart met het verzenden van persoonlijke, handgeschreven ansichtkaarten aan een maandelijks selectie van deelnemers die met pensioen gaan of trouwen/geregistreerd partnerschap aangaan. Zo ervaren deelnemers dat BPF Schilders weet wat er in hun leven gebeurt, in combinatie met het verstrekken van relevante pensioeninformatie.
- De merkbelevingscampagne die gericht is op ondernemers, heeft ook dit jaar een vervolg gekregen. Deze campagne speelt in op de drijfveren van schilders: 'trots en solidair' en 'kwetsbaar dus belangrijk'.
- Onze klantenservicemedewerkers belden ook dit jaar ondernemers om hen te helpen met onder meer het kiezen van het pensioenkeuzeloon dat bij hen past. Met de belactie willen we bereiken dat de ondernemer deze proactieve belservice van ons waardeert en er een positief gevoel aan overhoudt.
- De in 2019 gestarte Facebook-campagne 'Trots op je vak' is ook dit jaar ingezet. Wij brengen het gevoel van 'trots' bij de deelnemer voor het voetlicht.

Dit doen wij aan de hand van quotes van onze deelnemers. Daarmee stimuleren we de betrokkenheid en interactie en daarmee het community-gevoel.

- Ook in 2020 is Facebook nog steeds een gedegen middel om het community-gevoel te versterken en de binding en interactie met BPF Schilders en deelnemers te vergroten.

Onderzoek en monitoring

In het klantenpanel zijn in 2020 vier communicatiemiddelen onder de loep genomen: de animatie 'kosten en uw pensioen', de infographics 'met pensioen gaan' en 'pensioenmomenten' en de persoonlijke ansichtkaarten. De vier middelen zijn op een schaal van 1 tot 10 gewaardeerd met een royale 7.

Infographic
"met pensioen gaan"

Infographic
"pensioenmomenten"

Persoonlijke
ansichtkaarten

Animatie
"kosten en uw pensioen"

Met Check Your Service ontvangen wij van deelnemers die contact hebben opgenomen met de klantenservice, structureel feedback over dit contact. Met de verkregen inzichten willen wij onze dienstverlening en daarmee de klanttevredenheid verbeteren. Het rapportcijfer voor klanttevredenheid op telefonie is in 2020 gemiddeld een 8,4 en op e-mail gemiddeld een 7,8.

Wij hebben in het voorjaar en in het najaar met onze reputatiemonitor de tevredenheid onderzocht. De resultaten van het derde kwartaal zijn in grote lijnen vergelijkbaar met die van het eerste kwartaal in 2020. Alleen bij ondernemers en werknemers zien we bij enkele beleidsindicatoren in het derde kwartaal een lagere score. Alle doelgroepen hebben meer vertrouwen in BPF Schilders dan in het Nederlandse pensioenstelsel in het algemeen. Spontaan worden met name de informatievoorziening en betrouwbaarheid door alle doelgroepen als sterk punt van BPF Schilders genoemd. Verplichtstelling en de onzekerheid van het pensioen worden als minder goede punten genoemd.

- Onder *ondernemers* presteert BPF Schilders redelijk gelijk aan 2019. De algemene tevredenheid (6,0) over BPF Schilders en de tevredenheid over de informatiemiddelen zijn eind 2020 licht gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Het imago van BPF Schilders onder deze groep is gedurende het jaar 2020 gedaald op met name deskundigheid en eerlijkheid en daarmee terug op het niveau van eind 2019.
- *Werknemers* waarderen BPF Schilders gemiddeld met een 7,2. We zien dat werknemers op vertrouwen, betrouwbaarheid, loyaliteit (thuisvoelen) en draagvlak voor het collectieve pensioensysteem significant hoger scoren dan in 2019. Ook op de andere beleidsindicatoren zijn de waarderingen eind 2020 licht hoger dan eind 2019.
- Het beeld onder *gepensioneerden* blijft onverminderd goed. Op algemene tevredenheid scoort BPF Schilders een 7,5. Er is sprake van een significante stijging op de beleidsindicatoren vertrouwen, loyaliteit en imago ten opzichte van 2019.

- Onder *werkgevers* zien we over de gehele linie een vergelijkbaar beeld met 2019. De algemene tevredenheid onder werkgevers is goed met een 7,1 in de najaarsmeting van 2020. Ook het imago van het fonds onder deze doelgroep is goed en de loyaliteit nam significant toe als het gaat om 'thuis voelen'.

6. Ondertekening

Vastgesteld door het bestuur te Zeist op 24 juni 2021:

mevrouw M.B. van Veldhuizen

de heer D.J. Vis

de heer R. van Oostrom

de heer J.H. Dijckmeester

mevrouw E.J.P.M. van Loon

mevrouw E.M.C. Eelens

de heer M.H. Rosenberg

de heer M. Elvan

Goedgekeurd door de raad van toezicht te Zeist op 24 juni 2021:

Mevrouw M.O. Boersma

De heer H.J.P. Strang

Mevrouw R.F. van der Feltz

Toezicht en verantwoording

1. Verslag raad van toezicht

Inleiding

Jaarlijks stelt de raad van toezicht een verslag op. In dat verslag legt de raad verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over zijn werkzaamheden in het kader van de uitoefening van het intern toezicht in 2020. Daarnaast formuleert de raad naar aanleiding van zijn toezichtactiviteiten in 2020 zijn oordelen en aanbevelingen.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat per 31 december 2020 uit de volgende leden:

Mevrouw M.O. Boersma

lid sinds 1 januari 2014, voorzitter vanaf 7 januari 2016

einde lopende benoemingstermijn: 1 januari 2022 (tweede termijn)

De heer H.J.P. Strang

lid sinds 1 januari 2016

einde lopende benoemingstermijn: 1 januari 2024 (tweede termijn)

Mevrouw R.F. van der Feltz

lid sinds 1 september 2018

einde lopende benoemingstermijn: 1 september 2022 (eerste termijn)

Medio 2020 eindigde de termijn van het traineeship van mevrouw I. Calmes. In augustus 2020 is mevrouw J.M. Plat gestart met haar traineeship.

Aandachtsgebieden en thema's 2020 raad van toezicht

De raad van toezicht legt jaarlijks zijn werkwijze en werkplan vast. De raad legt hierin ook de aandachtsgebieden en thema's voor intern toezicht vast. Deze zijn afgestemd met het bestuur en het verantwoordingsorgaan en vormen de basis voor de werkzaamheden van de raad van toezicht. De in 2020 behandelde thema's waren onder andere:

- Jaarverslaglegging 2019 en verantwoording afleggen;
- Strategische risico's en verandervermogen;
- Treasury, bewaking van inkomsten en uitgaven
- Werking van IORPII;
- IT-risico's en beheer;
- Communicatie.

Terugblik opvolging aanbevelingen over 2019

De raad van toezicht heeft in zijn verslag over 2019 de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Werk bij besluitvorming consequent de overwegingen duidelijk en compleet uit in de verslaglegging.
2. De raad beveelt het bestuur aan om wendbaarheid en toekomstbestendigheid mee te blijven nemen in de strategische afwegingen.
3. Beperk het aantal pm-posten op de begroting zoveel mogelijk om tot een zo "strak" mogelijke begroting te komen.

4. De raad vraagt aandacht voor de kwaliteit van (vastleggen van) de dialoog met opdrachtgevers, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht en (vastlegging) van bestuurlijke afwegingen wat betreft de uitkomsten voor verschillende doelgroepen.
5. De raad vraagt aandacht voor het opstellen van het IT-beleid en het in kaart brengen van de IT-risico's.

Alle aanbevelingen zijn besproken met het bestuur en nagenoeg allemaal door het bestuur adequaat opgepakt. De raad ziet dit jaar echter ten aanzien van een aantal zaken aanbevelingen terugkomen. Dit betreft het uitvoeren van een IT-risicoanalyse en het weergeven in de verslaglegging van overwegingen en dialoog bij besluitvorming.

Oordelen en aanbevelingen 2020

Het verslagjaar was bijzonder vanwege COVID-19. Vooralsnog heeft de pandemie niet geleid tot belemmeringen in het functioneren van het fonds en de uitbestedingspartijen.

De raad ziet een deskundig en betrokken bestuur dat hard heeft gewerkt en spreekt zijn waardering uit voor de manier waarop het bestuur in het verslagjaar heeft gefunctioneerd.

Het functioneren van de governance en van het bestuur

De raad is van oordeel dat:

- de governance van BPF Schilders, met grote inzet van alle betrokkenen, functioneert zoals het behoort;
- het bestuur binnen de governance goed en adequaat functioneert, ook in tijden van (COVID-19) crisis en een dreigende impasse in het bestuur;
- het bestuur tijdig actie onderneemt om opvolgers te zoeken in verband met voorziene vacatures, ten behoeve van de continuïteit;
- de Commissie Vermogensbeheer goed functioneert, maar dat af en toe bij beslispunten een goede voorlegger ontbreekt waardoor de vraagstelling voor het bestuur niet altijd helder is;
- er vooruitgang is geboekt bij het opnemen van overwegingen bij besluitvorming;
- dialogen met stakeholders in sommige gevallen niet of niet duidelijk genoeg worden opgenomen in de verslaglegging.

De raad onderschrijft de aanbeveling van de sleutelfunctiehouder interne audit aan het bestuur om focus en reikwijdte van audits/onderzoeken en rapportages te bespreken en vast te stellen, teneinde aantal en omvang daarvan te laten beantwoorden aan de behoefte van het fonds.

Aanbevelingen:

1. *Blijf aandacht besteden aan het weergeven van overwegingen bij besluitvorming en van dialogen, ook in bestuurscommissies en werkgroepen. Geef discussies en dilemma's die aan de orde zijn geweest kernachtig weer en ook hoe vervolgens consensus is bereikt ten behoeve van de besluitvorming. Vermeld ook wanneer er duidelijk verschillende opinies zijn, zodat helder is wanneer er geen unanimiteit is.*
2. *Haak de verschillende stakeholders op tijd aan bij strategische discussies en besluitvorming. Blijf alert op een eventueel te groot snelheidsverschil tussen voorbereidende commissies en het bestuur en/of het verantwoordingsorgaan.*

Beleidscyclus en verantwoording

De raad is van oordeel dat:

- de beleidscyclus binnen BPF Schilders adequaat functioneert. De beleidsvoorbereiding sluit aan op de doelen en uitgangspunten van het fonds. De doelen en uitgangspunten zijn duidelijk, actueel en afgestemd met de raad en het verantwoordingsorgaan. Met de statusrapportage strategische doelstellingen heeft het bestuur een helder en steeds actueel instrument ontwikkeld waardoor beleidsvoornemens goed in beeld blijven en daadwerkelijk worden opgepakt, uitgewerkt en uitgevoerd;
- het verandervermogen en de daadkracht van PGGM een risico vormen dat in relatie tot het nieuwe pensioenstelsel nog meer aandacht behoeft. De raad constateert dat het bestuur daarnaar handelt;
- het bestuur veel aandacht besteedt aan werkgevers- en deelnemerscommunicatie en de effecten daarvan meet.

Aanbevelingen:

3. *Plaats maatschappelijk verantwoord beleggen op de lijst van strategische doelstellingen te plaatsen, zodat het onderwerp uitdrukkelijk onder de aandacht blijft.*
4. *Leg een visie op en concrete uitgangspunten bij wendbaarheid en toekomstbestendigheid vast en implementeer de benodigde acties op basis van een strategische risicoanalyse. Houd hierbij ook oog voor de samenloop met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.*

Beheersing van de algemene gang van zaken in het fonds

De raad is van oordeel dat:

- het bestuur de algemene gang van zaken in het pensioenfonds adequaat beheerst;
- wat betreft uitbestedingspartij PGGM voor uitbestedingsrisico's en (beheersing van) datakwaliteit stappen moeten worden gezet om op een adequaat niveau te komen;
- het begrotingsproces zorgvuldig verloopt. De raad constateert wel dat er nog verscheidene pm-posten staan die kunnen leiden tot significante extra kosten.

Aanbevelingen:

5. *Blijf scherp op de afhandeling van bevindingen bij uitbestedingspartijen. De raad beveelt aan om bij de monitoring en evaluatie van uitbestede activiteiten gebruik te maken van een vast format met beoordelingsaspecten.*
6. *Leg een visie op datagovernance vast op de bijbehorende keten van interne beheersing (wie controleert wat in de hele keten van premiebetaling, administratie, verwerking, uitbetaling en communicatie). Voer een risicoanalyse hierop uit en implementeer acties om op adequaat niveau te komen.*
7. *Verhelder het inzicht in de begroting. Voeg in dat kader bij het communicatieplan een totaaloverzicht van alle communicatiekosten, ook die in de lumpsum zitten.*

Risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

De raad is van oordeel dat:

- de organisatorische opzet van het risicobeheersingsproces op orde is: functies en rollen zijn duidelijk en rapportages voor risicomonitoring zijn beschikbaar;
- de sleutelfunctie interne audit in het verslagjaar verdere invulling heeft gekregen met uitgebreide kwartaalrapportages gebaseerd op (review van) audits/onderzoeken;
- er geen actuele IT-risicoanalyse beschikbaar is;
- het bestuur in 2020 het zichtbaar maken van de effectiviteit van beheersmaatregelen van het fonds niet heeft gerealiseerd;

- zich een aantal strategische risico's voordoet, met name op het onderwerp verlies van de verplichtstelling van zzp'ers en de onduidelijkheid over het nieuwe pensioencontract. De raad is van oordeel dat het bestuur hier met de in het Strategisch Plan 2018-2022 geformuleerde acties op de juiste manier mee omgaat;
- de belangen bij de premievaststelling evenwichtig zijn afgewogen en er voldoende uitleg aan en dialoog met stakeholders is geweest;
- het bestuur zorgvuldig heeft geacteerd naar aanleiding van de COVID-19 pandemie, met aandacht voor continuïteit van fondsorganen, uitbestedingspartijen, beleggingsbeleid/marktontwikkelingen en liquiditeit/betalingsregeling.

Aanbevelingen:

8. *Voer een IT-risicoanalyse uit en implementeer op basis daarvan acties;*
9. *Zorg in 2021 voor het periodiek evalueren van de effectiviteit van de beheersmaatregelen bij de kernrisico's van het fonds en leg de uitkomsten en verbeteracties vast.*

Naast de hiervoor genoemde aanbevelingen over 2020 heeft de raad ook gedurende het jaar 2020 aanbevelingen gedaan. Alle aanbevelingen zijn besproken met het bestuur en door het bestuur adequaat opgepakt.

Naleving Code Pensioenfondsen

De raad is van oordeel dat:

- de Code Pensioenfondsen op goede manier wordt nageleefd en dat daarover conform de Code met motivering wordt gerapporteerd.

Goedkeuring

De raad verleent hierbij zijn goedkeuring aan het voorgenomen besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020.

Ondertekening

Zeist, 24 juni 2021

De raad van toezicht:

M.O. Boersma

H.J.P. Strang

R.F. van der Feltz

2. Reactie bestuur op verslag raad van toezicht

Tijdens de gezamenlijke vergadering met de raad van toezicht op 31 mei 2021 heeft het bestuur met de raad gesproken over zijn verslag en aanbevelingen over 2020. Het bestuur herkent de bevindingen van de raad en bedankt de raad voor zijn waarderende woorden over het functioneren van het bestuur in het verslagjaar 2020. De samenwerking met de raad is prettig en constructief. Graag reageert het bestuur op de aanbevelingen van de raad.

Het bestuur heeft inmiddels opvolging gegeven aan een aantal aanbevelingen van de raad. Zo is recent besloten om ook het besprokene in een aantal werkgroepen, zoals de werkgroep MVB of de werkgroep Uitsluitingsbeleid van landen en ondernemingen, vast te leggen in een korte besluiten- en actielijst. Naar de mening van het bestuur is bij de notulering van de bestuurs- en commissievergaderingen al sprake van een zeer uitgebreide vastlegging van de overwegingen bij de besluitvorming, de dilemma's en de gevoerde discussie. Er zal worden bewaakt dat, eventueel afwijkende opinies, wanneer er geen unanimiteit is, eveneens adequaat worden vastgelegd.

De bestuurlijke werkgroep Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) werkt momenteel aan de formulering van een strategische doelstelling over MVB. Na vaststelling daarvan wordt deze doelstelling opgenomen in de strategische doelstellingen van BPF Schilders. Om te borgen dat MVB voldoende aandacht krijgt is eind 2020 al een permanente bestuurlijke werkgroep MVB ingesteld, die het MVB-beleid inhoudelijk monitort en toeziet op de naleving van de verplichtingen uit het IMVB-convenant.

In het Dagelijks Bestuur is onlangs een concept checklist besproken waarmee uitbestede activiteiten op een gestructureerde wijze kunnen worden gemonitord en geëvalueerd. De checklist wordt naar verwachting in het najaar vastgesteld. Het aantal PM-posten is in de begroting 2021 aanzienlijk verminderd. Ook bij het opstellen van de begroting 2022 is dit een aandachtspunt. De commissie communicatie wordt gevraagd om na te gaan of in het communicatiejaarplan 2022, conform de aanbeveling van de RvT, een totaaloverzicht van alle communicatiekosten kan worden opgenomen.

De volgende aanbevelingen van de raad worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het strategisch beleid van BPF Schilders en de voorbereiding van het fonds op het nieuwe pensioenstelsel:

- Haak de verschillende stakeholders op tijd aan bij strategische discussies en besluitvorming en blijf alert op een eventueel te groot snelheidsverschil tussen voorbereidende commissies en het bestuur en/of het verantwoordingsorgaan;
- Leg een visie op en concrete uitgangspunten bij wendbaarheid en toekomstbestendigheid vast en implementeer de benodigde acties op basis van een strategische risicoanalyse. Houd hierbij ook oog voor de samenloop met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

In de gezamenlijk vergadering met de raad op 31 mei 2021 heeft het bestuur toegelicht dat het IT-beleid van BPF Schilders in het verslagjaar is geactualiseerd en vastgelegd in een nieuw beleidsdocument. Dit beleid wordt in het najaar van 2021 geïmplementeerd door het maken van een IT-risico-analyse en een overzicht van de IT-issues die er per commissie spelen en het oppakken van de vervolgacties hieruit. Ter voorbereiding hierop volgt het bestuur momenteel een IT-cursus.

In het verslagjaar wordt ook gekeken of en hoe opvolging kan worden gegeven aan de aanbeveling van de raad om een visie op datagovernance vast te leggen op de bijbehorende keten van interne beheersing en om hierop een risicoanalyse uit te voeren.

Het bestuur is van mening dat het risicoraamwerk van BPF Schilders in beginsel effectief werkt. Het bestuur is alert op eventuele verbetermogelijkheden voor de interne risicobeheersing en past deze waar mogelijk toe. De periodieke evaluatie van de effectiviteit van beheersmaatregelen is een belangrijk aandachtspunt dat in 2021 verder wordt opgepakt.

3. Verslag en oordeel verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan (VO) maakt door dit verslag gebruik van zijn bevoegdheid om een oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid van het bestuur, de wijze waarop het is uitgevoerd en de keuzes voor de toekomst. Daarnaast blikt het VO terug op de met de raad van toezicht (RvT) gevoerde verantwoordingsdialoog.

Om tot een oordeel over het handelen van het bestuur in 2020 te komen hanteert het VO een normenkader om de belangrijkste aandachtsgebieden van BPF Schilders te kunnen beoordelen. Aandachtsgebieden zijn communicatie, beleggingen, governance, risicobeheersing, compliance, financiën en pensioenonderwerpen. Om focus aan te brengen in de oordeelsvorming stelt het VO ieder jaar een aantal prioriteiten vast. Het VO bepaalt deze prioriteiten door te kijken naar de ontwikkelingen in de pensioensector, ontwikkelingen in de schildersector en actuele ontwikkelingen. Het VO heeft vanuit het oogpunt van transparantie deze prioriteiten ook opgenomen in zijn werkplan 2020 en afgestemd met de RvT en het bestuur.

Voor het oordeel over 2020 heeft het VO de volgende prioriteiten vastgesteld:

- Strategie van het pensioenfonds.
- Kosten van BPF Schilders.
- Transparantie en communicatie.
- Premiedekkingsgraadbeleid/Gedempte kostendekkende premie.
- Uitwerking pensioencontract.
- BPF Schilders en de coronacrisis.

Hoe komt het VO tot zijn oordeel?

Om het oordeel te vormen bestudeert het VO het jaarverslag en de kwartaalverslagen van het bestuur, RvT en diverse andere rapportages en beleidsstukken. De verantwoordingsdialoog geeft het VO vorm door gesprekken met de RvT en het bestuur en door het stellen van vragen. De vragen van het VO aan bestuur en RvT hebben vooral betrekking op de prioriteiten van het VO. Het VO heeft in 2020 acht keer vergaderd. Daarnaast is vier keer vergaderd met het bestuur en één keer met de RvT.

Voor het VO is het belangrijk om zijn kennis goed op orde te houden. Hiervoor hanteert het VO een opleidingsplan. Door de coronacrisis zijn onderdelen hiervan doorgeschoven naar 2021. In 2020 heeft het VO diverse kennissessies gevolgd over de premie van BPF Schilders, het communicatiebeleidsplan en het beleggingsplan. Deze sessies zijn verzorgd door het bestuur en/of deskundigen van PGGM. Het VO heeft ook een cursus gesprekstechnieken gevolgd.

Het VO heeft in 2020 het bestuur geadviseerd over:

- het wijzigen van het Pensioenreglement en Uitvoeringsreglement;
- het vaststellen van het Herstelplan;
- de grondslagen 2021;
- het vaststellen van de premie 2021;
- de afkoop en uitruilfactoren 2021;
- het besluit van het bestuur tot het niet verlenen van een toeslag per week 1 van 2021;
- het wijzigen van de ABTN;
- het communicatiebeleidsplan 2021-2023.

In 2020 heeft het VO afscheid genomen van de heren Blommers en Steensma. De heer Blommers is met pensioen gegaan, de heer Steensma is gestopt met zijn werkzaamheden omdat hij het eind van zijn termijn heeft bereikt. Zij zijn opgevolgd door de heren Barents en De Ruijter. Daarnaast is met ingang van 2020 de heer De Jong lid van het VO. De heer De Jong vervult de vacature die eind 2019 is ontstaan van een lid namens de gepensioneerden.

Terugblik op aanbevelingen VO aan Bestuur over 2019

Het VO heeft in 2020 in zijn oordeel over 2019 zes aanbevelingen gedaan aan het bestuur. De opvolging door het bestuur van deze aanbevelingen is op 26 mei 2021 in de verantwoordingsdialoog over 2020 tussen het VO en het bestuur geëvalueerd. Naar aanleiding van dit overleg en de eigen bevindingen van het VO concludeert het VO dat het bestuur de aanbevelingen in 2020 goed heeft opgepakt en dat het bestuur het VO heeft geïnformeerd over de voortgang. Het VO constateert dat de aanbeveling van het VO om aandacht te blijven houden voor de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen ook in 2021 aandacht behoeft.

Oordeel over 2020

Het VO heeft zich in zijn oordeel over 2020 vooral toegespitst op de prioriteiten.

De strategie

Beoordelingskader

Het VO signaleert verschillende belangrijke ontwikkelingen in de sector en de maatschappij die van belang zijn voor de strategie:

- veranderende arbeidsomstandigheden (andere cao, flexibele contracten etc.);
- het vraagstuk van de verplichte deelname van zzp'ers aan de pensioenregeling van BPF Schilders;
- de wendbaarheid van de IT-systemen;
- de herziening van het pensioenstelsel.

Het VO heeft gekeken naar de impact van deze ontwikkelingen op de strategie, de vraag of de strategie van BPF Schilders evenwichtig is voor alle doelgroepen en of de strategie van BPF Schilders wordt gedragen door de stakeholders en de doelgroepen van BPF Schilders.

Bevindingen

Het VO heeft vastgesteld dat het bestuur in 2020 actief in gesprek is gegaan met de opdrachtgevers. Dit heeft geleid tot een verbeterde samenwerking tussen bestuur en opdrachtgevers van BPF Schilders.

Een belangrijk onderwerp voor het bestuur in 2020 is het vraagstuk van de verplichtstelling van BPF Schilders. Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur er alles aan heeft gedaan om de verlenging van de verplichtstelling te realiseren. Het bestuur heeft ook scenario's opgesteld voor het geval dat de verplichtstelling niet wordt verlengd. De inspanningen van het bestuur zijn beloond. Op 1 juni 2021 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid BPF Schilders geïnformeerd dat het verplicht opbouwen van pensioen bij BPF Schilders met vijf jaar is verlengd.

Het VO heeft vastgesteld dat het bestuur voortdurend met de uitvoerder PGGM in gesprek is over de strategie. Hierbij komt ook het zorgpunt van de wendbaarheid van PGGM aan de orde, met name op het gebied van IT (change). Het bestuur spreekt hierover ook met het pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) de grootste

klant van PGGM. Het VO heeft vastgesteld dat het bestuur wat betreft de hierboven genoemde vraagstukken de nodige stappen heeft gezet. Een lastig punt ten aanzien van de wendbaarheid is dat BPF Schilders niet makkelijk kan overstappen naar een andere uitvoerder. Het VO heeft overigens begrepen dat het vraagstuk van de wendbaarheid ook bij andere pensioenuitvoerders speelt.

Oordeel

Het VO oordeelt positief over de strategie van BPF Schilders. Het VO vindt dat het bestuur in de uitvoering van zijn strategie veel aandacht heeft voor de verschillende doelgroepen en daarbij de goede afwegingen maakt. Wat betreft de wendbaarheid van PGGM ziet het VO dat dit vraagstuk onder controle is. Echter met de uitdagingen van het nieuwe pensioencontract blijft dit de komende jaren een belangrijk aandachtsgebied. Het bestuur kan hier nog meer mee doen door een routekaart te gebruiken met grenzen en alternatieven.

Aanbeveling

Maak bij de strategie gebruik van een routekaart met daarin grenzen en alternatieven.

De kosten

Beoordelingskader

Voor alle pensioenfondsen zijn de kosten van het fonds een belangrijk onderwerp. Deelnemers betalen premie aan het pensioenfonds en zij mogen er vanuit gaan dat het bestuur zorgvuldig omgaat met de ter beschikking gestelde premies. Vandaar dat het VO in 2020 opnieuw extra aandacht heeft besteed aan het onderwerp kosten. Voor het VO is het belangrijk dat het bestuur aan zijn deelnemers en het VO kan uitleggen dat de gemaakte kosten noodzakelijk waren en hoe de kosten van BPF Schilders zich verhouden tot andere pensioenfondsen. Daarnaast vindt het VO het belangrijk dat het pensioenfonds goed communiceert over de gemaakte kosten en dat het bestuur eventuele extra kosten kan onderbouwen.

Bevindingen

Het bestuur streeft naar een marktconform tarief per deelnemer voor pensioenbeheer waarbij de bepalingen van de regeling, de samenstelling van het deelnemersbestand en de gewenste kwaliteit van de uitvoering belangrijke afwegingen zijn. Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur hier in 2020 veel aandacht aan heeft besteed door informatie te verzamelen en in gesprek te gaan met PGGM. Doel daarvan is onder andere om te kijken waar efficiencylagen mogelijk zijn. Het VO heeft geconstateerd dat de pensioenuitvoeringskosten in 2020 zijn gestegen naar 13,1 miljoen euro (2019: 10,9 miljoen). De kosten per deelnemer zijn in 2020 € 191,33 (2019: € 160,74). De reden voor de stijging van de uitvoeringskosten is de nieuwe overeenkomst met PGGM, voor het uitvoeren van de pensioenregeling en de bestuursondersteuning. Het VO is hierover tijdig en goed geïnformeerd. Door deel te nemen aan de IBI benchmark 2020 (over de cijfers van 2019) kijkt het bestuur hoe de uitvoeringskosten van BPF Schilders zich verhouden tot andere pensioenfondsen. Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur in 2020 veel aandacht heeft besteed aan de communicatie over de kosten, onder andere in de pensioenkrant en met behulp van een filmpje.

Oordeel

Het VO oordeelt positief over de kosten van BPF Schilders. De uitvoeringskosten van BPF Schilders blijven aan de hoge kant maar moeten worden gezien vanuit het

oogpunt van het deelnemersbestand, de complexere pensioenregeling van BPF Schilders en de gewenste kwaliteit van de uitvoering. Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur veel aandacht heeft voor kostenbeheersing. Het bestuur is transparant over de samenstelling van de kosten.

Transparantie en communicatie

Beoordelingskader

Gelet op de ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe pensioencontract, veranderingen in de schilderssector, de zzp'ers etc., heeft het onderwerp communicatie ook dit jaar prioriteit. Daarbij let het VO er vooral op hoe goed BPF Schilders het doet op het gebied van communicatie bij alle doelgroepen. Een specifiek aandachtspunt is evenals in vorige jaren de vraag hoe effectief de communicatie van BPF Schilders is ten opzichte van de ingezette middelen.

Bevindingen

Het bestuur besteedt veel aandacht aan communicatie over de pensioenregeling naar de deelnemers toe. Het bestuur is hier ook transparant over, zoals blijkt uit de informatie over de kosten van BPF Schilders en bijvoorbeeld het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur voldoet aan de wettelijke communicatie-eisen. Er is een communicatiebeleidsplan waarover het VO een advies uitbrengt en het bestuur stelt jaarlijks een communicatieplan op. Het bestuur informeert het VO ieder jaar uitgebreid over de communicatie, ook over communicatiemiddelen waarover het VO geen adviesrecht heeft. Het VO stelt vast dat het bestuur goede uitvoering geeft aan het communicatieplan. De communicatiemiddelen zoals bijvoorbeeld de website www.bpfschilders.nl en de pensioenkrant zijn van een goed niveau. BPF Schilders is ook aanwezig op sociale media zoals bijvoorbeeld Facebook. Er is in het communicatiebeleid aandacht voor alle groepen deelnemers en het beleid is daarmee evenwichtig. Het bestuur begrijpt dat de communicatie richting de deelnemers een zorgplicht is van een pensioenfonds. Het VO ziet ook dat het bestuur in 2020 weer nieuwe communicatiemiddelen heeft ingezet en dat ook voor de komende jaren van plan is. Het bestuur heeft goed ingespeeld op de coronacrisis door pensioensprekuren bijvoorbeeld online te organiseren. Vorig jaar heeft het VO aandacht gevraagd voor de effectiviteit van de communicatiemiddelen. Het bestuur heeft toegelicht dat hier veel aandacht aan is besteed, maar dat het bij sommige communicatiemiddelen lastig is om de effectiviteit te meten.

Het bestuur heeft in zijn strategische doelstellingen opgenomen dat het bestuur wil dat eind 2021 48% van de werknemers, 43% van de werkgevers en 25% van de ondernemers bij een vrije keuze, hun pensioenregeling bij BPF Schilders zouden onderbrengen. Het VO constateert dat de loyaliteitscijfers voorsnog op een laag niveau zitten met name bij de groep ondernemers.

Oordeel

Het VO oordeelt positief over de communicatie van BPF Schilders. Het bestuur steekt veel tijd en kosten in communicatie. De communicatie is begrijpelijk en toegankelijk. Het VO stelt vast dat het voor BPF Schilders soms lastig is om de doelstellingen te halen. Het bestuur heeft de redenen hiervoor wel goed uitgelegd en het VO begrijpt deze. De effectiviteit van de communicatiemiddelen blijft een aandachtspunt. Het VO heeft nog steeds geen goed inzicht in de effectiviteit van de communicatie in relatie tot de kosten.

Aanbeveling

Het VO zou graag duidelijker willen zien wat de effectiviteit van de communicatie-tools/onderdelen is in relatie tot de ingezette middelen. Dit kan het bestuur realiseren door met het VO in gesprek te gaan over de vraag wat het VO nodig heeft om hierover meer inzicht te krijgen.

Premiedekkingsgraadbeleid en Gedempte kostendekkende premie

Beoordelingskader

In 2020 heeft het bestuur, na positief advies van het VO, de premie 2021 vastgesteld. Voor het VO was de premie in 2020 een belangrijk onderwerp. Het VO heeft hierbij gekeken naar het vraagstuk van de houdbaarheid van de premie en evenwichtige belangenafweging. Voor het VO was ook belangrijk in welke mate het bestuur het VO heeft betrokken in het proces van de premievaststelling met opdrachtgevers.

Bevindingen

In 2020 liepen de premieafspraken voor de periode van 2016 t/m 2020 af. Het bestuur heeft hierover met opdrachtgevers een nieuwe premieafpraak gemaakt voor een periode van vijf jaar (2021 -2025). Het bestuur heeft het VO in 2019 en 2020 uitgebreid meegenomen in het proces van uitwerking en vaststelling van de premie 2021 -2025. In een uitgebreide sessie is het VO op 24 september 2020 door deskundigen van PGGM en twee leden van het bestuur geïnformeerd over de verschillende scenario's. Hierdoor is het voor het VO duidelijk geworden wat de effecten zouden zijn van de verschillende scenario's. Het VO heeft uit gesprekken met de RvT kunnen vaststellen dat ook de RvT goed door het bestuur is meegenomen in het proces om te komen tot de premie 2021 -2025. Het VO heeft vastgesteld dat de premie 2021 is gestegen naar 30.1% en dat daarbij de opbouw ongewijzigd is gebleven. Het VO heeft vastgesteld dat de premie voldoet aan de wettelijke eisen en aan de interne toets. Het bestuur heeft aan het VO goed uitgelegd dat in de ogen van het bestuur de premie evenwichtig is. Het VO heeft vastgesteld dat het bestuur de deelnemers heeft geïnformeerd over de premieverhoging onder andere door een publicatie op de website die ook de netto gevolgen voor een deelnemer duidelijk maakt.

Oordeel

Het VO is van oordeel dat het proces dat het bestuur heeft doorlopen om te komen tot een advies aan opdrachtgevers over de premie zorgvuldig en transparant is geweest. Het VO wil het bestuur complimenteren over de sessie van 24 september 2020. Het VO vond deze sessie erg verhelderend.

Aanbeveling

Het VO adviseert het bestuur bij het brengen van een negatieve boodschap, zoals de verhoging van de premie, kritisch te kijken hoe de boodschap wordt gebracht.

Uitwerking pensioencontract

Beoordelingskader

Het pensioenonderwerp van de komende jaren is het nieuwe pensioencontract. Naar verwachting zullen sociale partners en het bestuur hierover in 2022 keuzes maken. Deze hebben gevolgen voor alle deelnemers. Het VO heeft in 2020 vooral

gekeken naar hoe het bestuur de verschillende stakeholders (waaronder het VO) heeft meegenomen in het proces om te komen tot een nieuw pensioencontract. Het VO beoordeelt of het bestuur de deelnemers van BPF Schilders adequaat informeert over het proces en naar de evenwichtige belangenbehartiging.

Bevindingen

Het bestuur en deskundigen van PGGM hebben het VO in 2019 en 2020 uitvoerig geïnformeerd over het proces van het nieuwe pensioencontract. Het VO heeft vastgesteld dat het bestuur de RvT en sociale partners ook goed meeneemt in het proces. Het VO constateert dat het voor het bestuur helder is welke stappen het moet zetten en dat het bestuur in 2020 een plan van aanpak heeft opgesteld voor de eerste fase. Het bestuur laat zich in dit proces begeleiden door PGGM, ondanks het feit dat de offerte van PGGM aan de hoge kant was. Het bestuur heeft uitgelegd dat de hoge kosten vooral te maken hebben met de kwaliteit van de adviezen. Het bestuur heeft in het proces bijzondere aandacht voor de afbakening van de rollen van het bestuur, RvT en VO. Het VO heeft tenslotte vastgesteld dat het bestuur op de website aandacht heeft besteed aan het nieuwe pensioencontract.

Het VO heeft begin 2021 een eerste sessie over het pensioencontract gehad en het VO heeft deze sessie als informatief beoordeeld.

Oordeel

Het VO vindt dat het bestuur de zaken met betrekking tot het nieuwe pensioencontract goed op orde heeft. Het bestuur is ambitieus en weet welke stappen het moet zetten. Het bestuur houdt het VO, de RvT en sociale partners goed aangesloten, met aandacht voor de afbakening van de verschillende rollen.

BPF Schilders en de coronacrisis

Beoordelingskader

In 2020 is de wereld getroffen door de coronacrisis. De coronacrisis heeft ook BPF Schilders geraakt. Het VO zal in zijn oordeel aandacht besteden hoe het bestuur tijdens de coronacrisis heeft gehandeld.

Bevindingen

Het bestuur heeft snel na de uitbraak van de pandemie een crisisteam opgericht met als doel er voor te zorgen dat de continuïteit van de processen van premie-inning en beleggingen geen gevaar zouden lopen. Het crisisteam heeft tevens de risico's in kaart gebracht en het heeft gewerkt met meerdere scenario's. Er is een gewijzigde incassoprocedure toegepast. Bedrijven kregen de mogelijkheid om uitstel van betaling of een betalingsregeling aan te vragen. Omdat niet veel bedrijven hier gebruik van hebben gemaakt is deze maatregel weer ingetrokken. Het bestuur heeft hierbij veel aandacht gehad voor de risicoafweging en de monitoring van de ontwikkeling van de debiteurenposities. Er is voor gekozen om het strategisch beleggingsbeleid te handhaven omdat BPF Schilders belegt voor de lange termijn. Het bestuur heeft de verschillende stakeholders zoals de RvT, opdrachtgevers en ook het VO uitgebreid bijgepraat over de maatregelen die het bestuur heeft genomen. Het VO heeft kennis genomen van de bevinding van de RvT dat het bestuur alles overziend (de hele cyclus) de coronacrisis op een zorgvuldige wijze heeft opgepakt en afgesloten met een evaluatie.

Oordeel

Het VO stelt vast dat het bestuur na de uitbraak van de pandemie de juiste beslissingen heeft genomen. De continuïteit van de uitvoering van de

pensioenregeling is niet in gevaar geweest. Het VO vindt het krachtig dat het bestuur wat betreft vermogensbeheer heeft vastgehouden aan zijn beliefs en uitgangspunten. Tijdens de coronacrisis is het bestuur in control gebleven. Het VO is positief over de wijze waarop het bestuur is omgegaan met de gevolgen van de coronacrisis.

Overige bevindingen

Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur het VO tijdig en goed meeneemt bij belangrijke onderwerpen. Een goed voorbeeld hiervan is het in 2020 gevolgde traject over de vaststelling van de premie. Bij andere (adviesplichtige) onderwerpen heeft het bestuur soms goede argumenten om het VO pas te informeren als er een (voorgenomen) besluit is. In die situatie zou het bestuur er goed aan doen om tussentijds bij het VO aan te geven wanneer en waarom het bestuur het VO later informeert.

Verantwoording door RvT aan VO

De raad van toezicht legt, blijkens de wet, verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan. Om invulling aan deze wettelijke norm te geven, hebben VO en RvT in de gezamenlijke vergadering van 13 april 2021 een verantwoordingsdialoog gevoerd. Het VO heeft in dit overleg diverse vragen gesteld om zich hier een beeld over te vormen. Het VO heeft deze vergadering als constructief ervaren.

Op basis van voornoemde verantwoordingsdialoog is het VO van mening, dat de RvT invulling geeft aan zijn taken en bevoegdheden en dat het zijn taken vervult met inachtneming van de Code Pensioenfondsen en de VITP-code. Het VO en de RvT stemmen elkaars prioriteiten en thema's met elkaar af, dit helpt het VO in zijn proces van oordeelsvorming. De RvT heeft in 2020 een zelfevaluatie uitgevoerd onder leiding van een extern bureau. Enkele leden van het VO hebben hier een bijdrage aan geleverd. De uitkomsten van de evaluatie zijn door de RvT besproken met het VO.

Als gevolg van corona heeft de vergadering van het VO en de RvT in september 2020 niet plaats gevonden. In plaats daarvan heeft het VO schriftelijke vragen gesteld aan de RvT. In april 2021 hebben het VO en de RvT hun samenwerking geëvalueerd. Deze vergadering is door beide organen als positief ervaren. Het VO en de RvT hebben nadere afspraken gemaakt over de samenwerking voor het komend jaar met name over de afstemming van de prioriteiten van het VO met de thema's van de RvT en de verslaglegging hiervan.

Tenslotte

Als eindoordeel is het VO positief over het handelen van het bestuur in 2020. In 2020 heeft het VO een aantal goede sessies gehad met het bestuur. Het bestuur weegt de belangen van alle deelnemers evenwichtig af. Het bestuur neemt het VO op tijd mee in belangrijke besluiten, ook als deze niet adviesplichtig zijn. In het oordeel over 2019 heeft het VO aangegeven om in 2020 de samenwerking met de RvT te evalueren en te optimaliseren. Het VO constateert dat de RvT en het VO dit goed hebben opgepakt en dat de samenwerking goed verloopt.

Het VO bedankt het bestuur en de RvT voor de goede samenwerking in 2020.

Het verantwoordingsorgaan, juni 2021

4. Reactie bestuur op oordeel verantwoordingsorgaan

Het bestuur waardeert het positieve oordeel van het VO over het door het bestuur in 2020 gevoerde beleid. Het door het VO toegepaste beoordelingskader leidt tot een helder onderbouwd oordeel van het VO. Het bestuur herkent zich in het oordeel en zal de daarin opgenomen aanbevelingen in het komende jaar oppakken en het VO hierover goed (blijven) informeren.

Naar aanleiding van de aanbeveling van het VO om bij de strategie gebruik te maken van een routekaart met daarin grenzen en alternatieven heeft het bestuur in de gezamenlijke vergadering met het VO op 14 juni 2021 toegelicht dat wordt gewerkt aan de 'SMART' uitwerking van de strategische doelstellingen en de tijdslijnen daarvan. Elke bestuursvergadering wordt de voortgang van de strategische (sub)doelstellingen besproken. De in het kader van de strategie gemaakte keuzes met betrekking tot de toekomstscenario's die wel of niet worden opgepakt zullen in de loop van de tijd tot stand komen. De criteria waarop deze keuzes worden gebaseerd zullen adequaat worden vastgelegd.

Het adequaat monitoren van de uitvoeringskosten van BPF Schilders blijft ook de komende jaren een belangrijk aandachtspunt in relatie tot de verplichte deelname van zelfstandig ondernemers aan het pensioenfonds, de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel en de marktconformiteit van de door BPF Schilders betaalde uitvoeringskosten.

BPF Schilders heeft al veel aandacht voor de effectiviteit van de communicatie in relatie tot de kosten daarvan. In het communicatiejaarplan 2021 zijn de communicatiemiddelen benoemd en gaat het bestuur ook in op het meten van de effectiviteit daarvan. Het bestuur meet doorlopend zowel de algehele tevredenheid als de effectiviteit van doorlopende activiteiten (pensioenbladen en nieuwsbrieven) en bijzondere activiteiten. De algemene tevredenheid (ook over de communicatie) van de stakeholders van het fonds (werknemers, gepensioneerden, ondernemers en werkgevers), wordt bijvoorbeeld twee maal per jaar door middel van de Reputatiemonitor gemeten. Ook is er een klantenpanel waaraan de commissie communicatie concrete zaken voorlegt. De commissie communicatie krijgt maandelijks contentrapportages over de bij de Klantenservice binnengekomen klantsignalen, het telefoon- en het mailverkeer. Ook is naar aanleiding van de positieve evaluatie van de pilot besloten om het videobellen verder uit te rollen, omdat dit in een behoefte van de deelnemers blijkt te voorzien. Het bestuur gaat graag verder in gesprek met het VO over de informatie die het VO nodig heeft om meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van de communicatie in relatie tot de kosten daarvan.

Het bestuur onderschrijft de aanbeveling dat het belangrijk is om duidelijk te communiceren over de impact (zowel de positieve als de negatieve effecten) van het premiebeleid. In overleg met opdrachtgevers zijn eind vorig jaar bijvoorbeeld procesafspraken gemaakt over het delen van impactvolle communicatie van BPF Schilders met opdrachtgevers. Zo nodig wordt deze ook vooraf afgestemd, om te voorkomen dat de communicatie voor de stakeholders in de sector niet duidelijk is. Ook in het kader van de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel blijft een goede communicatie in komende jaren erg belangrijk. Het bestuur is zich hiervan bewust en wil ook de fondsgremia en opdrachtgevers informeren en voorbereiden

op te maken keuzes in het kader van het toekomstig pensioencontract, bijv. door middel van de themasessies die in 2021 worden gehouden.

Het bestuur waardeert het positieve oordeel van het VO over de wijze waarop het bestuur is omgegaan met de gevolgen van de coronacrisis. Er wordt gewerkt aan een verdere versterking van de continuïteit van BPF Schilders in crisissituaties door de uitwerking van een continuïteitsplan.

Het bestuur zal er op toezien dat het VO tijdig en adequaat wordt geïnformeerd als adviesplichtige onderwerpen onverhoopt later dan verwacht aan het VO worden voorgelegd.

Tot slot dankt het bestuur de VO-leden voor hun grote inzet en betrokkenheid bij het fonds.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2020 (na bestemming van saldo van baten en lasten)

ACTIVA			
(bedragen * € 1.000)	Toelichting	31-12-2020	31-12-2019
Beleggingen			
Vastgoed en infrastructuur	3.2	881.003	854.206
Aandelen	3.3	3.622.166	3.383.979
Vastrentende waarden	3.4	4.039.319	3.914.440
Derivaten	3.5	522.428	306.289
Overige beleggingen	3.6	2	15
		9.064.918	8.458.929
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	4	208.870	8.989
Vorderingen en overlopende activa	5	30.385	29.270
Liquide middelen	6	11.467	14.458
Totaal activa		9.315.640	8.511.646
PASSIVA			
(bedragen * € 1.000)	Toelichting	31-12-2020	31-12-2019
Reserves			
Stichtingskapitaal en algemene reserve	7	215.913	588.526
		215.913	588.526
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen	8	8.450.524	7.484.523
Overige schulden en overlopende passiva	9	649.203	438.597
Totaal passiva		9.315.640	8.511.646

Staat van baten en lasten 2020

(bedragen * € 1.000)	Toelichting	2020	2019
BATEN			
Premie bijdragen	14	246.552	131.334
Beleggingsopbrengsten	15	507.836	1.216.902
Overige baten	16	769	-
Totaal baten		755.157	1.348.236
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	17	151.737	142.353
Pensioenuitvoeringskosten	18	13.063	10.862
Mutaties voorziening pensioenverplichtingen	8		
Pensioenopbouw		171.580	139.027
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen		(24.249)	(15.044)
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen		(151.702)	(142.307)
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten		(4.551)	(4.269)
Wijziging DNB rentetermijnstructuur		1.025.462	1.074.742
Wijziging van actuariële grondslagen		(213.461)	(979)
Wijziging actuariële bestandsresultaten		(6.502)	(8.282)
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		3.429	1.648
Inkoop rechten uit overgangsregeling		167.564	20.287
Overige mutaties		(1.569)	14.973
		966.001	1.079.796
Saldo overdrachten van rechten	19	(3.977)	(1.035)
Overige lasten	20	946	114
Totaal lasten		1.127.770	1.232.090
Saldo van baten en lasten		(372.613)	116.146

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wordt geheel onttrokken aan de algemene reserve.

Kasstroomoverzicht 2020

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen	137.003	135.454
Betaalde pensioenuitkeringen	(151.956)	(141.201)
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	3.977	1.035
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	(13.063)	(13.133)
Overige mutaties uit pensioenactiviteiten	(2.282)	(1.676)
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten	(26.321)	(19.521)
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	2.077.160	2.513.097
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten (incl. gerealiseerde resultaten derivaten)	248.037	(15.511)
Aankopen beleggingen	(2.238.775)	(2.498.744)
Betaalde vermogensbeheerkosten	(12.817)	(12.129)
Mutatie ontvangen collateral in cash	129.414	200.034
Overige mutaties uit beleggingsactiviteiten	(98.541)	2.267
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	104.478	189.014
Totale mutatie	78.157	169.493

Bovenstaande bedragen hebben betrekking op daadwerkelijke kasstromen in het verslagjaar en kunnen afwijken van de bedragen in de Staat van baten en lasten waarin de bedragen worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Voor toelichting zie paragraaf Toelichting op het kasstroomoverzicht op pagina 111.

Toelichting op de jaarrekening

1. Inleiding

1.1. Informatie over de stichting

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (BPF Schilders), statutair gevestigd aan de Noordweg Noord 150 te Zeist, KvK nummer 27044379. BPF heeft als doel het bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te zijn, waarin gelden in de vorm van premies, opbrengsten van beleggingen en andere baten worden bijeengebracht, strekkende tot verzekering van pensioenen voor alle personen die werkzaam zijn in de bedrijfstak. BPF Schilders kent regelingen voor ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en, tot en met 2005, arbeidsongeschiktheidspensioen.

BPF Schilders heeft de uitvoering van de pensioenregeling grotendeels uitbesteed aan PGGM U.A. en haar dochters. Voor de uitvoering heeft BPF Schilders langlopende overeenkomsten gesloten. De belangrijkste taken die het uitvoeringsbedrijf voor het fonds verricht zijn pensioenbeheer, vermogensbeheer, communicatie, beleidsadvisering en bestuursondersteuning.

1.2. Beschrijving van het pensioenreglement 2020

Pensioensysteem	Middelloodregeling
Vakantietoeslag	8%
Pensioenleeftijd	AOW-gerechtigde leeftijd
Pensioenrekenleeftijd	67 jaar
Pensioengrondslag	Pensioenloon minus franchise
Ouderdomspensioen	1,738% van de pensioengrondslag
Partnerpensioen	1,3125% van de pensioengrondslag
Wezenpensioen	0,2625% van de pensioengrondslag
Voor deelnemers	
Pensioenloon	Maximum € 52.676; minimum € 21.337
Franchise	€ 14.818

Met ingang van 31 december 2019 is het pensioenreglement op de volgende onderdelen inhoudelijk gewijzigd:

- Het tweede keuze moment voor het doorgeven van Pensioenkeuzeloan is toegevoegd. Ook kan op een later moment het Pensioenkeuzeloan aangepast worden.(art. 3.4 sub B).

Per 1 juli 2020 waren er geen wijzigingen in het pensioenreglement.

2. Grondslagen

2.1. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met

inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteitsveronderstelling.

Schattingswijziging voorziening pensioenverplichtingen 2020

In 2020 heeft een herziening van de schatting voor de voorziening pensioenverplichtingen plaatsgevonden aan de hand van een beperkt grondslagenonderzoek. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de volgende actuariële grondslagen:

- De prognosetafel
- De ervaringssterfte
- Arbeidsongeschiktheid en revalidatie
- Economische Toekomst Verwachting

De totale impact van de aanpassingen in de actuariële grondslagen bedraagt € 213 miljoen. Zie paragraaf 8 Voorziening pensioenverplichtingen voor een nadere toelichting op de wijzigingen en impact. In de vaststelling van beide sterftegrondslagen is nog geen rekening gehouden met de eventuele lange termijn impact van COVID-19.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle partijen die overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kunnen uitoefenen.

Ook natuurlijke personen die verbonden zijn met het fonds, worden als verbonden partijen aangemerkt.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel heeft plaatsgevonden, dat samenhangt met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting. De omvang hiervan moet betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel heeft plaatsgevonden, dat met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting samenhangt. De omvang moet betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Als een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Een verplichting wordt niet meer in de balans opgenomen vanaf het

tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de verwachte uitstroom van middelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

De activa en passiva worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct toe te wijzen zijn aan verwerving of uitgifte van het financieel actief of het financieel passief worden in de eerste opname verwerkt. Vervolgwaardering vindt plaats tegen reële waarde.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen goed geïnformeerde partijen. Die partijen moeten tot een transactie bereid zijn en onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet vanwege executie of liquidatie worden uitgevoerd.

De verplichtingen hebben voornamelijk betrekking over de voorziening pensioenverplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is de contante waarde van de onvoorwaardelijk nominaal opgebouwde pensioenrechten. Bij de bepaling van de voorziening worden de actuariële (bestands)grondslagen gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de nominale rentetermijnstructuur per balansdatum zoals die door DNB wordt gepubliceerd.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Wijziging in de schattingen worden toegelicht onder de desbetreffende waarderingsgrondslag. Het financieel effect wordt gekwantificeerd vermeld in de toelichting op de jaarrekening.

Dekkingsgraden

Het fonds baseert de beleidsbeslissingen op de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt, conform de regels van het Financieel toetsingskader, vastgesteld als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maandeinden. De actuele dekkingsgraad is de verhouding tussen het pensioenvermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen op een bepaald moment.

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden direct in de staat van baten en lasten opgenomen als (indirecte) beleggingsresultaten. Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden ook direct in het

resultaat opgenomen onder beleggingsresultaten.

Vreemde valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum, zijnde de 'WM company fixed Closing Spot rates (mid) at 16:00 hours UK time'. Deze waardering is onderdeel van de waarderingsgrondslag reële waarde. Baten en lasten die voortvloeien uit transacties in vreemde valuta, worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	31-12-2020	31-12-2019
Australische dollar	1,59	1,60
Deense kroon	7,44	7,47
Engelse pond	0,90	0,85
Hong Kong dollar	9,49	8,75
Japanse yen	126,33	121,99
US dollar	1,22	1,12
Zweedse kroon	10,05	10,51
Zwitserse frank	1,08	1,09

2.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

In dit onderdeel wordt de algemene waarderingsgrondslag, zoals uiteengezet in de voorgaande paragraaf, nader toegelicht per beleggingscategorie. In toelichting 3.7 'Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingsmethoden' worden de toegepaste waarderingsmethoden en daarbij gehanteerde veronderstellingen behandeld.

Vastgoed en infrastructuur

Beursgenoteerde vastgoedbeleggingen waarbij sprake is van een actieve markt, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de slotkoersen.

Kapitaalbelangen in vastgoed of infrastructuur, worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde open end beleggingsfondsen is de waarde, zoals door de fondsbeheerder gepubliceerd. Deze waarde is de waarde die het desbetreffende beleggingsfonds hanteert bij toe- of uittreding.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end beleggingsfondsen (inclusief deelnemingen en joint ventures) is de waarde die door de fondsbeheerder is bepaald.

Bij het bepalen van de waarde van de kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end beleggingsfondsen worden voor vastgoed de richtlijnen van de European Association for Investors in Nonlisted Real Estate Vehicles (INREV) en voor infrastructuur de International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines (IPEV) gevolgd.

Beleggingen in privaat vastgoed en infrastructuur zijn langetermijnbeleggingen met een beperkte liquiditeit. Het belangrijkste gegeven voor de waardering van de beleggingen is de waarde van de vastgoed- en infrastructuurbeleggingen waarin wordt geïnvesteerd.

Voor het bepalen van de waarde worden aannames gedaan die afhankelijk zijn van de specifieke belegging. Deze aannames zijn niet altijd direct waarneembaar en

vereisen een bepaalde mate van professionele expertise. Indien tevens financieringen zijn verschaft in de vorm van onderhandse leningen welke onlosmakelijk zijn verbonden met het eigen vermogensinstrument, worden deze ook verantwoord onder de betreffende beleggingscategorie.

Ter beoordeling van de ultimo boekjaar geschatte waarden wordt gebruik gemaakt van waarderingsrapporten inzake de onderliggende beleggingen, opgesteld door onafhankelijke externe waarderingsspecialisten.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen waarbij sprake is van een actieve markt, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van slotkoersen.

Kapitaalbelangen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde open end beleggingsfondsen die beleggen in overwegend beursgenoteerde aandelen, is de waarde zoals door de fondsbeheerder gepubliceerd. Deze waarde is de waarde die het desbetreffende beleggingsfonds hanteert bij toe- of uittreding.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end beleggingsfondsen (inclusief deelnemingen) die beleggen in private equity, is de waarde die door de fondsbeheerder is bepaald. Bij het bepalen van de waarde van de kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end beleggingsfondsen wordt IPEV gevolgd.

Beleggingen in private equity zijn langetermijnbeleggingen met een beperkte liquiditeit. Het belangrijkste gegeven voor de waardering van de beleggingen is de waarde van de ondernemingen waarin wordt geïnvesteerd. De waardering ultimo boekjaar geschiedt op basis van de meest recente opgave van de reële waarde door de externe manager, gecorrigeerd voor kasstromen en een schatting voor de herwaardering op basis van relevante marktindices die betrekking hebben op de periode vanaf datum opgave tot einde boekjaar.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde obligaties waarbij sprake is van een actieve markt, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van koersen van datavendoren, verhoogd met de lopende rente.

Kapitaalbelangen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in hypotheke, is gebaseerd op de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde open end beleggingsfondsen die beleggen in obligaties, is de waarde, zoals door de fondsbeheerder gepubliceerd. De waarde is de waarde die het desbetreffende beleggingsfonds hanteert bij toe- of uittreding.

Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Banktegoeden in rekening-courant worden verantwoord op basis van de nominale waarde. Gelet op het zeer kortlopende liquide karakter van deze tegoeden wordt verondersteld dat de nominale waarde gelijk is aan de reële waarde. Deposito's worden tegen de reële waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige geldstromen (rentes en terugbetaling van de hoofdsom), gewaardeerd waarbij variabelen worden gebruikt van dataleveranciers. Liquiditeitsfondsen beleggen in geldmarktbeleggingen en worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor

beursgenoteerde liquiditeitsfondsen geldt de meest recente officiële beurskoers. Voor de reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde open end liquiditeitsfondsen is de waarde gehanteerd, zoals door de fondsbeheerder gepubliceerd. Deze is de waarde die het desbetreffende beleggingsfonds hanteert bij toe- of uittreding.

Leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde is gebaseerd op broker quotes of een model waarbij toekomstige kasstromen contant worden gemaakt. Daarbij worden de variabelen uit actieve markten (bijvoorbeeld obligatiemarkt) afgeleid.

Derivaten

Beursgenoteerde derivaten waarbij sprake is van een actieve markt, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van slotkoersen. Beursgenoteerde derivaten waarbij geen sprake is van een actieve markt, en niet-beursgenoteerde derivaten, worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van een model waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid. Als van één of meerdere variabelen geen volledig objectief waarneembare marktgegevens beschikbaar zijn, wordt bij toepassing van het model gebruik gemaakt van inschattingen of aannames. Derivaten met een positieve reële waarde worden als actief verantwoord. Derivaten met een negatieve reële waarde worden onder 'Verplichtingen uit hoofde van beleggingen' verantwoord.

Overige beleggingen

De reële waarde van kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end beleggingsfondsen die beleggen in hedge funds, is de waarde die door de externe manager van de betreffende belegging is bepaald.

Vorderingen uit hoofde van beleggingen

Vorderingen uit hoofde van beleggingen met een looptijd korter dan één jaar worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking worden de vorderingen en overlopende activa gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (bij afwezigheid van agio/ disagio gelijk aan de nominale waarde), eventueel gecorrigeerd met een voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald aan de hand van de beoordeling van het kredietrisico van verschillende geïdentificeerde risicocategorieën van debiteuren.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn verantwoord bij eerste verwerking tegen de reële waarde en daarna geamortiseerde kostprijs (gelijk aan nominale waarde indien er geen sprake is van transactiekosten), eventueel gecorrigeerd met de voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald aan de hand van de beoordeling van het kredietrisico van verschillende geïdentificeerde risicocategorieën van debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde die gelijk is aan de nominale waarde.

Technische voorzieningen

De pensioenregeling bevat de voorziening pensioenverplichtingen voor het ouderdomspensioen en partnerpensioen. Hierin is ook de toekomstige premievrije pensioenopbouw voor de huidige arbeidsongeschikte deelnemers begrepen. Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen is ook een pensioenverplichting opgenomen. Deze regeling is in 2006 afgeschaft en heeft daardoor een aflopend karakter.

Bij het bepalen van de voorziening zijn actuariële grondslagen gehanteerd die zijn geaccordeerd door het bestuur. Volledige actualisering van de grondslagen vindt

eens in de drie jaar plaats. In 2019 heeft een volledige actualisering plaatsgevonden. Hierbij zijn alle grondslagen op basis van de meest recente gegevens bepaald. In de tussenliggende jaren worden de grondslagen geëvalueerd en als dat nodig is gewijzigd. Veranderingen in de grondslagen worden na vaststelling effectief. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 8 in de jaarrekening.

De belangrijkste actuariële grondslagen zijn:

Marktrente	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.
Sterfte	Prognose tafel 2020, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap, met fondsspecifieke correctie gebaseerd op de ervaringssterfte van het deelnemersbestand over de periode 2015-2019 (in 2019 op basis van een backtest over de periode 2014-2018).
Wezenpensioen	Voor wezenpensioen wordt een opslag, van 6,0% op de partnerpensioen-toekenningen onder de leeftijd van 67 jaar, gehanteerd.
Frequentie samenwonen	De samenlevingsfrequenties zijn bepaald op de gemiddelde samenlevingsfrequenties over de periode 2015-2019 (in 2019 over de periode 2010-2015) per geslacht en leeftijd uit de Schilders populatie. Vanaf 61 jaar wordt deze frequentie op 1 gesteld. Na de pensioendatum neemt de samenlevingsfrequentie af volgens de sterftekans van de partner.
Arbeidsongeschiktheid en revalidatie	De arbeidsongeschiktheids- en reacteringskansen zijn vastgesteld op basis van fondsdata. Voor arbeidsongeschiktheid over de periode 2015-2019 (in 2019 over de periode 2014-2018), voor revalidatie over de periode 2015-2019 (in 2019 over de periode 2014-2018).
Administratie- en excassokosten	De netto pensioenverplichtingen zijn verhoogd met 3% ter dekking van toekomstige administratiekosten.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking worden deze verplichtingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (bij afwezigheid van agio/ disagio gelijk aan de nominale waarde). Onder Verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn tevens derivaten met een negatieve reële waarde verantwoord. De waarderingsgrondslagen van de derivaten zijn opgenomen onder derivaten.

Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

De ontvangen middelen uit hoofde van de inkoopregeling (voorheen VPL-reserve) is gevormd om de kosten van de toekenning van de voorwaardelijke

pensioenaanspraak van deelnemers te dekken, die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 deelnemer waren. Jaarlijks wordt de premie voor de inkoopregeling toegevoegd aan de reservering. De reservering zal in de toekomst (onder bepaalde voorwaarden) worden aangewend om de aanvulling op het ouderdomspensioen van bovengenoemde deelnemers te financieren.

Naast de basisregeling werd voor de inkoopregeling een premie geheven van 7,69%. Werknemers en werkgevers betalen hiervan allebei 50%. Op deze manier worden de rechten gefinancierd voor de inkoopregeling. De inkoopregeling, alsmede de premie die hiervoor betaald wordt, loopt eind 2020 af.

De VPL-aanspraken worden ingekocht volgens Q&A's van DNB. De bekende VPL-rechten zijn volledig ingekocht. Tot 1 juli 2021 kan er nog aanspraak op deze aanspraken worden gedaan vanuit de wederkerige afspraken met bpfBOUW.

Vanaf het boekjaar 2016 kent deze regeling een eigen beleggingsbeleid. Dit beleggingsbeleid is afgestemd met de opdrachtgevers.

2.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

Premiebijdragen

De premiebijdragen worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd.

Beleggingsopbrengsten

Beleggingsopbrengsten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe beleggingsopbrengsten zijn dividend en rente opgenomen. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Rente wordt verantwoord in de periode waarop zij betrekking heeft. Bij de verantwoording van de directe beleggingsopbrengsten wordt rekening gehouden met niet-terugvorderbare bronbelasting. Waardeveranderingen van beleggingen worden verantwoord als indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden. De kosten van vermogensbeheer van indirecte beleggingen die ten gunste komen van externe managers en reeds door deze managers zijn onttrokken aan de waarde van de betreffende beleggingen, maken deel uit van de waardeveranderingen van deze beleggingen. Transactiekosten die bij aankoop van de belegging in de kostprijs zijn begrepen, maken na eerste verwerking eveneens deel uit van de waardeveranderingen.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

- Pensioenopbouw: de pensioenopbouw voor ouderdomspensioenen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen voor nabestaandenpensioenen en arbeidsongeschiktheidspensioenen, worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan. De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid ontstaat.
- Toeslagen: de verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen. Dit gebeurt op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.
- Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen: de pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente van interbancaire swaps op balansdatum (met een UFR voor de langere looptijden), die gebaseerd zijn op de gepubliceerde rentetermijnstructuur van de DNB. Aan de technische voorziening wordt een rente van negatief 0,324% (2019: negatief 0,235%) toegevoegd op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt primo verslaggevingsperiode. De rentetoevoeging wordt berekend over het gemiddelde van de stand van de voorziening primo periode, en de stand van de voorziening ultimo periode. De laatste is exclusief het effect van de indexering.
- Onttrekking uit de voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten: de vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.
- Wijziging DNB rentetermijnstructuur: de wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de rentetermijnstructuur die door DNB gepubliceerd is, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.
- Wijziging actuariële grondslagen en bestandsresultaten: mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in verslagjaar, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten: het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop zij betrekking heeft.
- Inkoop rechten uit overgangsregeling: de inkoop van rechten uit de overgangsregeling wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt.
- Overige mutaties: de overige mutaties worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Belastingen

De activiteiten van BPF Schilders zijn vrijgesteld van de heffing van vennootschapsbelasting.

Vanaf 2015 betaalt BPF Schilders btw over de dienstverlening die wordt afgenomen bij PGGM als gevolg van het vervallen van de koepelvrijstelling voor de pensioenadministratie.

2.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan rekening-courantsaldi en kasmiddelen die bij banken zijn aangehouden en bij banken aangehouden activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardevermindering, onmiddellijk

kunnen worden omgezet in liquide middelen en een oorspronkelijke looptijd van hooguit één jaar hebben. Dit zijn onder meer geldmarktbeleggingen.

Het verschil tussen de kasstromen die in het kasstroomoverzicht zijn opgenomen en de mutatie van liquide middelen (inclusief kredietinstellingen) die in de balans zijn opgenomen, wordt afzonderlijk opgenomen als aansluiting tussen de netto kasstroom en de mutatie in liquide middelen (inclusief kredietinstellingen).

Toelichting op de balans per 31 december

3. Beleggingen

3.1 Overzicht van de beleggingen

De samenstelling van de beleggingen per balansdatum is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoed en infrastructuur	881.003	854.206
Aandelen	3.622.166	3.383.979
Vastrentende waarden	4.039.319	3.914.440
Overige beleggingen	2	15
Derivaten	277.146	160.341
Totaal	8.819.636	8.312.981

Aansluiting met de balans is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Beleggingen totaal (noot 3)	9.064.918	8.458.929
Schulden uit hoofde van beleggingen		
- Derivaten (9)	(245.282)	(145.948)
Totaal	8.819.636	8.312.981

Deze aansluiting met de balans is exclusief zekerheden uit collateral management en vorderingen/verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Deze laatste posten worden toegelicht onder toelichting 4 'Vorderingen uit hoofde van beleggingen' en onder toelichting 9 'Overige schulden en overlopende passiva'.

De bijeengebrachte financiering uit hoofde van de inkoopregeling maakt deel uit van de beleggingspositie ultimo boekjaar voor een waarde van € 1,9 miljoen (2019: € 105,0 miljoen). Gezien het karakter van de inkoopregeling is hiervoor een aparte beleggingsportefeuille voor ingericht. De inkoopregeling liep tot eind 2020, eind 2020 is het merendeel van de aanspraken ingekocht.

Per onderdeel van de portefeuille worden verloopoverzichten gepresenteerd.

De specificatie naar regio is als volgt:

(bedragen * € 1.000)					
	Europa	Noord- Amerika en overig dollarzone	Verre Oosten	Opkomende markten	Balanswaarde eind jaar
Vastgoed en infrastructuur	616.432	172.061	74.497	18.013	881.003
Aandelen	723.032	2.023.695	412.621	462.818	3.622.166
Vastrentende waarden	2.739.943	535.811	58.849	704.716	4.039.319
Derivaten	277.146	-	-	-	277.146
Overige beleggingen	-	2	-	-	2
Totaal 31-12-2020	4.356.553	2.731.569	545.967	1.185.547	8.819.636
Totaal % 31-12-2020	50%	31%	6%	13%	100%
Totaal 31-12-2019	4.110.043	2.531.017	532.737	1.139.184	8.312.981
Totaal % 31-12-2019	49%	31%	6%	14%	100%

(bedragen * € 1.000)					
	Europa	Noord- Amerika en overig dollarzone	Verre Oosten	Opkomende markten	Balanswaarde eind jaar
Vastgoed en infrastructuur	616.432	172.061	74.497	18.013	881.003
Aandelen	723.032	2.023.695	412.621	462.818	3.622.166
Vastrentende waarden	2.740.966	541.598	58.849	697.906	4.039.319
Derivaten	277.146	-	-	-	277.146
Overige beleggingen	-	2	-	-	2
Totaal 31-12-2020	4.357.576	2.737.356	545.967	1.178.737	8.819.636
Totaal % 31-12-2020	50%	31%	6%	13%	100%
Totaal 31-12-2019	4.110.043	2.531.017	532.737	1.139.184	8.312.981
Totaal % 31-12-2019	49%	31%	6%	14%	100%

3.2 Vastgoed en infrastructuur

De samenstelling en het verloop van de post vastgoed en infrastructuur zijn als volgt:

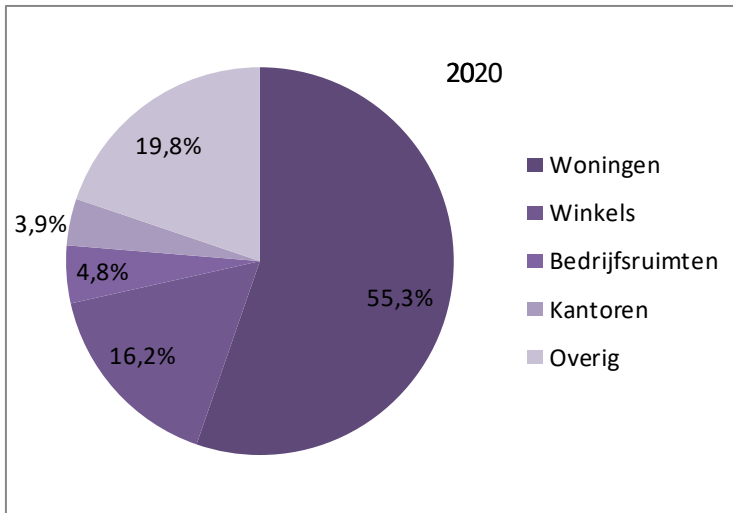
Vastgoed en Infrastructuur					
(bedragen * € 1.000)					
	Balanswaarde begin jaar	Aankopen	Verkopen	Waarde- veranderingen	Balanswaarde eind jaar
Indirect vastgoed	644.396	64.134	(9.070)	(31.779)	667.681
Indirect infrastructuur	209.810	32.874	(24.527)	(4.835)	213.322
Totaal 2020	854.206	97.008	(33.597)	(36.614)	881.003
Totaal 2019	655.425	168.767	(46.534)	76.548	854.206

Voor vastgoed en infrastructuur betreft dit indirecte beleggingen middels participaties in beleggingsinstellingen. De investeringen in 2020 zijn gedaan in met name Europa. In de specificaties die hierna zijn opgenomen, is voor zover mogelijk het verslaggevingsbeginsel 'look through' toegepast. De toename van de balanswaarde is voornamelijk het gevolg van aankopen bij vastgoed en infrastructuur.

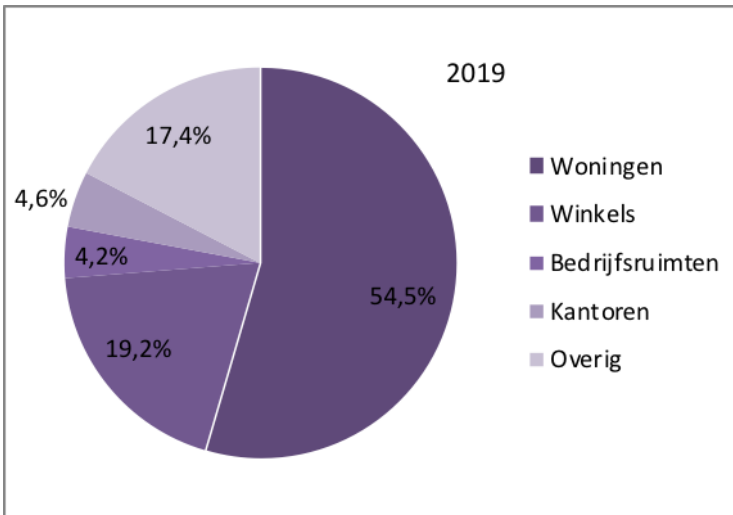
De securities lending positie van beursgenoteerd vastgoed bedraagt per balansdatum nihil (2019 € 6,4 miljoen). Voor afdekking van het risico dat de uitgeleende stukken niet worden teruggeleverd, zijn zekerheden ontvangen in de vorm van staatsleningen, uitgegeven door kredietwaardige landen met een minimaal A-rating. De ontvangen zekerheden hierbij bedragen nihil (2019: € 6,5 miljoen). Deze zekerheden zijn niet op de balans opgenomen.

De specificatie van alle beleggingen in vastgoed naar sector is als volgt:

2020

2019

De samenstelling naar regio is als volgt:

Indirect vastgoed

	31-12-2020	31-12-2019
Europa	69%	69%
Noord-Amerika en overig dollarzone	20%	20%
Verre Oosten	8%	8%
Opkomende markten	3%	3%
Totaal	100%	100%

In Europa betreft het indirect vastgoed dat aangehouden wordt in onder andere de Nederlandse markt. De Nederlandse markt vertegenwoordigt ultimo 2020 een waarde van € 416 miljoen (2019: € 400 miljoen).

Indirect infrastructuur

	31-12-2020	31-12-2019
Europa	68%	76%
Noord-Amerika en overig dollarzone	21%	18%
Verre Oosten	10%	5%
Opkomende markten	1%	1%
Totaal	100%	100%

In Europa is de samenstelling grotendeels gericht op het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Voor de Nederlandse markt betreft het aandeel ultimo 2020 € 17,7 miljoen (2019: € 14 miljoen).

3.3 Aandelen

Onder de post 'Aandelen' zijn beursgenoteerde aandelen en participaties of aandelen in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die overwegend in beursgenoteerde aandelen beleggen, en kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die in private equity beleggen, verantwoord. Private equity betreft onder meer beleggingen in durfkapitaal en overnames die indirect via niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen plaatsvinden.

De samenstelling en het verloop van de post 'Aandelen' zijn als volgt:

Aandelen					
(bedragen * € 1.000)					
	Balanswaarde begin jaar	Aankopen	Verkopen	Waarde- veranderingen	Balanswaarde eind jaar
Aandelen	3.321.876	356.258	(288.134)	184.632	3.574.632
Private equity	62.103	2.692	(7.863)	(9.398)	47.534
Totaal 2020	3.383.979	358.950	(295.997)	175.234	3.622.166
Totaal 2019	2.756.641	196.021	(322.924)	754.241	3.383.979

Ten aanzien van aandelen en private equity kunnen de volgende categorieën worden onderscheiden:

Aandelen		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Beursgenoteerde aandelen	343.084	310.168
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstelli	3.231.548	3.011.708
Niet-beursgenoteerde aandelen in private equity	47.534	62.103
Totaal	3.622.166	3.383.979

In de specificaties die hierna zijn opgenomen, is voor zover mogelijk het verslaggevingsbeginsel 'look through' toegepast.

De securities lending positie voor aandelen (exclusief private equity) bedraagt per balansdatum € 17,2 miljoen (2019: € 30,3 miljoen). Voor afdekking van het risico dat de uitgeleende stukken niet worden terug geleverd, zijn zekerheden ontvangen in de vorm van staatsleningen, uitgegeven door kredietwaardige landen met een minimaal A-rating. De ontvangen zekerheden hierbij bedragen € 18,7 miljoen (2019: € 32,6 miljoen), deze zekerheden zijn niet op de balans opgenomen. Minder dan 1% van de aandelen wordt uitgeleend.

De beleggingen in aandelen (exclusief private equity) per balansdatum zijn naar de volgende bedrijfstakken ingedeeld:

	31-12-2020	31-12-2019
Consumptiegoederen	22%	22%
Financiële dienstverlening	13%	17%
Energie	2%	4%
Gezondheidszorg	12%	11%
Industrie	11%	11%
Informatietechnologie	20%	16%
Grondstoffen	5%	4%
Nutsbedrijven	3%	4%
Telecom	10%	8%
Overig	2%	3%
Totaal	100%	100%

3.4 Vastrentende waarden

Vastrentende waarden					
(bedragen * € 1.000)	Balanswaarde			Waarde-	Balanswaarde
	begin jaar	Aankopen	Verkopen	veranderingen	eind jaar
Hypothecaire geldleningen	55.208	315.000	-	11.559	381.767
Obligaties	3.626.262	1.460.165	(1.749.855)	6.862	3.343.434
Subtotaal	3.681.470	1.775.165	(1.749.855)	18.421	3.725.201
Geldmarktbeleggingen					314.118
Totaal 2020	3.681.470	1.775.165	(1.749.855)	18.421	4.039.319
Verloop 2019	3.467.691	2.146.343	(2.137.823)	205.259	3.681.470
Geldmarktbeleggingen					232.970
Totaal 2019	3.467.691	2.146.343	(2.137.823)	205.259	3.914.440

In 2020 is verder gegaan met het invulling geven aan het hypotheek mandaat.

Ten aanzien van hypothecaire geldleningen en obligaties per balansdatum kan de volgende onderverdeling worden gemaakt:

Hypothecaire geldleningen en obligaties		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Obligaties, hypothecaire geldleningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente	3.137.549	3.099.206
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	587.652	582.264
Totaal	3.725.201	3.681.470

Samenstelling van de obligaties per balansdatum naar contractuele resterende looptijd:

(bedragen * € 1.000)	< 1 jaar	1 tot 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
31-12-2020	210.560	941.804	2.572.837	3.725.201
31-12-2019	134.814	1.097.365	2.449.291	3.681.470

De rating voor de leningen betreft de Fitch rating. De rating voor de obligaties betreft de BoFAML (Bank of America ML) composite rating. De kredietwaardigheid van de hypothecaire geldleningen en obligaties per balansdatum kan als volgt worden weergegeven:

	31-12-2020	31-12-2019
AAA - rating	36%	33%
AA - rating	6%	3%
A - rating	12%	15%
BBB - rating	24%	27%
BB en lagere rating	20%	20%
Geen rating	2%	2%
Totaal	100%	100%

De indeling naar rentevergoeding van de hypothecaire geldleningen en obligaties per balansdatum kan als volgt worden weergegeven:

Hypothecaire geldleningen

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Hypothecaire geldleningen met vaste rente	381.767	55.208
Totaal	381.767	55.208

Obligaties

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Obligaties met vaste rente	3.099.619	3.404.999
Obligaties met variabele rente	243.815	221.263
Totaal	3.343.434	3.626.262

De indeling naar staats- en bedrijfsobligaties per balansdatum is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Staatobligaties	1.586.867	1.694.854
Bedrijfsobligaties	1.756.567	1.931.408
Totaal	3.343.434	3.626.262

Geldmarktbeleggingen

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Banktegoeden in rekening-courant	42.517	42.020
Deposito's bij banken	69.993	-
Totaal liquide middelen	112.510	42.020
Bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van		
PGGM Treasury B.V. (2019)	-	190.950
Liquiditeitsfondsen (2020)	201.608	-
Totaal	314.118	232.970

Van de geldmarktbeleggingen staat een bedrag van € 3,5 miljoen (ultimo 2019: € 0,9 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft saldi op margin accounts die worden aangehouden in verband met futureposities.

Tot 14 september 2020 maakte het fonds gebruik van de gezamenlijke treasuryfunctie van PGGM Treasury B.V. Met ingang van 14 september 2020 houdt het fonds uitsluitend bankrekeningen aan op eigen naam en zijn saldi op rekeningen bij PGGM Treasury B.V. overgeheveld naar banktegoeden in rekening courant en posities in liquiditeitsfondsen (ultimo 2020: € 202 miljoen) en deposito's (ultimo 2020: € 70 miljoen).

3.5 Derivaten

Voor de risicoafdekking worden derivaten specifiek ingezet voor afdekking van het renterisico (renteswaps, futures), aandelenmarktrisico (futures) en valutarisico (valutatermijn contracten).

Wij maken gebruik van de hieronder weergegeven derivaten. Derivaten met een positieve reële waarde worden als actief verantwoord. Derivaten met een negatieve

reële waarde worden als passief verantwoord. In het onderstaande overzicht wordt de uitsplitsing naar actief en passief weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020		31-12-2019	
	Reële waarde		Reële waarde	
	Actief	Passief	Actief	Passief
Rentederivaten	432.447	197.277	274.492	144.147
Valutaderivaten	89.981	48.005	31.797	1.801
Totaal	522.428	245.282	306.289	145.948

De algemeen gangbare disconteringsvoet voor het waarderen van derivaten is gewijzigd van de Eonia rentecurve naar de ESTR rentecurve. Het fonds heeft gedurende het jaar besloten over te gaan op hantering van de ESTR rentecurve als de disconteringsvoet. Omdat de verandering in de waarde van het derivaat verrekend wordt met de tegenpartij, verloopt deze wijziging per saldo resultaat neutraal. De disconteringsvoet voor bestaande valutaderivaten wordt in verband met de korte looptijd van de valutaderivaten niet omgezet.

De samenstelling en het verloop van de derivaten (saldo van actief en passief) zijn als volgt:

Derivaten						
(bedragen * € 1.000)	Balanswaarde		Aankopen	Verkopen	Waarde- veranderingen	Balanswaarde eind jaar
	begin jaar					
Rentederivaten	130.345	-	(24.107)	128.932	235.170	
Valutaderivaten	29.996	-	(134.027)	146.007	41.976	
Aandelenderivaten	-	-	(240)	240	-	
Totaal 2020	160.341	-	(158.374)	275.179	277.146	
Totaal 2019	(46.849)	-	114.913	92.277	160.341	

Bij derivaten kan in geval van het voortijdig sluiten van het contract een positief of een negatief resultaat op de verkoop worden behaald. Afhankelijk van de wijze waarop de derivatenpositie is aangegaan (actief of passief) en de geldende spotkoers kan onder de post Verkopen/expiraties een positief of negatief bedrag worden gepresenteerd. De aandelenderivaten betreffen futures met een waarde € 0,0 miljoen.

Om het kredietrisico te beheersen wordt voor de derivaten onderpand ontvangen of betaald. Daarnaast worden met tegenpartijen van OTC-producten ISDA-contracten aangegaan op basis waarvan posities kunnen worden genet. Het kredietrisico van de derivaten wordt afgedekt door onderpand in de vorm van liquide middelen. Ultimo verslagjaar heeft BPF Schilders vanwege de positieve waarde van de derivatenposities onderpand in de vorm van liquide middelen van per saldo € 285,0 miljoen ontvangen (ultimo 2019: € 155,6 miljoen ontvangen).

In de volgende paragrafen wordt per categorie derivaten inzicht gegeven in de samenstelling en de waarde van alle uitstaande derivatenposities van BPF Schilders.

Rentederivaten

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de netto contractomvang en de looptijd van de rentederivaten per balansdatum:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020		31-12-2019	
	Reële waarde		Reële waarde	
	Actief	Passief	Actief	Passief
Renteswaps				
Een jaar tot en met 10 jaar	1.926	56.980	545	33.937
Langer dan 10 jaar	430.521	140.297	273.947	110.210
Totaal	432.447	197.277	274.492	144.147

De contractomvang van de renteswaps van 1 tot en met 10 jaar bedroeg negatief € 1,1 miljard (2019: negatief 1,3 miljard). De contractomvang van de renteswaps langer dan 10 jaar bedroeg positief € 1,9 miljard (2019: positief € 1,5 miljard). In hoeverre het renterisico per balansdatum op totaalniveau door de derivaten is afgedekt, is toegelicht in paragraaf 12.

De voornaamste reden voor de stijging van de rentederivaten is de daling van de 30-jaars swaprente en de toename van de contractomvang.

BPF Schilders belegt in futures. Futures zijn op de beurs verhandelbare termijncontracten met verplichte levering van onderliggend financieel instrument of product in de toekomst, tegen een vooraf vastgestelde prijs. Obligatiefutures worden gebruikt om op een efficiënte wijze een positie in te nemen in de onderliggende obligaties. De futures worden dagelijks afgerekend, waardoor de waarde per balansdatum nihil is. Om deze reden zijn deze futures niet in bovenstaand overzicht zichtbaar. De exposure van deze futures, waarover renterisico wordt gelopen, is € 73 miljoen negatief (ultimo 2019 € 35 miljoen positief). De looptijden van de futures zijn grotendeels korter dan 1 jaar.

Valutaderivaten

BPF Schilders heeft beleggingen in vreemde valuta. Hierdoor bestaat het risico op waardeveranderingen van deze beleggingen als gevolg van een koersverandering van die valuta. BPF Schilders dekt dit risico deels af. Het valutarisico is grotendeels afgedekt middels valutaderivaten met een looptijd korter dan 1 jaar.

Navolgend overzicht geeft inzicht in de omvang en samenstelling van de valutaderivaten per balansdatum:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020		31-12-2019	
	Reële waarde		Reële waarde	
	Actief	Passief	Actief	Passief
Valutatermijn contracten	89.981	48.005	31.797	1.801
Totaal	89.981	48.005	31.797	1.801

De contractomvang van de valutaderivaten van BPF Schilders bedraagt per balansdatum € 2,5 miljard (ultimo 2019: € 2,4 miljard). De toename van de contractomvang hangt samen met de toegenomen omvang van de beleggingsportefeuille. In hoeverre het valutarisico per balansdatum op totaalniveau door de derivaten zijn afgedekt, is toegelicht in paragraaf 12. De toegenomen waarde van de valutaderivaten hangt samen met de gedaalde waarde van de US dollar ten opzichte van de euro in december 2020.

Aandelenderivaten

Indexfutures worden gebruikt om op een efficiënte wijze een positie in te nemen in de onderliggende aandelen. De futures worden dagelijks afgerekend, waardoor de waarde per balansdatum nihil is. Om deze reden zijn deze futures niet in bovenstaand overzicht zichtbaar. De exposure van deze futures, waarover aandelenrisico wordt gelopen, is € 2 miljoen (ultimo 2019 € 1 miljoen). De looptijden van de futures zijn grotendeels korter dan 1 jaar.

Kredietderivaten

Een credit default swap is een kredietverzekering waarmee het risico dat een wederpartij zijn of haar verplichtingen niet meer nakomt, kan worden afgedekt of worden overgenomen. Tegen betaling van een premie garandeert de ene partij jegens de andere dat hij dit risico overneemt. De contractomvang van de kredietderivaten van BPF Schilders bedraagt per ultimo 2020 € 0,0 miljoen (ultimo 2019: € 0,0 miljoen). In hoeverre het kredietrisico per balansdatum op totaalniveau door de derivaten zijn afgedekt, is toegelicht in paragraaf 12.

3.6 Overige beleggingen

De samenstelling en het verloop van de post overige beleggingen zijn als volgt:

Overige beleggingen					
(bedragen * € 1.000)					
	Balanswaarde			Waarde-	Balanswaarde
	begin jaar	Aankopen	Verkopen	veranderingen	eind jaar
Totaal 2020	15		(23)	10	2
Totaal 2019	138		(195)	72	15

De positie van hedge funds zal aankomend jaar verder worden afgebouwd.

3.7 Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingmethoden

Het fonds heeft de boekwaarde van de beleggingen, die gewaardeerd worden tegen marktwaarde, bepaald op basis van de volgende methodieken:

- Genoteerde marktprijzen: de boekwaarde van deze beleggingen is gebaseerd op genoteerde, niet aangepaste prijzen voor identieke beleggingen die op actieve markten, waartoe op het waarderingmoment toegang is, tot stand zijn gekomen. Onder deze categorie vallen beursgenoteerde aandelen in vastgoedfondsen, aandelen, obligaties en futures.
- Onafhankelijke taxaties: de boekwaarde van deze beleggingen wordt afgeleid van onafhankelijke taxaties. Het betreft beleggingen zonder beursnotering of waarbij geen sprake is van een actieve en publieke markt. Het fonds heeft geen beleggingen in deze categorie.
- Netto contante waarde berekeningen: de boekwaarde van deze beleggingen wordt afgeleid van netto contante waarde berekeningen. Het betreft beleggingen zonder beursnotering of waarbij geen sprake is van een actieve en publieke markt. De marktwaarde van de beleggingen wordt bepaald door verwachte toekomstige kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet, verhoogd met een specifieke opslag voor de risicokenmerken van de beleggingen. Naast de hypothecaire geldleningen vallen ook de derivaten onder deze categorie. De beleggingen in derivaten bedragen positief € 659 miljoen (2019: positief € 160 miljoen). De derivaten bestaan uit rentederivaten, valutaderivaten en kredietderivaten. De waarde van de derivaten wordt bepaald met standaardmodellen en de OIS curve wordt hierbij als disconteringsvoet gebruikt.
- Andere geschikte methode: de boekwaarde van deze beleggingen is gebaseerd op waarderingmodellen en -technieken waarbij inschattingen zijn gemaakt en veronderstellingen zijn gehanteerd door de vermogensbeheerder vanwege het ontbreken van volledig waarneembare marktgegevens. Onder deze categorie zijn ook begrepen kapitaalbelangen in niet-beursgenoteerde closed end

beleggingsfondsen. De marktwaarde van de private beleggingen wordt bepaald op basis van de meest recente waarderingsopgave van de betreffende externe manager, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Deze opgave is niet in alle gevallen door een onafhankelijke accountant gecontroleerd en is gebaseerd op schattingen en aannames die niet direct waarneembaar zijn en een bepaalde mate van professionele expertise vereisen. De gehanteerde aannames zijn in hoge mate subjectief waardoor de geschatte waarde kan afwijken van de waarde die zou zijn gerealiseerd indien de betreffende belegging zou zijn verkocht.

Ter beoordeling van de ultimo boekjaar geschatte waarden wordt gebruik gemaakt van waarderingsrapporten of van gecontroleerde jaarrekeningen van de beleggingen. Onder deze categorie vallen beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed € 416 miljoen (2019: € 416 miljoen), infrastructuur € 213 miljoen (2019: € 210 miljoen), private equity € 48 miljoen (2019: € 62 miljoen), niet-beursgenoteerde vastrentende waarden € 39 miljoen (2019: € 53 miljoen) en hedge funds € 2 duizend (2019: € 15 duizend). Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de Grondslagen voor waardering van activa en passiva.

De marktwaarde van de beleggingen kan ultimo boekjaar als volgt worden weergegeven:

Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingmethoden					
(bedragen * € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere geschikte methode	Totaal
Vastgoed en infrastructuur	251.716	-	-	629.287	881.003
Aandelen	3.574.632	-	-	47.534	3.622.166
Vastrentende waarden	3.618.627	-	381.767	38.925	4.039.319
Derivaten	-	-	522.428	-	522.428
Overige beleggingen	-	-	-	2	2
Totaal beleggingen activa	7.444.975	-	904.195	715.748	9.064.918
Derivaten passiva	-	-	(245.282)	-	(245.282)
Totaal 2020	7.444.975	-	658.913	715.748	8.819.636
Totaal % 2020	84%	0%	8%	8%	100%
Totaal 2019	7.373.153	-	215.549	724.279	8.312.981
Totaal % 2019	89%	0%	2%	9%	100%

4. Vorderingen uit hoofde van beleggingen

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Af te wikkelen beleggingstransacties	3.974	1.662
Vorderingen uit hoofde van reverse repo's	200.000	-
Te vorderen dividenden	2.564	3.410
Te vorderen bronbelastingen	2.256	3.902
Overige vorderingen en overlopende activa	76	15
Totaal	208.870	8.989

Vorderingen uit hoofde van beleggingen hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar.

Vorderingen uit hoofde van reverse repo's

De vorderingen uit hoofde van reverse repo's betreffen de posities in reverse repo transacties in obligaties die het pensioenfonds is aangegaan. Hiervoor heeft het pensioenfonds onderpand ontvangen in de vorm van obligaties. Het pensioenfonds heeft alleen het juridisch eigendom over de aangekochte obligaties. De vorderingen hebben een looptijd van maximaal één jaar. De waarde van het ontvangen onderpand bedraagt € 224 miljoen in staats- en bedrijfsobligaties uit de eurozone met minimaal een A-rating.

5. Vorderingen en overlopende activa

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	6.427	9.075
Nog te factureren premiebijdragen	23.949	20.190
Overige vorderingen en overlopende activa	9	5
Totaal	30.385	29.270

Vorderingen en overlopende activa hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar. Op de positie premiedebiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht ad € 1,8 miljoen (2019: € 2,2 miljoen).

6. Liquide middelen

De liquide middelen hebben betrekking op de pensioenactiviteiten. De liquide middelen zijn tegoeden die zijn aangehouden bij Nederlandse kredietinstellingen. Alle tegoeden zijn direct invorderbaar en staan geheel ter vrije beschikking.

7. Stichtingskapitaal en algemene reserve

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Stand begin van het jaar	588.526	472.380
Saldo van baten en lasten	(372.613)	116.146
Stand eind van het jaar	215.913	588.526

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen.

Het stichtingskapitaal bedraagt € 226,89. Dit is het bedrag dat is gebruikt voor de oprichting van het fonds.

Op 31 december 2020 bedraagt de omvang van het minimaal vereist eigen vermogen € 348,5 miljoen (ultimo 2019: € 309,7 miljoen) en het vereist eigen vermogen afgerond € 1,9 miljard (ultimo 2019 afgerond € 1,7 miljard).

Het eigen vermogen is dus lager dan het minimaal vereist eigen vermogen en ook lager dan het vereist eigen vermogen.

Een aanvullende toelichting ten aanzien van de financiële positie en financiering van het pensioenfonds is opgenomen onder paragraaf 13.

8. Voorziening pensioenverplichtingen

Onder de technische voorzieningen wordt verantwoord de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van de pensioenregeling.

De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt samengesteld:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Niet ingegaan ouderdomspensioen		
Actieve deelnemers	3.527.293	3.023.381
Gew ezen deelnemers	1.298.252	1.244.071
Niet ingegaan partnerpensioen		
Actieve deelnemers	824.924	736.147
Gew ezen deelnemers	258.209	240.627
Gepensioneerden	336.722	322.870
Ingegaan pensioen		
Ouderdomspensioen	1.710.875	1.427.261
Tijdelijk ouderdomspensioen	-	-
Partner pensioen	426.950	416.498
Wezenpensioen	2.245	2.435
Arbeidsongeschiktheidspensioen	49.671	51.571
IBNR arbeidsongeschiktheid	15.383	19.662
Totaal	8.450.524	7.484.523

Het aantal deelnemers per categorie is als volgt:

Aantal deelnemers	31-12-2020	31-12-2019
Pensioenopbouwers	32.212	31.863
Houders premievrije opbouw	40.575	41.631
Pensioenontvangers	36.062	35.714
- Ouderdomspensioen	23.693	23.231
- Partnerpensioen	10.932	10.912
- Wezenpensioen	455	486
- Arbeidsongeschiktheidspensioen	982	1.085
Totaal	108.849	109.208

De mutatie in de voorziening pensioenverplichting is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	7.484.523	6.404.729
Pensioenopbouw		
actieven	168.136	135.735
risicopremie overlijden	3.444	3.292
Toeslagen	-	-
Rentetoevoeging (effectief onttrekking)	(24.249)	(15.044)
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(151.702)	(142.307)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	(4.551)	(4.269)
Wijziging DNB rentetermijnstructuur	1.025.462	1.074.742
Wijziging van actuariële grondslagen	(213.461)	(979)
Wijziging actuariële bestandsresultaten	(6.502)	(8.282)
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.429	1.648
Inkoop rechten uit overgangsregeling	167.564	20.287
Overige mutaties	(1.569)	14.973
Totaal	8.450.524	7.484.523

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is het totaal van opgebouwde nominale rechten op pensioen. Hieronder worden eveneens de risicopremies verantwoord voor het in het vooruitzicht gestelde partnerpensioen, alsmede de risicopremies ANW en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Toeslagen

Het bestuur heeft besloten om per week 1 van 2021 geen toeslag te verlenen (per week 1 van 2020: 0%).

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging betreft de verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de eenjaarsrente in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het verslagjaar. Voor boekjaar 2020 bedraagt deze rente negatief 0,324% (2019: negatief 0,235%).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De afname van de voorziening die onder dit hoofdstuk is opgenomen, betreft het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De afname van de voorziening, betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging DNB rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen herberekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. De gehanteerde geüniformeerde rente (RTS) is 0,21% (2019: 0,77%). Het fonds hanteert de rentecurve die DNB publiceert ten behoeve van haar toezicht op pensioenfondsen. In de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt gebruikgemaakt van een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR-benadering houdt in dat de rente voor zeer lange looptijden naar een afgesproken niveau toe beweegt. De UFR was vastgesteld op

4,2% en vanaf 15 juli 2015 op basis van een 120-maands voortschrijdend gemiddelde, ultimo 2020: 1,8% (ultimo 2019 2,1%).

Wijziging duration en discontovoet

Wijziging duration en discontovoet		
	31-12-2020	31-12-2019
Modified duration (in jaren)	21,2	20,9
Gemiddelde gewogen discontovoet	0,2%	0,8%

Wijziging actuariële grondslagen pensioenregeling

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Dit vindt plaats naar aanleiding van het uitgevoerde Grondslagenonderzoek 2021. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële grondslagen worden herzien. De grondslag sterfte en langlevens is gewijzigd omdat de nieuwe AG prognosetafel is (AG 2020) is verwerkt, deze laat een minder sterke stijging van de levensverwachting zien. Het effect hiervan bedraagt € 174,9 miljoen (2019: nihil). De wijzigingen in de overige grondslagen hebben een beperkt effect op de voorziening van circa € 38 miljoen. Dit betreft met name een lagere levensverwachting bij de fondsspecifieke ervaringssterfte. In de vaststelling van beide sterftegrondslagen is nog geen rekening gehouden met de eventuele lange termijn impact van COVID-19.

Wijziging grondslagen		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Wijziging sterfteprognosetafel AG2020	174.920	-
Samenlevingsfrequenties	-	1.382
Wezenpensioenfactor	-	(197)
Ervaringssterfte	38.338	-
Arbeidsongeschiktheid en revalidatie	1.211	(1.197)
Economische Toekomst Verwachting	(1.008)	-
AOW Leef tijd (AP)	-	991
Totaal	213.461	979

Wijziging actuariële bestandsresultaten

Onder actuariële bestandsresultaten worden die mutaties in de voorziening pensioenverplichtingen verantwoord, die naar hun aard kunnen worden gerubriceerd onder één van de volgende risicocategorieën.

Actuariële bestandsresultaten		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Arbeidsongeschiktheid	594	(2.138)
IBNR toevoeging	(2.139)	605
Ingang pensioen (incl. flexibilisering)	1.133	724
Langlevensrisico	(5.083)	(5.592)
Kortlevensrisico	(1.007)	(1.881)
Totaal	(6.502)	(8.282)

De actuariële bestandresultaten worden bepaald als een resultaat van prognose (vrijval) en realisatie. Het resultaat op arbeidsongeschiktheid bestaat enerzijds uit

een vrijval van een jaarpremie uit de IBNR voor ziektegevallen. Daar tegenover staat een werkelijke schadelast als gevolg van nieuwe arbeidsongeschikten, die recht hebben op premievrijstelling. IBNR betreft de reservering voor toekomstige arbeidsongeschiktheid voor bestaande ziektegevallen.

Ingang pensioen betreft het ingaan van pensioen op de pensioenleeftijd, inclusief de keuzes die de deelnemer daarbij kan maken. In principe zijn deze keuzes actuariael neutraal.

Langlevensrisico laat een daling van de voorziening zien omdat er meer overlijdens waren dan voorzien, met als gevolg een positief resultaat. Kortlevensrisico laat een daling van de voorziening zien omdat er minder partnerpensioenen zijn ingegaan dan waren voorzien, met als gevolg een positief resultaat.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert door de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten. De uitgaande en inkomende waardeoverdrachten bevatten alleen individuele waardeoverdrachten.

Inkooprechten uit overgangsregeling

Aan de voorziening pensioenverplichtingen is € 167,6 miljoen (2019: € 20,3 miljoen) toegevoegd ter financiering van de nieuw ingegane pensioenen uit de inkoopregeling. Deze toevoeging aan de voorziening is berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

De opbouw van de inkoop van de inkoopregeling bestaat in 2020 uit de reguliere jaarlijkse inkoop van € 30,2 miljoen, de slotinkoop van € 133,6 miljoen en de inkoop vanuit de wederkerigheid met bpfBOUW van € 3,8 miljoen.

Overige mutaties

Onder de overige mutaties worden de actuariële baten en lasten verantwoord die niet onder één van de andere categorieën kunnen worden gerubriceerd.

Dit betreft actuariële resultaten op kanssystemen, wijziging van berekeningsgrondslagen, de overige mutaties in de voorziening en de financiële overige baten en lasten.

Overige mutaties		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Correctie premievrijstelling AO-pensioen	-	5.348
Premievrije voortzetting WW vanuit Vakantiefonds	-	5.955
Overige mutaties	(1.569)	3.670
Totaal	(1.569)	14.973

9. Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva zijn als volgt samengesteld:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	637.382	316.018
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.936	2.739
Nog te betalen uitkeringen	6.627	6.845
Ontvangen middelen uit hoofde van inkoopregeling	1.190	109.628
Spaarfonds gemoedsbezwaarden	467	443
Overige schulden en overlopende passiva	601	2.924
Totaal	649.203	438.597

Overige schulden en overlopende passiva hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar. De ontvangen middelen uit hoofde van de inkoopregeling hebben een kortlopend karakter, deze regeling is beëindigd per 31 december 2020. Tot 1 juli 2021 kan er nog aanspraak op deze regeling worden gedaan vanuit de wederkerige rechten van bpfBOUW.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten	245.282	145.948
Schulden uit hoofde van collateral management	285.028	155.614
Af te wikkelen beleggingstransacties	5.346	12.998
Schulden uit hoofde van repo's	100.000	-
Overige schulden en overlopende passiva	1.726	1.458
Totaal	637.382	316.018

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar.

Derivaten

Zie voor toelichting paragraaf 3.5.

Schulden uit hoofde van collateral management

De schulden uit hoofde van collateral management zijn ontvangen liquiditeiten (als zekerheid) in verband met de positieve reële waarde van derivatenposities.

Af te wikkelen beleggingstransacties

De post af te wikkelen beleggingstransacties bestaat uit transacties met de vermogensbeheerpartijen.

Schulden uit hoofde van repo's

Repo's zijn terugkoopovereenkomsten waarbij het pensioenfonds de mogelijkheid heeft om tegen een specifieke prijs en binnen een tijdsbestek het verkochte actief terug te kopen.

Nog te betalen uitkeringen

Onder de positie nog te betalen uitkeringen is rekening gehouden met een reservering vakantietoeslag, die evenredig is toegerekend over de betreffende periode.

Ontvangen middelen uit hoofde van inkoopregeling

Ontvangen middelen uit hoofde van inkoopregeling		
(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Waarde ultimo vorig boekjaar	109.628	102.622
Premie inkoopregeling	26.082	25.571
Onttrekking administratiekosten	(1.826)	(1.798)
	133.884	126.395
Beleggingsresultaat	(667)	(651)
Onttrekking voor inkoop pensioen	(132.002)	(16.116)
Onttrekking kosten ALM-studie	(25)	-
Stand eind van het jaar	1.190	109.628

De inkoopregeling kent vanaf 1 januari 2016 een apart beleggingsbeleid. De toevoeging van het beleggingsrendement geschiedt volgens het mandaat. Gezien de nog korte looptijd is het risico op waardedaling teruggebracht door risicovrij te beleggen. Aangezien deze beleggingen in 2020 een negatief rendement hebben laten zien is er sprake van een waardedaling. In 2020 bedroeg het beleggingsrendement negatief -0,6% (2019: negatief -0,6%) voor een bedrag van € 0,7 miljoen negatief (2019: € 0,7 miljoen negatief).

De inkoopregeling is beëindigd per 31 december 2020. Op basis van het beschikbare vermogen is 5% van de slotinkoop en de wederkerige rechten van bpfBOUW voorwaardelijk ingekocht. Hiermee heeft de inkoopregeling nog middelen om eventuele nagekomen meldingen te kunnen inkopen. Op 1 juli 2021 wordt de VPL regeling beëindigd en worden alle resterende rechten onvoorwaardelijk.

Overige schulden en overlopende passiva

Onder de overige schulden en overlopende passiva was eind 2019 een bedrag van € 2,1 miljoen opgenomen. Dit bedrag was het restant na verwerking van de pensioenreparatie tijdens WW over de jaren 2013-2016. Dit restant is gerestitueerd aan een door de Stichting Vakantiefonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (inmiddels geliquideerd) aangewezen partij.

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Pensioenbeheer

Per 13 november 2013 is met PGGM N.V. een uitbestedingsovereenkomst aangegaan voor de uitvoering van pensioenbeheeractiviteiten, beleidsadviesing pensioenbeheer en bestuursondersteuning. Vanaf 2020 is de overeenkomst verlengd voor een duur van drie jaar met een opzegtermijn van 12 maanden voor beide partijen. De jaarlijkse vergoeding die samenhangt met deze dienstverlening is € 13,5 miljoen (inclusief BTW).

Vermogensbeheer

Per 1 april 2014 heeft het bestuur het vermogensbeheer uitbesteed aan PGGM Vermogensbeheer B.V. op basis van de nadere overeenkomst inzake vermogensbeheer met PGGM Vermogensbeheer B.V. Vanaf 2020 is de overeenkomst verlengd voor onbepaalde duur, met een opzegtermijn van 6 maanden voor BPF Schilders en 12 maanden voor PGGM. De jaarlijkse vergoeding die samenhangt met deze dienstverlening is € 6,1 miljoen (inclusief BTW).

Juridische procedures

Het fonds heeft een bezwaarschrift ingediend tegen de teruggaafbeschikking omzetbelasting bij de Belastingdienst Utrecht. Dit houdt verband met het streven van BPF Schilders (en een aantal andere pensioenfondsen) om de btw-heffing op de fee die pensioenfondsen betalen aan hun uitvoeringsorganisaties ongedaan te maken.

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan er per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019	Maximale looptijd
Vastgoed en infrastructuur	184.400	37.392	2 jaar
Private equity	10.835	21.801	8 jaar
Hypotheken	10.500	325.500	1 jaar
Totaal	205.735	384.693	

11. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Partijen worden als verbonden beschouwd als er sprake is van een relatie waarbij een partij zeggenschap of invloed van betekenis kan uitoefenen over een andere partij. Als verbonden partijen kunnen worden beschouwd het fonds en de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. De toelichting van de bezoldiging van het bestuur is opgenomen onder paragraaf 18. Er wordt niet belegd in premiebijdragende aangesloten ondernemingen.

Overige transacties met verbonden partijen

Er zijn geen overige transacties met verbonden partijen, behoudens premiefacturatie aan aangesloten ondernemingen met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregeling.

12. Risicobeheer

BPF Schilders wordt in het beheer van de pensioenregelingen geconfronteerd met een groot aantal risico's van zowel financiële als niet-financiële aard. De voor BPF Schilders belangrijkste risico's zijn beschreven in de paragraaf Risicomanagement van het verslag van het bestuur. Onderstaand wordt meer inzicht gegeven in specifieke risico's die voortvloeien uit de beleggingsactiviteiten en de wijze waarop deze beheerst worden.

Dekkingsgraadrisico

De dekkingsgraad is de verhouding tussen de marktwaarde van de beleggingen en de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Voor de nominale dekkingsgraad worden de verplichtingen gewaardeerd tegen de nominale rentetermijnstructuur met ultimate forward rate.

Het dekkingsgraadrisico is de mogelijke impact op de dekkingsgraad als gevolg van onzekerheid in toekomstige beleggingsrendementen, de ontwikkeling van de rente en demografische grondslagen. Voor de toetsing aan het Financieel Toetsingskader, zoals dat geldt per 1 januari 2015, wordt de beleidsdekkingsgraad gebruikt. Deze is het (voortschrijdend) gemiddelde van de dekkingsgraden op de laatste 12 maandeinden.

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens voor de vermogenspositie van het fonds. Als het eigen vermogen daaronder komt, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. In het nFTK geldt dat een fonds niet meer dan 5

jaareinden op rij een tekort mag hebben. De minimaal vereiste dekkinggraad is eind 2020 gelijk aan 104,1%. De beleidsdekkinggraad is eind 2020 lager dan de minimaal vereiste dekkinggraad.

Om te beoordelen of BPF Schilders over voldoende vermogen beschikt om op korte termijn beleggingsrisico's op te vangen, hanteert BPF Schilders het standaardmodel van DNB voor de bepaling van het vereist eigen vermogen. Dit vereist eigen vermogen, gebaseerd op de strategische beleggingsmix voor 2020, bedraagt ultimo 2020 afgerond € 1,9 miljard (ultimo 2019: € 1,7 miljard), wat overeenkomt met afgerond 22,3% van de nominale verplichtingen (ultimo 2019: 23,1%).

VERMOGENSPOSITIE CONFORM DE FTK-METHODE		
(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK w aarding)	8.450.524	7.484.523
Buffers:		
S1: Renterisico	100.839	240.129
S2: Risico zakelijke w aarden *	1.512.811	1.350.099
S3: Valutarisico	469.084	413.914
S5: Kredietrisico	390.579	328.697
S6: Verzekeringstechnisch risico	300.140	256.515
S10: Actief beheer	168.623	94.588
Diversificatie-effect	(1.062.103)	(951.655)
Totaal S (vereiste buffers) = vereist eigen vermogen	1.879.973	1.732.287
Vereist vermogen	10.330.497	9.216.810
Aanw ezig vermogen	8.666.437	8.073.049
Tekort	(1.664.060)	(1.143.761)

Hierna worden de verschillende buffers die moeten worden aangehouden nader toegelicht.

Risico's

De risico's (S1 tot en met S4 en S10) betreffen marktrisico. Marktrisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van onzekerheid in marktprijzen, zoals aandelenkoersen en de hoogte van de rentetermijnstructuur. De risicofactor S6 betreft verzekeringstechnisch risico (wijzigingen in grondslagen). Voor de risicofactoren S7 tot en met S9 worden in de berekening van het vereist eigen vermogen geen risico's onderkend en derhalve geen solvabiliteitsbuffer aangehouden. Bij het bepalen van de risico's is nog geen rekening gehouden met de eventuele lange termijn impact van COVID-19.

Rente- en inflatierisico (S1)

Rente- en inflatierisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van onzekerheid in het niveau van de rente en de inflatie. In lijn met het strategisch beleggingsbeleid 2020 wordt 25% van het nominale renterisico afgedekt door middel van een rentehedge. Het inflatierisico wordt niet afgedekt.

Bij bepaling van de voorziening wordt gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). De rentetermijnstructuur wordt door

DNB vastgesteld met een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR). In de rentehedge wordt bij de verdeling over looptijden rekening gehouden met marktliquiditeit en systeemrisico's. Hierbij is het uitgangspunt dat de totale rentegevoeligheid ongewijzigd blijft.

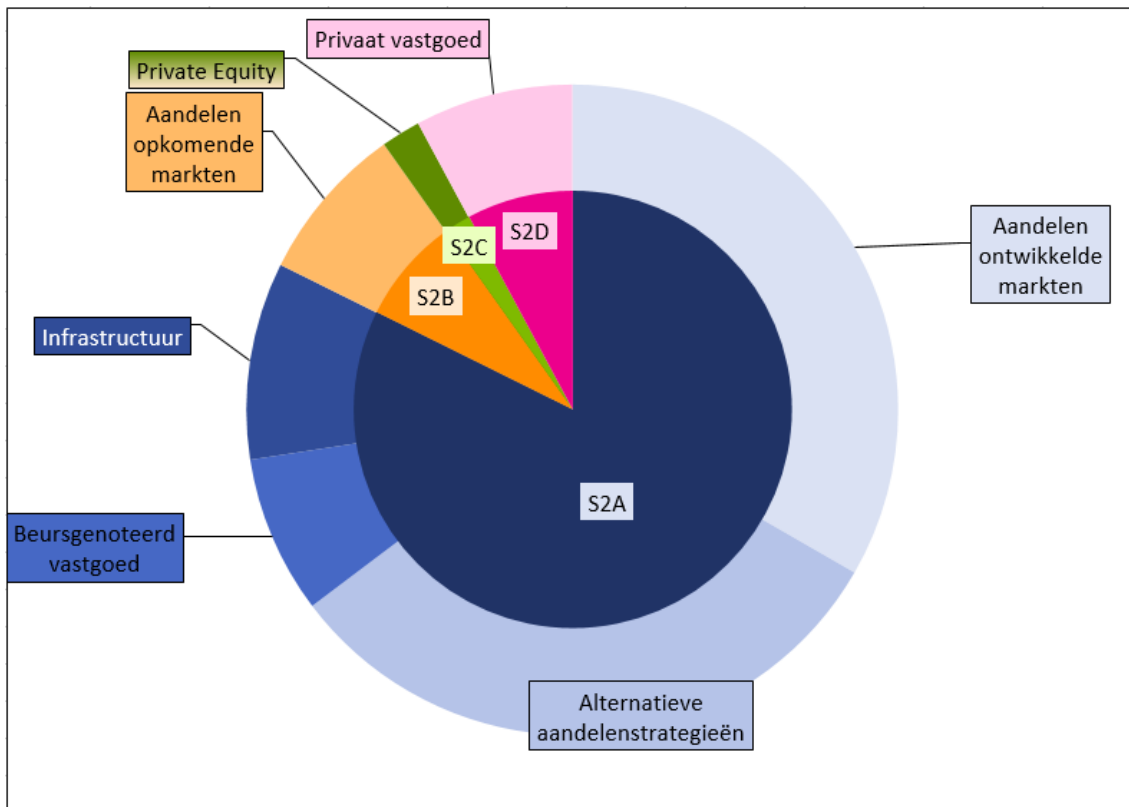
Het renterisico van de beleggingen is bepaald volgens de beschrijving van DNB in het Open Boek Toezicht. De impact van renterisico op de marktwaarde van de beleggingen is bepaald door het toepassen van een absolute schok (in basispunten) op de onderliggende rentetermijnstructuur. De absolute schokken zijn gebaseerd op de voorgeschreven rentefactoren en de gepubliceerde rentetermijnstructuur. De rentefactoren zijn terug te vinden in bijlage 3 van de regeling pensioenwet en wet verplichte beroepspensioenregeling. De rentegevoelige beleggingen zijn staatsobligaties, nominale renteswaps en bedrijfsobligaties. De voorgeschreven rentefactoren worden ook gebruikt om het renterisico van de verplichtingen te bepalen. Het netto renterisico volgt door het salderen van het renterisico op de verplichtingen en het renterisico op de beleggingen.

Zakelijke waarden risico (S2)

Zakelijke waarden risico is het aandelen- en vastgoedrisico. Zakelijke waarden risico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen als gevolg van onzekerheid in de marktprijzen van posities in aandelen en vastgoed. Het is, in lijn met de beleggingsstrategie, nadrukkelijk niet de bedoeling dit risico te minimaliseren. Toch wordt dit risico wel beheerst, met als belangrijkste beheersmaatregel een weloverwogen spreiding van de onderliggende beleggingen. Omdat de beleggingsportefeuille voor een groot deel (circa 51%) uit zakelijke waarden bestaat, is de dekkingsgraad gevoelig voor veranderingen in aandelenkoersen. Dit uit zich in een relatief hoge S2 ten opzichte van de andere risicofactoren. Voor het risico op daling van de zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille moet € 1,5 miljard aan solvabiliteit worden aangehouden. In onderstaande tabel is dit bedrag nader gespecificeerd naar beleggingscategorieën.

(bedragen * € 1.000)			
	Solva- biliteit	Op te vangen risico	Strategische allocatie
Ontwikkelde markten en vastgoed (S2A)	1.301.643	30%	42,0%
Opkomende markten (S2B)	165.288	40%	4,0%
Niet-beursgenoteerde aandelen (S2C)	41.322	40%	1,0%
Direct vastgoed (exclusief correlatie; S2D)	65.156	15%	4,0%
S ² (excl. correlatie)	1.573.409		
S² (incl. correlatie)	1.512.811		51,0%

De navolgende figuur laat zien hoe S2 is opgebouwd vanuit de beleggingscategorieën die aan deze risicofactor worden toegekend. Het grootste deel van S2 komt voort uit aandelen en vastgoedrisico binnen ontwikkelde markten. Beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten (klassiek en alternatief) maken een groot deel uit van de strategische beleggingsmix van BPF Schilders.

Valutarisico (S3)

Valutarisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen als gevolg van onzekerheid in de valutakoersen. Ultimo 2020 wordt 70% van het USD-valutarisico afgedekt, voor JPY en GBP wordt 100% afgedekt door middel van termijncontracten. Omdat het valutarisico conform beleid niet volledig is afgedekt, is de dekkingsgraad gevoelig voor veranderingen in valutakoersen.

De feitelijke valuta-exposures na afdekking zijn voor de verschillende valuta's berekend. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen ontwikkelde markten en opkomende markten. Bij het berekenen van het valutarisico is het standaardmodel gevolgd. In het standaardmodel wordt een correlatie van 0,50 verondersteld tussen valuta's in ontwikkelde markten en een correlatie van 0,75 tussen valuta's in opkomende markten. Op de netto-exposures naar ontwikkelde landen wordt na verwerking van de correlatie een schok van 20%-punt toegepast en op de netto-exposures naar opkomende landen een schok van 35%-punt. Vervolgens wordt een correlatie verondersteld van 0,25 tussen het valutarisico voor ontwikkelde en opkomende landen. Het resultaat is de solvabiliteitsopslag voor valutarisico in het standaardmodel onder het nieuwe FTK.

Navolgende tabel toont de exposures naar de verschillende valuta's per ultimo 2020.

(bedragen * € 1.000)			
	Beleggingen in vreemde valuta	Valuta- derivaten	Netto- positie
US dollar	2.906.122	(2.020.696)	885.426
Canadese dollar	94.624		94.624
Australische dollar	119.424		119.424
Engelse pond	206.931	(206.134)	797
Zwitserse frank	102.679		102.679
Japanse yen	299.020	(298.978)	42
Zweedse kroon	41.308		41.308
Hong Kong Dollar	57.431		57.431
EURO	3.803.948	2.525.808	6.329.756
Overige valuta	1.004.919		1.004.919
Totaal	8.636.406	-	8.636.406

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen wanneer tegenpartijen niet aan de contractuele verplichtingen kunnen voldoen. Daarbij worden tegenpartijen gedefinieerd als partijen die direct geld lenen aan andere partijen in financiële markten. Over de beursgenoteerde derivaten wordt geen kredietrisico gelopen. De beheersing van kredietrisico naar tegenpartijen is geïntegreerd in het beleggingsproces door gebruik te maken van geaccordeerde tegenpartijen, dagelijks collateral management en een limietenstructuur. Het meten van kredietrisico gebeurt dagelijks integraal over de gehele portefeuille waarin alle facetten van krediet- en tegenpartijrisico's worden meegenomen. De dekkingsgraad is beperkt gevoelig voor schokken in de kredietwaardigheid van tegenpartijen.

Bij het bepalen van het kredietrisico op de beleggingen waarvoor dit van toepassing is, worden de door DNB voorgeschreven schokken op de credit spread gehanteerd. De schok op de credit spread is afhankelijk van de rating van de onderliggende beleggingen:

- a. Instrumenten met een AAA of equivalente rating: +60 basispunten
- b. Instrumenten met een AA of equivalente rating: +80 basispunten
- c. Instrumenten met een A of equivalente rating: +130 basispunten
- d. Instrumenten met een BBB of equivalente rating: +180 basispunten
- e. Instrumenten met een lagere rating of instrumenten zonder rating: +530 basispunten
- f. Het kredietrisico van Europese staatsobligaties met een AAA-rating stelt BPF Schilders gelijk aan 0 conform het standaardmodel. In het vereist eigen vermogen per eind van het vierde kwartaal van 2018 zijn dit Nederlandse en Duitse staatsobligaties.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Verzekeringstechnisch risico is de mogelijke impact op de waarde van de pensioenverplichtingen als gevolg van onzekerheid in de actuariële grondslagen. Langlevenrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevenrisico is het risico voor BPF Schilders dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld wordt verondersteld.

Bij de bepaling van de voorziening wordt al rekening gehouden met de minder sterke stijging van de levensverwachting zoals deze door het Actuarieel Genootschap (AG-prognosetafel 2020) wordt voorspeld. Ook wordt er rekening mee gehouden de levensverwachting van deelnemers van BPF Schilders afwijkt van de

Nederlandse bevolking (ervaringssterfte). In de vaststelling van beide sterftegrondslagen is nog geen rekening gehouden met de eventuele lange termijn impact van COVID-19.

Er is een hoge mate van onzekerheid rond de levensverwachting. Dat komt doordat 100 jaar vooruit wordt gekeken.

De pensioenwet schrijft geen parameters voor in het standaardmodel voor de bepaling van het verzekeringstechnisch risico. BPF Schilders maakt gebruik van de handreiking die DNB heeft opgesteld voor de berekening van S6, waarbij onderscheid gemaakt wordt in procesrisico, negatieve stochastische afwijking (NSA) en trendsterfteonzekerheid (TSO). De handreiking maakt onderscheid tussen model A en model B. Voor BPF Schilders is model B gebruikt.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeit kent verschillende dimensies. BPF Schilders heeft behoefte aan voldoende liquide middelen (kas) om bijvoorbeeld de ingegane pensioenen te kunnen betalen. Daarnaast moet BPF Schilders ook voor de uitvoering van de rente- en valutahedges binnen het beleggingsbeleid over voldoende liquide middelen beschikken. BPF Schilders monitort de verhouding tussen de liquiditeitsbehoefte en de beschikbare liquiditeit in een sterk negatief stressscenario. BPF Schilders heeft voldoende mogelijkheden om zijn liquiditeitspositie te vergroten. Hierdoor is BPF Schilders in staat om op korte termijn aan zijn verplichtingen te voldoen, ook in tijden van stress en wordt hier bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

Concentratierisico (S8)

Concentratierisico is het risico dat ontstaat als een adequate spreiding van activa of passiva ontbreekt. BPF Schilders heeft een beleggingsstrategie met een weloverwogen spreiding van de beleggingen over categorieën, regio's, sectoren en bedrijven. Ook het deelnemersbestand is divers, met een zeer groot aantal deelnemers en een spreiding over de verschillende leeftijdscohorten. Het risico is daarmee beperkt. Daarom wordt bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. BPF Schilders heeft in de afgelopen jaren stappen gezet richting een meer volwassen risicomangement. Onder meer door de verstrekking van Standaard 3402-verklaringen met betrekking tot de beheersing van interne processen bij pensioenbeheer en vermogensbeheer wordt het financieel operationeel risico gemanaged. Daarom wordt bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

Actief beheer (S10)

Actief beheer betreft het maximale verlies dat door actief beheer zal optreden met een waarschijnlijkheid van 2,5%. Conform de richtlijnen van DNB wordt actief risico meegenomen voor beleggingen in aandelen en vastgoed die een tracking error hebben groter dan 1%. Voor BPF Schilders zijn dit aandelen opkomende markten en alternatieve aandelenstrategieën.

13. Financiering en financiële positie

Financiële positie

De actuele dekkingsgraad is gedurende 2020 gedaald van 107,9% naar 102,6%.

De beleidsdekkingsgraad van 96,4% (2019: 105,8%) ligt onder de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,1% (2019: 104,1%) en onder de vereiste dekkingsgraad van 122,2% (2019: 123,1%). BPF heeft daarom zowel een dekkings- als een reservetekort.

Verloop dekkingsgraad

De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen en de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Bij de nominale dekkingsgraad wordt uitgegaan van de nominale pensioenverplichtingen. Daarin zijn de toegekende indexeringen uit het verleden opgenomen. Hierin zitten niet de eventuele toekomstige indexeringen. Navolgende tabel geeft de impact van de verschillende factoren op de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer:

ONTWIKKELING AANWEZIGE DEKKINGSGRAAD		
(in %)	2020	2019
Dekkingsgraad begin van het jaar	107,9%	107,4%
Impact beleggingsopbrengst	6,7%	19,0%
Toevoeging rente	0,3%	0,2%
Marktw aarde verandering	(13,0%)	(15,5%)
Indexering	0,0%	0,0%
Impact premies en pensioenopbouw	(1,7%)	(0,9%)
Impact uitkeringen	0,1%	0,1%
Aanpassing actuariële grondslagen	3,1%	0,0%
Wijziging regeling	0,0%	0,0%
Overig	(0,8%)	(2,4%)
Dekkingsgraad ultimo boekjaar	102,6%	107,9%

De factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van de dekkingsgraad worden hieronder toegelicht.

Impact beleggingsopbrengst

Het totale effect van de beleggingsopbrengsten op de dekkingsgraad van het fonds is 6,7% punt (2019: 19,0% punt). De totale beleggingsopbrengsten bedroegen in 2020 per saldo € 507,8 miljoen positief ofwel 6,34%. De marktrente is in 2020 verder gedaald. Als gevolg hiervan is de waarde van de renteoverlay in waarde gestegen. De contributie aan het rendement van de overlay-portefeuille bedroeg 2,5%.

Impact onttrekking rente

De onttrekking van rente (op basis van de 1-jaars rente gepubliceerd door de DNB) aan de primo voorziening zorgt voor een stijging van de dekkingsgraad met 0,3% punt. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de éénjaarsrente negatief is (-0,324%).

Impact marktwaarde verandering

Door verlaging van de rentetermijnstructuur waartegen de voorziening contant wordt gemaakt daalt de dekkingsgraad met 13,0% punt.

Indexering

Als gevolg van de wijzigingen in het toetsingskader (FTK) kent BPF Schilders sinds 2015 toeslagen toe op basis van toekomstbestendige indexatie. Op basis van dit indexatiebeleid kon in 2020 geen toeslag worden toegekend (2019: 0%).

Volgens de toekomstbestendige indexering zou deze gedeeltelijke indexering ook de komende jaren gegeven moeten kunnen worden. Die verwachting is sterk afhankelijk van marktontwikkelingen. Volgens het FTK mag pas worden geïndexeerd bij een beleidsdekkingsgraad boven de 110%. Daarnaast moeten de buffers hoog genoeg zijn om deze indexering ook in de toekomst te kunnen blijven geven. Daardoor is de kans op indexering de komende jaren onzeker.

Impact premies

Door premiebijdrage en pensioenopbouw daalt de dekkingsgraad met 1,7% punt. Deze post is het saldo van het effect op de dekkingsgraad van enerzijds de actuariële benodigde kosten voor pensioenopbouw en anderzijds de feitelijk ontvangen premiebijdrage.

Impact uitkeringen

Door het verrichten van pensioenuitkeringen verandert de dekkingsgraad met 0,1% procentpunt. Deze post is het resultaat van enerzijds de werkelijke verrichte pensioenuitkeringen en anderzijds de vrijval uit de voorziening voor pensioenuitkeringen gedurende 2020.

Impact aanpassing actuariële grondslagen

In 2020 vond een beperkt grondslagenonderzoek plaats, waarin de belangrijkste grondslagen werden gemonitord. In totaal zorgde de aanpassing van de actuariële grondslagen in 2020 voor een stijging van de dekkingsgraad met 3,1%. Deze stijging volgt voornamelijk uit de publicatie van de nieuwe sterfteprognosestafel (AG 2020). De nieuwe prognosestafel laat een minder sterke stijging van de levensverwachting dan eerder was voorspeld. Daarnaast laat ook de fondsspecifieke ervaringssterfte een lagere levensverwachting zien waardoor het effect wordt versterkt. In de vaststelling van beide sterftegrondslagen is nog geen rekening gehouden met de eventuele lange termijn impact van COVID-19.

Impact overige mutaties

De post overig zorgt voor een daling van de dekkingsgraad met 0,8% punt. Het betreft hier voornamelijk kruiseffecten die ontstaan als gevolg van een combinatie van verschillende effecten. De overige mutaties bestaan uit aanpassing berekeningsgrondslagen, overige mutaties en de financiële overige baten en lasten.

Herstelplan

Aangezien de beleidsdekkingsgraad van BPF Schilders lager is dan vereist, heeft BPF Schilders in 2015 een herstelplan ingediend. Dit herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd, waarbij wordt getoetst of binnen tien jaar de beleidsdekkingsgraad weer boven de vereiste dekkingsgraad komt. Als de actuele dekkingsgraad lager is dan 93%, is het volgens het herstelplan niet mogelijk om binnen 10 jaar te herstellen. Dit wordt ook wel de kritische dekkingsgraad genoemd.

Op basis van de situatie per eind 2020 is 29 maart 2021 een geactualiseerd herstelplan ingediend. Hieruit blijkt dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn om binnen 10 jaar te herstellen.

In de dekkingsgraad is vanaf 1 januari 2021 de aanpassing verwerkt van de UFR. Het effect van deze aanpassing van de UFR is ongeveer -1,5%-punt op de dekkingsgraad per 1 januari 2021. Dit is het effect van de aanpassing van de UFR per 1 januari 2021 waarbij 25% van de nieuwe UFR methodiek wordt meegenomen. Wanneer de volledige nieuwe UFR methodiek toegepast zou zijn dan was het effect ongeveer 6,1%.

Premie en toetsing aan de Pensioenwet

In 2020 bedroeg de pensioenpremie 25,2% (2019: 25,2%) van het salaris boven de franchise voor deelnemers schilders en 25,2% (2019: 25,2%) voor de deelnemers overig. Hiernaast werd voor de inkoopregeling een premie geheven van

7,69% (2019: 7,69%) voor deelnemers schilders en 7,69% (2019: 7,69%) voor de deelnemers overig. Op deze manier worden de rechten voor de inkoopregeling die in eind 2020 afliep, gefinancierd.

Uitgangspunt voor de vaststelling van de premie is de zuiver kostendekkende premie welke bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. de actuariel benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen;
2. een opslag voor uitvoeringskosten;
3. een solvabiliteitsopslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen.

Pensioenfondsen mogen echter voor de vaststelling van de premie ook gebruik maken van de zogeheten gedempte kostendekkende premie op basis van hetzij het verwachte portefeuillerendement gecorrigeerd voor inflatie, hetzij een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur met een maximum periode van 10 jaar. BPF Schilders heeft gekozen voor de gedempte kostendekkende premie op basis van het verwachte portefeuillerendement omdat deze het beste past bij de risicobereidheid, ambitie en het daarop geënte beleggingsbeleid. Conform de wettelijke vereisten wordt daarbij een afslag gehanteerd voor de verwachte prijsinflatie en is de curve voor zowel de rente als de prijsinflatie voor een periode van 5 jaar vastgezet.

Premievaststelling en -toetsing:

De kostendekkende premie wordt vooraf getoetst bij het vaststellen van het feitelijke premiepercentage en de actualisatie van de grondslagen voor het komende jaar. Op basis van de toetsing in de premienotitie voor 2020 is de kostendekkende premie voor 2020 vastgesteld op 22,1%. Het feitelijke premiepercentage voor 2020 van 25,2% is daarmee kostendekkend.

Realisatie kostendekkende premie verslagjaar:

De in 2020 gerealiseerde resultaten op basis van de vooraf getoetste kostendekkende premie zijn opgenomen in navolgende tabel.

In onderstaande tabel zijn de verschillende premies uitgesplitst. Links wordt de kostendekkende premie weergegeven, rechts de gedempte kostendekkende premie. Wanneer de feitelijke premie wordt vergeleken met de gedempte kostendekkende premie is een positief verschil te beschouwen als een opslag voor herstel van de financiële positie.

(bedragen * € 1.000)	Kosten- dekkende premie	Gedempte kosten- dekkende premie
Actuariel benodigde koopsom	171.580	59.228
Uitvoeringskosten	6.686	6.686
Solvabiliteit	39.712	13.682
Toevoeging indexatie	-	17.484
Totale kostendekkende premie	217.978	97.080
Feitelijke pensioenpremie	114.551	114.551

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Premies (exclusief VPL)	113.868	109.602
ANW premies	683	776
Feitelijke premies	114.551	110.378

De kosten voor de inkoopregeling, alsmede de hiervoor betaalde premie zijn niet meegenomen in de bepaling voor de feitelijke premie. De netto premie voor de inkoopregeling bedraagt € 132,0 miljoen inclusief de slotinkoop vanwege beëindiging van de regeling. Deze is wel meegenomen in premiebijdragen onder paragraaf 8. De hieruit vrijvallende administratiekosten zijn wel meegenomen bij de bepaling van de feitelijke premie, ter dekking van de uitvoeringskosten.

Waardeoverdrachten

Een pensioenuitvoerder is wettelijk verplicht om op verzoek van een werknemer mee te werken aan waardeoverdracht, als de werknemer gaat deelnemen in een pensioenregeling die door een andere pensioenuitvoerder wordt uitgevoerd. Deze overdracht betreft de waarde van de tot dan toe bij de overdragende pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken. De ontvangende pensioenuitvoerder is verplicht om de overgedragen waarde aan te wenden voor de toekenning van pensioenaanspraken die ten minste gelijkwaardig zijn aan de oorspronkelijk opgebouwde aanspraken.

De Pensioenwet schrijft voor dat deze verplichting wordt opgeschort als bij een van de pensioenuitvoerders, of beiden, sprake is van een beleidsdekkingsgraad onder de 100%. De beleidsdekkingsgraad van BPF Schilders bevindt zich sinds juni 2020 onder de 100%.

In paragraaf 19 zijn de bedragen van in- en uitgaande waardeoverdrachten weergegeven.

Toelichting op de staat van baten en lasten

14. Premie bijdragen

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Pensioenpremies uit arbeid:		
Ouderdoms- en nabestaandenpensioen	112.040	107.812
Inkoopregeling	133.827	17.906
	245.867	125.718
Overige pensioenpremies:		
Werkloosheidswet (WW)	2	4.840
ANW-premies	683	776
	685	5.616
Totaal	246.552	131.334

In 2020 is het aantal actieve deelnemers toegenomen van 31.863 naar 32.212. Ook is de grondslag voor de premieberekening over 2020 toegenomen, deze ontwikkelingen hebben betrekking op hogere pensioenpremies uit arbeid.

De premie voor al het cao-personeel en voor ondernemers bedraagt 25,2% (2019: 25,2%) is gebracht. De premie voor de inkoopregeling bedraagt 7,69% (2019: 7,69%).

Onder pensioenpremies uit arbeid is inbegrepen de bijeengebrachte premies door ondernemers van € 22,8 miljoen (2019: € 21,3 miljoen). Dit bedraagt 16,3% (2019: 16,2%) van de totale premiebijdragen, rekening houdend met de incidentele slotinkoop voor de inkoopregeling eind 2020.

15. Beleggingsopbrengsten

(bedragen * € 1.000)	Indirecte		Valuta	Kosten	Totaal 2020	Totaal 2019
	Direct	Prijsmutaties				
Vastgoed en infrastructuur	21.613	(22.177)	(14.437)	(885)	(15.886)	96.461
Aandelen						
- Aandelen	6.625	217.014	(32.382)	(4.002)	187.255	741.611
- Private Equity	1.662	(9.346)	(52)	(44)	(7.780)	17.140
Vastrentende waarden						
- Obligaties en leningen	59.443	100.341	(81.920)	(5.005)	72.859	271.182
- Geldmarktbeleggingen	320	(397)	(1.510)	(644)	(2.231)	(457)
Derivaten						
- Rentederivaten	-	128.932	-	(2.201)	126.731	194.136
- Aandelenderivaten	-	240	-	-	240	223
- Valutaderivaten	-	-	146.007	(36)	145.971	(104.091)
- Kredietderivaten	-	-	-	-	-	(26)
Overige beleggingen	-	8	2	-	10	72
Totaal	89.663	414.615	15.708	(12.817)	507.169	1.216.251
Toegerekend rendement aan inkoopregeling					667	651
Totaal					507.836	1.216.902

Kosten vermogensbeheer

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Beheervergoedingen	9.469	9.072
Bewaarloon	682	668
Overige kosten	2.666	2.389
Totaal	12.817	12.129

In de kosten van vermogensbeheer zoals hierboven gepresenteerd, zijn de kosten opgenomen die direct aan BPF Schilders in rekening worden gebracht. Deze kosten betreffen de beheervergoedingen, het bewaarloon en de overige kosten, en bedragen € 12,8 miljoen (2019: € 12,1 miljoen). Transactiekosten maken geen deel uit van de kosten van vermogensbeheer, maar zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Van deze transactiekosten is € 14,2 miljoen (2019: € 14,6 miljoen) direct uit de administratie af te leiden. De overige transactiekosten hebben vooral betrekking op vastrentende waarden en derivaten en zijn niet direct uit de administratie af te leiden. Deze transactiekosten worden op basis van schattingen bepaald. De reden hiervoor is dat voor vastrentende waarden en derivaten de transactiekosten onderdeel uitmaken van de transactieprijs en niet voor elke individuele transactie bepaald kunnen worden. Eventuele restituties worden in mindering gebracht op de betreffende kostenpost.

Naast directe vermogensbeheerkosten zijn er indirecte vermogensbeheerkosten. Een deel van het vermogen van BPF Schilders is belegd in beleggingsfondsen. De kosten die in deze fondsen worden gemaakt zijn indirecte kosten voor BPF Schilders. Deze kosten zijn onderdeel van de waardering van deze fondsen en

maken als zodanig deel uit van de in het resultatenoverzicht opgenomen indirecte prijsmutaties.

16. Overige baten

Onder de post 'Overige baten' is over 2020 een bedrag van € 0,8 miljoen verantwoord (2019: nihil). Deze bate heeft betrekking op in rekening gebrachte rente over te laat betaalde premies over de jaren 2016-2020.

17. Pensioenuitkeringen

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Ouderdomspensioen (incl. vroegpensioen)	108.547	100.541
Partnerpensioen	25.099	24.707
Wezenpensioen	413	436
Arbeidsongeschiktheidspensioenuitkeringen	4.252	4.508
Vakantiegeld	10.984	10.331
Afkoop van pensioenen	2.364	1.840
Overige uitkeringslasten (uitkering bij overlijden, correcties, mutatie niet opgevraagde pensioenen)	78	(10)
Totaal	151.737	142.353

De toename van de post 'ouderdomspensioen' houdt verband met de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden. Daarnaast is ook het effect van de grotere generaties (babyboom) en hogere pensioenen door uitstel zichtbaar.

Afkoop van pensioenen

De afkoop betreft pensioenen die lager zijn dan € 497,27 per jaar (2019: € 484,09) voor rechthebbenden.

18. Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Bestuurskosten	375	427
Kosten uitbesteding	12.112	9.958
Overige kosten	576	477
Totaal	13.063	10.862

De kosten die worden gepresenteerd zijn na aftrek van de doorbelasting vanwege aan vermogensbeheer te relateren activiteiten.

De kosten met betrekking tot uitbesteding zijn gestegen op basis van de aangepaste Service Level Agreement voor 2020.

Bestuurskosten

Aan de leden van het bestuur zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. BPF Schilders heeft in 2020 evenals over 2019 geen personeel in dienst. BPF Schilders heeft anders dan veel andere pensioenfondsen geen bestuursbureau waarmee BPF Schilders een aanzienlijke besparing op de bestuurskosten realiseert. De coördinerende en uitvoerende rol die een bestuursbureau bij andere pensioenfondsen vervult, neem het dagelijks bestuur voor zijn rekening. De bestuurskosten voor de vier leden van het dagelijks bestuur zijn door het extra tijdsbeslag dan ook hoger dan de bestuurskosten van de overige vier leden van het bestuur. Zie onderstaande tabel.

Uitbetaalde vergoedingen aan het bestuur		
(bedragen * € 1)	2020	2019
Bestuurskosten:		
- Leden dagelijks bestuur		
vacatievergoeding	261.185	263.355
reiskosten	3.274	9.625
btw	<u>43.065</u>	<u>44.670</u>
	307.524	317.650
- Overige bestuursleden		
vacatievergoeding	183.509	189.900
reiskosten	2.058	6.734
btw	<u>27.339</u>	<u>19.728</u>
	212.906	216.362
Totaal	520.430	534.012

Over het boekjaar 2020 zijn ten laste van het pensioenfonds vacatiegelden toegekend aan bestuurders van in totaal € 514 duizend (2019: € 515 duizend) dit is inclusief BTW.

Aan de raad van toezicht is over 2020 een bedrag van € 45 duizend (2019: € 42 duizend) aan bezoldiging toegekend.

Kosten uitbesteding

BPF Schilders heeft PGGM N.V. aangesteld als pensioenuitvoerder van het fonds. De uitvoering van het vermogensbeheer is uitbesteed aan PGGM Vermogensbeheer B.V. De kosten voor de uitvoering van de opgedragen taken bestaan uit een vaste vergoeding. De uitvoeringskosten van BPF Schilders worden gemonitord met kwartaalrapportages over de opgestelde en geaccordeerde begroting.

De toename van de kosten uitbesteding wordt voornamelijk veroorzaakt door aanpassing van de prijsafspraken, daarnaast zijn de tarieven ook geïndexeerd.

Overige kosten

In de overige kosten zijn nog de volgende onderdelen opgenomen:

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Kosten representativiteitstoets	42	-
Kosten sleutelfunctiehouders	23	-
Vergoeding voorlichting opdrachtgevers	33	34
Heffing reguliere toezichtskosten DNB	247	218
Overige kosten	231	225
Totaal	576	477

De "Overige kosten" waren in 2020 hoger vanwege de uitgevoerde representativiteitstoets, de invoering van de sleutelfunctiehouders (benoemd vanuit IORPII-richtlijn) en hogere bijdrage aan de DNB.

In de diverse overige kosten zijn de honoraria opgenomen van de externe accountant en de externe actuaris van BPF Schilders. Het honorarium van de externe accountant bedraagt €76 duizend (2019: €70 duizend). Dit betreffen kosten voor de wettelijke controle van de jaarrekening, verslagstaten, basisgegevens ten behoeve van de certificerend actuaris, normportefeuille en de Z-score en € 0 duizend (2019: € 0 duizend) voor kosten voor niet-controlediensten.

19. Saldo overdrachten van rechten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Inkomende overdrachten	(6.274)	(3.230)
Uitgaande overdrachten	2.297	2.195
Totaal	(3.977)	(1.035)

Dit is het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen.

Per 1 januari 2019 is de wet "Waardeoverdracht klein pensioen" ingegaan. Deze wet geldt voor kleine pensioenaanspraken (groter dan € 2 en kleiner dan de afkoopgrens van € 497,27), die zijn ontstaan bij einde deelneming vanaf 1 januari 2018. Voor wat betreft de automatisch inkomende waardeoverdrachten is het fonds verplicht om hier aan mee te werken.

20. Overige lasten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	885	67
Diverse lasten	61	47
Totaal	946	114

Dotatie voorziening dubieuze debiteuren

Op debiteuren uit hoofde van premievorderingen, wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht. De omvang is gebaseerd op de ouderdom van de vorderingen en op basis van lopende, uitbestede incassozaken en faillissementszaken in 2020. De stijging van de dotatie hangt samen met de verslechterde economische omstandigheden.

21. Actuariële analyse van het saldo van het saldo van baten en lasten

(bedragen * € 1.000)	Toelichting	2020	2019
Resultaat op premiebijdragen	22.1	(102.308)	(43.664)
Resultaat op waardeoverdrachten	22.2	548	(612)
Resultaat op beleggingen en verplichtingen	22.3	(493.377)	157.205
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	22.4	1.205	3.137
Resultaat op pensioenuitkeringen	22.5	(35)	(46)
Overige resultaten	22.6	221.354	126
Saldo baten en lasten		(372.613)	116.146

Het resultaat op de afzonderlijke onderdelen wordt hierna toegelicht.

21.1 Resultaat op premiebijdragen

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Premiebijdragen (exclusief kostenopslagen)	104.834	100.648
Pensioenopbouw	(160.444)	(125.904)
Risicopremies: Overlijden	(3.444)	(3.292)
Risicopremies: Arbeidsongeschiktheid	(7.692)	(9.831)
Premie PVWW	n.v.t.	4.840
Opbouw uit PVWW	n.v.t.	(5.955)
Premie inkoopregeling (exclusief kostenopslagen)	132.002	16.116
Opbouw uit inkoopregeling	(167.564)	(20.287)
Totaal pensioenregeling	(102.308)	(43.664)

De waarde van de nieuwe pensioenopbouw over 2020 is gestegen ten opzichte van 2019 door een toename van de werkgelegenheid en de gedaalde rente. De risicopremies voor arbeidsongeschiktheid zijn gedaald. In 2019 heeft een éénmalige inkoop premievrije voorzetting van de premie tijdens de WW uit de middelen van het vakantiefonds plaatsgevonden.

Voor de opbouw uit de inkoopregeling wordt de koopsom bepaald op basis van de gedempte premie. Deze wordt onttrokken uit de "Ontvangen middelen uit hoofde van inkoopregeling" (zie paragraaf 9). De opbouw van de inkoop van de VPL-regeling bestaat in 2020 uit de reguliere jaarlijkse inkoop van € 30,1 miljoen, de slotinkoop van € 133,6 miljoen en de inkoop vanuit de wederkerigheid met bpfBOUW van € 3,8 miljoen.

21.2 Resultaat op waardeoverdrachten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
<i>Resultaat uitgaande waardeoverdrachten</i>		
Vrijval voorziening uitgaande w aardeoverdracht	2.111	1.995
Betaalde overdrachtsw aarde (financieel)	(2.297)	(2.195)
	(186)	(200)
<i>Resultaat inkomende waardeoverdrachten</i>		
Toevoeging voorziening inkomende w aardeoverdracht	(5.540)	(3.643)
Betaalde overdrachtsw aarde (financieel)	6.274	3.230
	734	(413)
Totaal	548	(612)

Resultaten op waardeoverdrachten worden veroorzaakt door een verschil in waarderingswijze van de waardeoverdracht bij de berekening van het effect op de voorziening, en bij de berekening van de betaling zelf.

21.3 Resultaat op beleggingen en verplichtingen

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Beleggingsresultaten	507.836	1.216.902
Rentetoevoeging technische voorzieningen	24.249	15.044
Wijziging DNB rentetermijnstructuur technische voorzieningen	(1.025.462)	(1.074.742)
Indexering pensioenrechten	-	-
Totaal	(493.377)	157.205

Het rendement op de beleggingsportefeuille droeg in 2020 positief bij aan het resultaat en bedroeg € 0,5 miljard (2019: positief € 1,2 miljard). Aan het eind van het jaar is de voorziening bepaald op basis van de door de DNB vastgestelde rentetermijnstructuur. Door de wijziging van deze rentetermijnstructuur is de voorziening gestegen met € 1,0 miljard (2019: € 1,1 miljard toename).

21.4 Resultaat op pensioenuitvoeringskosten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Kostenopslag in feitelijke premie	9.717	9.730
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	4.551	4.269
Werkelijke pensioenuitvoeringskosten	(13.063)	(10.862)
Totaal	1.205	3.137

In de kosten is een opslag begrepen van 7% over de feitelijke premie ter grootte van € 9,7 miljoen. De werkelijke gemaakte uitvoeringskosten over het boekjaar 2020 bedroegen € 13,1 miljoen. De werkelijke uitvoeringskosten zijn in 2020 hoger dan in 2019. In het resultaat wordt ook de vrijval van excassokosten uit de voorziening voor de uitkeringen over 2020 berekend ter grootte van € 4,6 miljoen. Per saldo bedroeg het resultaat op pensioenuitvoeringskosten € 1,2 miljoen en was de kostendekking dus afdoende.

21.5 Resultaat op pensioenuitkeringen

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
<i>Resultaat op pensioenuitkeringen</i>		
Werkelijke pensioenuitkeringen	(149.373)	(140.513)
Onttrekking voorziening voor pensioenuitkeringen	149.730	140.884
Resultaat op pensioenuitkeringen	357	371
Vrijval voorziening door afkoop	1.972	1.423
Uitgekeerde afkoopbedragen	(2.364)	(1.840)
Resultaat op afkopen	(392)	(417)
Totaal	(35)	(46)

De werkelijke uitkeringen sluiten goed aan bij de vrijval uit de voorziening. Het resultaat op afkopen ontstaat doordat de factoren voor de bepaling van de afkoop afwijken van de factoren voor bepaling van de voorziening.

21.6 Overige resultaten

(bedragen * € 1.000)	2020	2019
Actuariële resultaten op kanssystemen	6.502	8.282
Aanpassingen berekeningsgrondslagen	213.461	979
Overige mutaties in de voorziening	1.567	(9.019)
Overige baten en lasten, per saldo	(176)	(116)
Totaal	221.354	126

De overige resultaten bestaan uit de actuariële resultaten, aanpassing berekeningsgrondslagen naar aanleiding van het grondslagenonderzoek 2021, de overige mutaties in de voorziening en de financiële overige baten en lasten. De hantering van de nieuwe sterfteprognose tabel leidt tot een daling van de voorziening.

22. Toelichting op het kasstroomoverzicht

De liquide middelen bestaan uit de liquide middelen uit de pensioenactiviteiten en de liquide middelen uit de beleggingsactiviteiten. Als sprake is van een negatief saldo, wordt dit gepresenteerd als schuld aan kredietinstellingen onder de overige schulden en overlopende passiva.

De mutatie van de liquide middelen kan als volgt worden aangesloten op de balans:

(bedragen * € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Totale geldmarktbeleggingen (noot 3.4)	314.118	232.970
Liquide middelen pensioenactiviteiten (noot 6)	11.467	14.458
Stand per einde boekjaar	325.585	247.428
Stand per einde vorig boekjaar	247.428	77.935
Mutatie liquide middelen	78.157	169.493

Onder de overige mutaties uit beleggingsactiviteiten is de mutatie uit hoofde van collateral management opgenomen.

23. Bestemming van saldo van baten en lasten

Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten over 2020 is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Het negatieve saldo van baten en lasten van het boekjaar 2020 ad € 372,6 miljoen zal worden onttrokken aan de algemene reserve.

24. Gebeurtenissen na balansdatum

Wijziging rentetermijnstructuur

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

In de dekkingsgraad is vanaf 1 januari 2021 de aanpassing verwerkt van de UFR. Het effect van deze aanpassing van de UFR is ongeveer -1,5%-punt op de dekkingsgraad per 1 januari 2021. Dit is het effect van de aanpassing van de UFR per 1 januari 2021 waarbij 25% van de nieuwe UFR methodiek wordt meegenomen. Wanneer de volledige nieuwe UFR methodiek toegepast zou zijn dan was het effect ongeveer 6,1%.

Herstelplan

Het pensioenfonds bevindt zich per 1 januari 2021, net als gedurende het verslagjaar, in een tekortsituatie omdat de beleidsdekkingsgraad (96,4%) onder het niveau ligt van het (minimaal) vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische beleggingsmix (122,2%). Om die reden heeft het fonds op 29 maart

2021 een herstelplan ingediend bij DNB. In het herstelplan is opgenomen dat het fonds binnen tien jaar herstelt naar het niveau van de vereiste dekkinggraad op basis van de strategische beleggingsmix zonder dat het nemen van additionele beleidsmaatregelen noodzakelijk is. Het fonds is zonder additionele maatregelen na acht jaar uit herstel. DNB heeft op 19 mei 2021 ingestemd met dit herstelplan.

Er zijn geen overige relevante gebeurtenissen na balansdatum.

25. Ondertekening

Vastgesteld door het bestuur te Zeist op 24 juni 2021:

mevrouw M.B. van Veldhuizen

de heer D.J. Vis

de heer R. van Oostrom

de heer J.H. Dijckmeester

mevrouw E.J.P.M. van Loon

mevrouw E.M.C. Eelens

de heer M.H. Rosenberg

de heer M. Elvan

Goedgekeurd door de raad van toezicht te Zeist op 24 juni 2021:

Mevrouw M.O. Boersma

De heer H.J.P. Strang

Mevrouw R.F. van der Feltz

Overige gegevens

Bestemming van baten en lasten

Voor de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Hierin is opgenomen dat het totale resultaat wordt onttrokken aan de algemene reserve van het pensioenfonds.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Zeist is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 16,9 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2,0 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds

verstrekke basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikelen 131 en 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 24 juni 2021

Drs. K. Kusters-van Meurs AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de staat van baten en lasten over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (hierna: het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€43,0 miljoen (2019: € 40,4 miljoen)
Toegepaste benchmark	0,5% van het pensioenvermogen per 31 december 2020, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en het stichtingskapitaal en de algemene reserve.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Aangezien er sprake is van een herstelsituatie waarbij de beleidsdekkingsgraad per jaareinde lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, hebben wij een percentage van 0,5% gehanteerd. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,1 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf kent een aantal activiteiten, welke grotendeels zijn uitbesteed aan een externe serviceorganisatie. De financiële informatie van het geheel van deze activiteiten is opgenomen in de jaarrekening van het pensioenfonds.

De controle heeft zich met name gericht op de significante activiteiten:

- vermogensbeheer;
- pensioenbeheer;
- actuariaat;
- financiële administratie;
- bestuur en toezicht.

Wij hebben gebruikgemaakt van een andere accountant bij de controle van de activiteiten inzake vermogensbeheer, pensioenbeheer, actuariaat en financiële administratie en de daaruit voortkomende financiële informatie, welke is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening van het pensioenfonds. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in de toelichting op de balans per 31 december onder 13. 'Financiering en financiële positie' van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt per 31 december 2020 de beleidsdekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt en er sprake was van zowel een dekkings- als een reservetekort en is het herstelplan toegelicht.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>
Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2020 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariel rapport van de certificerend actuaaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maandsdekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen de key item de verwerking van de Prognosetafel AG2020 en de aanpassing van de ervaringssterfte. • Daarnaast heeft de certificerend actuaaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaaris.
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

<p>Risico</p>	<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto-contante-waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen.</p> <p>De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij netto-contante-waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten en hypothecaire geldleningen. De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen die beleggen in vastgoed en infrastructuur, private equity en bepaalde vastrentende waarden, kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers, waar nodig gecorrigeerd voor kasstromen en een schatting voor de herwaardering tot aan balansdatum.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf '2.2 Grondslagen voor waardering activa en passiva en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans per 31 december onder '3.Beleggingen'. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2020 per saldo € 277 miljoen is belegd in derivaten, € 382 miljoen in hypothecaire geldleningen, € 416 miljoen in niet-(beurs)genoteerde vastgoed, € 213 miljoen in infrastructuurfondsen, € 48 miljoen in private equity en € 39 miljoen in niet-(beurs)genoteerde vastrentende waarden.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist zijn gewaardeerd en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.</p>
<p>Onze controleaanpak</p>	<ul style="list-style-type: none">• Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2020: Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de aansluiting vastgesteld met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en geschatte herwaardering tot aan balansdatum, alsmede de back-testing (met gecontroleerde jaarrekeningen) en de monitoring procedures van de uitvoeringsorganisatie onderzocht. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds.• Voor de waardering van de hypothecaire geldleningen hebben wij een controle uitgevoerd op de netto-contante-waardeberekening. Materiële kasstromen die gehanteerd zijn in de netto-contante-waardeberekening hebben wij beoordeeld met de onderliggende documenten en wij hebben de geschiktheid van de gehanteerde rentecurve, inclusief opslagen voor de risicokenmerken van de portefeuille van hypothecaire geldleningen geëvalueerd.• Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals valuta(termijn)koersen, rentevolatiliteit en rentecurves. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij waarderingspecialisten betrokken. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen (vervolg)

Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2020 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.
-------------------------	---

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	<p>De technische voorzieningen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds (fondsspecifieke correctie). Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf '2.2 Grondslagen voor waardering activa en passiva' en een nadere toelichting opgenomen in de toelichting op de balans per 31 december onder '8. Voorziening pensioenverplichtingen'. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door verwerking van de nieuwe Prognosetafel AG2020, de aanpassing van de ervaringssterfte op basis van nader onderzoek en wijzigingen in overige grondslagen. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor per saldo € 213 miljoen lager uitgekomen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.</p>
Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2020. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2020:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerende actuaaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerende actuaaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2020 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- Toezicht en verantwoording
- De overige gegevens
- Het voorwoord, profiel BPF Schilders, kerncijfers, kerncijfers (toelichting) en de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Als gevolg van de Covid-19-maatregelen waren wij genoodzaakt om onze werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 voor een groot deel op afstand uit te voeren. Om de beperkingen in verband met fysieke aanwezigheid en directe observatie te compenseren, hebben we op voornamelijk communicatietechnologieën gebruikt en schriftelijke informatie-uitwisseling om de controle-informatie te verkrijgen die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in

geschrijft, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle van de jaarrekening als geheel. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de verschillende activiteiten van het pensioenfonds. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 24 juni 2021

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. J. G. Kolsters RA ACA

Bijlagen

1. Rapportage verantwoord beleggen

Wat vinden we belangrijk en wat doen we?

BPF Schilders heeft de ambitie om deelnemers een prijs-geïndexeerd pensioen te bieden. Om dit te kunnen bereiken moeten we de aan ons toevertrouwde gelden beleggen. Dat doen we op een manier die maatschappelijk verantwoord is omdat we ervan overtuigd zijn dat dit een positieve invloed heeft op het rendementsrisicoprofiel van de beleggingen. Let wel; het is niet zo dat elke duurzame belegging per definitie beter is dan een 'gewone' belegging, maar het meenemen van duurzaamheid leidt volgens ons per saldo wel tot betere beleggingsbeslissingen en daarmee tot een betere overall portefeuille. Deze mening wordt steeds meer ondersteund met uitkomsten van academisch onderzoek op dit terrein. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het realiseren van onze ambitie.

Het belang dat wij hechten aan MVB is niet alleen gestoeld op rendement en risico. Een goed pensioen gaat namelijk over meer dan alleen maar geld. Voor onze deelnemers is niet alleen een goede financiële toekomst van belang, maar ook een goede leefomgeving. Via MVB dragen wij ook hieraan bij.

In 2020 hebben we het bestaande MVB-beleid verder ontwikkeld en waar mogelijk aangevuld en aangescherpt. Het aangescherpte MVB-beleid is te vinden op onze website en bevat de volgende vier uitgangspunten:

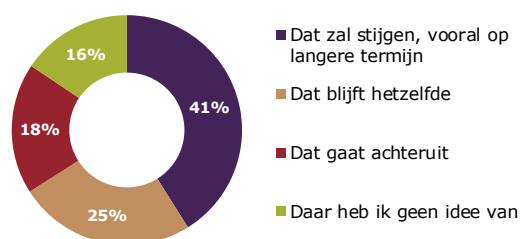

ESG-integratie voor een beter rendement-risicoprofiel

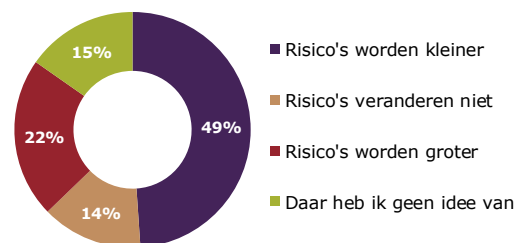
BPF Schilders is ervan overtuigd dat het rendement-risicoprofiel van de portefeuille verbetert als ESG-factoren mee worden genomen in de beleggingsbeslissingen. Een overtuiging die steeds meer ondersteund wordt door resultaten van academisch onderzoek. Ook het belang dat bijvoorbeeld in IORP-II aan de financiële risico's uit hoofde van ESG-factoren wordt gehecht, duidt erop dat ESG-integratie steeds meer onderdeel wordt van de kern van het beleggingsproces.

Een belangrijk deel van onze deelnemers gelooft in de meerwaarde van MVB voor rendement en risico. Circa een-vijfde van de deelnemers denkt daarentegen dat MVB juist tot lagere rendementen en hogere risico's leidt.

Wat doet MVB met het rendement denkt u?

Wat doet MVB met het risico denkt u?

Bron: Zegwaart Consultancy

Al met al zien we voldoende redenen om ESG-factoren mee te nemen bij de bepaling van ons beleggingsbeleid. Aansluitend vragen we ook onze beleggers om bewust ESG-risico's én kansen mee te nemen in alle beleggingsactiviteiten. Bij de selectie van nieuwe beleggers en de monitoring van bestaande beleggers (minimaal twee keer per jaar) wordt naar vier verschillende onderdelen met betrekking tot ESG gekeken: beleid, governance, ESG-integratie en wijze van rapporteren. Wij verwachten van onze externe beleggers (en van ondernemingen waarin wij beleggen) dat zij conform de OESO en UNGP standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken.

Betrokken belegger die zelf het goede voorbeeld geeft

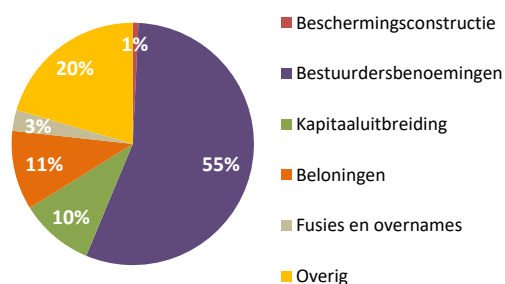
BPF Schilders vraagt niet alleen aan de beleggers om ESG-factoren mee in beschouwing te nemen, we stellen onszelf ook op als betrokken belegger. Wij proberen het bestuur en de continuïteit van ondernemingen te verbeteren en financiële markten te verduurzamen. Door lange termijn risico's aan te kaarten, dragen wij bij aan zowel het realiseren van de ambitie een goed pensioen te kunnen bieden als aan de wens voor een meer duurzame wereld. Daarbij onderschrijven wij de ESG due diligence stappen conform het OESO-richtsnoer. De due diligence wordt uitgevoerd door PGGM en externe ESG dienstverleners en beleggers. Bij het screenen van onze beleggingsportefeuille worden (potentiële) negatieve impacts op samenleving en milieu geïdentificeerd en geprioriteerd op basis van schaal, reikwijdte en mate van onomkeerbaarheid. Wanneer ondernemingen waarin wij beleggen negatieve impact hebben veroorzaakt (of daaraan hebben bijgedragen), verlangen wij dat zij herstel en/of verhaal voor benadeelden bieden (of daaraan bijdragen).

Als betrokken belegger hebben we de beschikking over meerdere instrumenten:

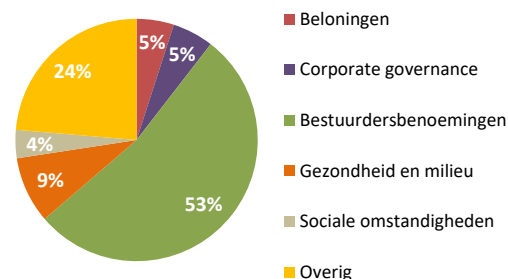
Stemmen

We vragen aan onze beleggers dat zij van hun stemrecht gebruik maken en namens BPF Schilders stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en hierover rapporteren. In 2020 stemden wij op 30.794 vergaderpunten op 2.786 aandeelhoudersvergaderingen. De onderwerpen waarover is gestemd zijn voornamelijk ingebracht door het management en in sommige gevallen door de aandeelhouders:

Verdeling managementvoorstellen

Verdeling aandeelhoudersvoorstellen

BPF Schilders bepaalt jaarlijks met andere deelnemers in de PGGM fondsen of het nog steeds de PGGM stemrichtlijnen onderschrijft. Deze zijn bedoeld voor eenduidigheid in stemmingen namens de deelnemers in de PGGM fondsen en door PGGM beheerde separate beleggingen in dezelfde ondernemingen.

Deze stemrichtlijnen worden gevolgd voor automatische stemuitvoering (door de stembienstverlener ISS) en zijn vooral gericht op Governance onderwerpen zoals het beloningsbeleid of de diversiteit van achtergrond en expertise onder de bestuurders. We kunnen per aandeelhoudersvergadering wel specifieke voorstellen steunen of indienen.

We publiceren ons stembeleid en de wijze waarop gestemd is elk kwartaal op de eigen website.

Engagement

Naast het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen vragen we onze beleggers om ook de dialoog met ondernemingen aan te gaan als daar aanleiding voor is. Vanuit twee verschillende invalshoeken worden engagementactiviteiten uitgevoerd. Proactieve engagementactiviteiten sluiten aan bij thema's die door BPF Schilders als belangrijk zijn aangeduid voor de waarde creatie op de lange termijn. Reactieve engagementactiviteiten volgen op handelingen van een bedrijf die een sterk negatieve impact hebben zoals corruptie, milieuvervuiling en mensenrechtenschendingen.

BPF Schilders gaat niet in alle gevallen over tot engagement. Bij de keuze om al dan niet actie te ondernemen worden de volgende vier vragen beantwoord:

- 1) Wat is de ernst en omvang van het incident?
- 2) Is het de schuld van de onderneming?
- 3) Wat is het belang en het (reputatie)risico voor BPF Schilders?
- 4) In hoeverre kan BPF Schilders invloed uitoefenen?

Juridische procedures

Juridische procedures zijn gericht op een specifieke verbetering in de organisatiestructuur of op het verhalen van geleden schade. Dit zijn vaak langlopende en kostbare procedures die we uitsluitend aangaan samen met andere beleggers en op basis van 'no cure no pay'. Afhankelijk van het financiële belang dat in het geding is, kunnen we ervoor kiezen ons hierin actief op te stellen, maar vaker zullen wij ons aansluiten bij een 'class action suit' en onze vordering kenbaar

maken. De uitvoering van deze juridische procedures loopt via PGGM Tax Legal & Regulatory.

BPF Schilders neemt deel aan collectieve acties in Duitsland tegen Volkswagen en Porsche vanwege – kort gezegd – dieselgate; in 2020 zijn met betrekking tot deze procedures door verschillende rechters tussenbeslissingen genomen, onder meer in relatie tot de competentie van de rechter in Braunschweig ten aanzien van Porsche, de bewijslevering door eisers ter zake gestelde schade en verjaringsaspecten. Daarnaast neemt BPF Schilders in Australië deel aan een collectieve actie tegen BHP Billiton in verband met het schenden van disclosure verplichtingen in relatie tot het bestaan van veiligheidsrisico's, met het instorten van de Fundao dam in 2015 tot gevolg; in november 2020 heeft de rechter een vordering van BHP Billiton afgewezen om bepaalde claims/claimanten (waaronder die van BPF) uit te sluiten van de procedure. Tegen deze beslissing heeft BHP Billiton in december 2020 beroep ingesteld.

Zelf het goede voorbeeld geven

Wat we van anderen vragen, doen we zelf ook. Zo voeren we een verantwoord beloningsbeleid voor zowel onszelf als voor de partijen waarmee we zaken doen. Daarnaast zijn we zowel bestuurlijk integer en hechten we aan diversiteit in het bestuur.

Beloningsbeleid

BPF Schilders volgt het Fee Protocol van PGGM voor acceptabele tarieven en vergoedingsstructuren per beleggingscategorie. Beloningsprikkelers zijn hierbij gericht op de lange termijn. Vergoedingenstructuren dienen duidelijk en transparant te zijn, en in lijn met de doelstellingen van het fonds.

Fiscaal beleid

In alle jurisdicties waarin wordt belegd voldoet BPF Schilders aan de fiscale wet- en regelgeving en anticipeert zoveel mogelijk op internationale regels voor 'good tax governance' en wetgevingsvoorstellen. Fiscale structuren moeten altijd begrijpelijk, uitlegbaar en beheersbaar zijn. We hanteren geen beleggingsstrategieën of gaan beleggingen aan die primair fiscaal gedreven zijn.

Het uitsluiten van beleggingen

We sluiten bedrijven uit als hun producten of diensten niet passen bij onze normen en waarden. Voor de beleggingen in aandelen en/of obligaties in bedrijven worden hierbij de volgende criteria gehanteerd:

1. De betreffende producten zijn per definitie schadelijk voor mensen
2. Door onze invloed als aandeelhouder is hier niets aan te veranderen
3. Als de producten er niet meer zouden zijn, dan heeft dit geen nadelige gevolgen
4. Er bestaat een wereldwijd verdrag gericht op het uitbannen van de producten.

Als aan alle vier de criteria wordt voldaan, dan zullen we de betreffende bedrijven of sectoren uitsluiten. Op dit moment gaat het om beleggingen in controversiële wapens en in tabak.

Controversiële wapens

Om te voorkomen dat we met de toevertrouwde middelen afbreuk doen aan vrede en veiligheid in de wereld, willen we niet beleggen in ondernemingen die direct betrokken zijn bij de productie van en/of handel in controversiële wapens. Dit zijn wapens die op grote schaal leed (kunnen) toebrengen en gericht zijn op burgers.

We hanteren hierbij een definitie die ruimer is dan de beleggingen in wapens die volgens de Pensioenwet verboden zijn. Onder controversiële wapens verstaat het fonds nucleaire, biologische en chemische wapens, clusterbommen, landmijnen en munitie met verarmd uranium. Ook hier volgt uit het deelnemersonderzoek dat bijna 90% van onze deelnemers zich achter dit beleid schaart.

Tabak

BPF Schilders belegt niet in obligaties of aandelen van tabaksbedrijven om verschillende redenen. Tabak is verslavend en per definitie schadelijk voor mensen. De mogelijke invloed van een aandeelhouder kan daar niets aan veranderen. Er is een wereldwijd verdrag voor het uitbannen van tabak (World Health Organisation Framework on Tobacco Control). Bovendien kent de productie van tabak nog andere issues op gebied van ESG (mensenrechtenschending, milieuschade). De uitsluiting van tabak sluit aan bij de voorkeur van onze deelnemers. In het al eerder genoemde onderzoek onder onze deelnemers geeft bijna 90% aan dat het pensioenfonds niet zou moeten beleggen in de tabaksindustrie.

Staatsobligaties van landen onderworpen aan sancties van VN en/of EU

Een derde groep van beleggingen die direct wordt uitgesloten zijn staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie. Dit kunnen zowel omvangrijke economische en handelssancties zijn, als meer specifieke maatregelen, zoals een wapenembargo. De reden kan zijn dat een land een bedreiging vormt voor vrede, veiligheid en stabiliteit in de regio, mensenrechten schendt of controversiële wapens inzet.

Jaarlijks beschouwen we binnen onze beleggingen in staatsobligaties de mogelijkheden om aanvullende ESG-factoren te integreren in staatsobligaties uit opkomende markten.

Overige uitsluitingen

Naast de directe uitsluitingen op basis van ongewenste producten of diensten (tabak, controversiële wapens) kunnen bedrijven ook worden uitgesloten op basis van hun gedrag. Hierbij spelen behalve maatschappelijke ook financiële overwegingen een rol.

Een goed voorbeeld hierbij is de CO₂-reductie binnen aandelen die zowel gericht is op het verminderen van risico's in de portefeuille als op het tegengaan van klimaatverandering. In de strategie worden de meest vervuilende bedrijven in drie specifieke sectoren niet opgenomen in de benchmark. Niet omdat we per se niet in deze sectoren willen beleggen, maar wél omdat ze relatief veel CO₂ uitstoten. Verbeteren de bedrijven op dit gebied hun prestaties, dan worden ze weer opgenomen in de benchmark.

Ook bedrijven die in strijd handelen met de tien Global Compact principes van de VN maar te klein zijn voor engagement kunnen mogelijk niet langer worden opgenomen in de benchmark. Hetzelfde geldt voor bedrijven waar engagement niet tot de gewenste gedragsverbetering heeft geleid.

Een positieve bijdrage aan een duurzame wereld

Een duurzame samenleving zorgt voor nu levende generaties zonder dat dit ten koste gaat van toekomstige generaties. Het fonds wil binnen de randvoorwaarde van de beste financiële belangen van zijn deelnemers een deel van het vermogen toekennen aan beleggingen die aanwijsbaar een positieve bijdrage leveren aan een duurzame samenleving.

In aanvulling op een beter rendement-risicoprofiel bewandelen we hier de omgekeerde weg. Niet de ontwikkelingen en risico's die van buiten naar binnen de beleggingsportefeuille raken, maar juist van binnen naar buiten: hoe kunnen we met onze beleggingen de wereld verbeteren?

Het meenemen van ESG-risico's bij de samenstelling van onze portefeuille zien we als onderdeel van onze fiduciare plicht en het sluit ook aan bij wetten en regels waar we ons aan gecommitteerd hebben. Voor het leveren van een positieve bijdrage aan een betere wereld geldt dat dit veel meer een vrije keuze is.

Naast de instrumenten in de voorgaande paragrafen die positief bijdragen aan een meer duurzame wereld, hanteren we voor deze doelstelling nog twee aanvullende instrumenten: CO2-reductie binnen aandelen en Beleggen in Oplossingen (BiO).

CO2-reductie binnen aandelen

We hanteren zoals ook al in de voorgaande paragraaf beschreven binnen aandelen³ een strategie die erop gericht is om de CO2-voetafdruk van de bedrijven in de benchmark te verminderen. Binnen de drie sectoren met de grootste CO2-uitstoot (Utilities, Materials en Energy) worden de 35% bedrijven met de grootste CO2-voetafdruk uit de benchmark verwijderd en worden de vrijgekomen middelen belegd in de bedrijven in dezelfde sectoren met een relatief lage uitstoot.

In 2020 is de CO2-uitstoot voor BPF Schilders gedaald van 186 naar 146 ton/\$ miljoen omzet. Dit betekent een verdere reductie ten opzichte van vorig jaar met meer dan 20%.

³ De CO2-reductiestrategie wordt gehanteerd bij de beleggingen in aandelen in volwassen markten, aandelen opkomende markten en in de alternatieve aandelenstrategieën.

Doelstelling CO2-reductie binnen aandelen:

De uitstoot door bedrijven in de aandelenportefeuille moet minimaal 40% lager zijn dan de uitstoot van CO2 door bedrijven in een wereldwijde aandelenbenchmark op basis van marktkapitalisatie (de FTSE All World).

Onderbouwing:

Door de CO2-reductiestrategie krijgen bedrijven een andere weging in de benchmark. Hierdoor ontstaan 'tilts' in de portefeuille als het bijvoorbeeld gaat om de regioverdeling en de gemiddelde omvang van bedrijven in de index en deze leiden tot een verandering in de karakteristieken van de totale aandelenportefeuille. Een grote CO2-reductie leidt tot grotere aanpassingen in de portefeuille en daarmee tot een grotere verandering van de karakteristieken, terwijl een lage CO2-reductie juist onaantrekkelijk is vanuit MVB oogpunt. Bij de genoemde 40% zijn de veranderingen in de karakteristieken van de portefeuille beperkt, terwijl wel sprake is van een substantiële CO2-reductie.

Verantwoording over de CO2-reductiestrategie en realisatie vindt minimaal één keer per jaar plaats. Hierbij wordt zowel gekeken naar de financiële impact van de keuzes (rendement, risico, omzet) als naar de impact op het gebied van duurzaamheid (hoeveel CO2-reductie is gerealiseerd ten opzichte van het moment waarop we met deze strategie gestart zijn?).

We hebben de mogelijkheden onderzocht om een dergelijke strategie ook binnen bedrijfsobligaties en/of beursgenoteerd vastgoed door te voeren. Hieraan kleefden echter zo veel nadelen in de vorm van complexiteit, een gebrek aan goede data en mindere uitlegbaarheid, dat hier vooralsnog besloten is om van een dergelijke strategie af te zien. BPF Schilders blijft echter alert op ontwikkelingen op dit gebied.

Beleggen in Oplossingen (BiO)

BPF Schilders draagt met zijn beleggingsbeleid bij aan een duurzame samenleving, de zogenaamde Beleggingen in Oplossingen ('BiO'). Voor een deel volgen deze uit breed gespreide portefeuilles die ook duurzame aandelen en bedrijfsobligaties bevatten. Daarnaast vragen we ook onze beleggers in infrastructuur om te zoeken naar dergelijke BiO. Voorwaarde is dat het rendement-risicoprofiel gelijkwaardig is aan andere beleggingen binnen deze mandaten. Ultimo 2020 was het totaal belegd vermogen van BPF Schilders in BiO circa 473 miljoen euro.

Voorbeelden zijn te vinden binnen Infrastructuur (producenten van zonnepanelen, windmolenparken e.d.) en binnen bedrijfsobligaties (green bonds). Over het totaal aan BiO en de verdeling over de verschillende beleggingscategorieën wordt jaarlijks gerapporteerd.

Naast BiO (i.e. specifieke beleggingen gericht op specifieke thema's) zal BPF Schilders ook het totale volume aan beleggingen in de portefeuille rapporteren dat bijdraagt aan een of meer van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties).

Geen expliciete doelstelling voor BiO of SDG's

Daar waar we bij de mate van CO₂-uitstoot een harde doelstelling geformuleerd hebben, laten we deze voor de hoeveelheid beleggingen in BiO of SDG's bewust achterwege. We willen op deze manier voorkomen dat beleggingsdwang ontstaat, waarbij beleggingen die wellicht wat minder goed scoren op gebied van rendement-risico toch geselecteerd worden, om maar te kunnen voldoen aan de BiO-doelstelling.

IMVB-convenant en Klimaatakkoord

BPF Schilders committeert zich aan het IMVB convenant en onderschrijft daarmee de OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties (UNGP). Het convenant vraagt een inspanning van pensioenfondsen om te voorkomen dat bedrijven waarin zij beleggen misstanden veroorzaken. We volgen daarbij ook het zogenaamde 'diepe spoor' waarop we samenwerken met andere deelnemende pensioenfondsen en met overheid, vakbonden en maatschappelijke organisaties aan engagement met ondernemingen op het gebied van mensenrechten of arbeidsomstandigheden.

Implementatie van het IMVB Convenant vereist een duidelijke ESG 'due diligence' procedure met een toelichting welke thema's BPF Schilders beoordeelt als risicovol en/of relevant voor de achterban. Hier baseren we ons op de verschillende standaarden zoals het UN Global Compact, Principles for Responsible Investment (PRI) en de Sustainable Development Goals.

BPF Schilders heeft zich met andere pensioenfondsen, banken en verzekeraars ook verbonden aan het Ontwerp Klimaatakkoord als Nederlandse bijdrage aan het Klimaatakkoord van Parijs. Daarmee is BPF Schilders een inspanningsverplichting aangegaan, binnen de risico-rendementsdoelstelling van een pensioenfonds. Voor de monitoring hiervan zal worden aangesloten bij bestaande rapportage- en monitoringverplichtingen en initiatieven.

Rapportage absolute voetafdruk

In juli 2019 heeft BPF Schilders het commitment van de financiële sector bij het Klimaatakkoord ondertekend.⁴ Met dit commitment hebben wij onder meer toegezegd om vanaf boekjaar 2020 te rapporteren over het CO₂-gehalte (voetafdruk) van alle relevante beleggingen in onze portefeuille. In deze paragraaf geven wij opvolging aan dit commitment en rapporteren wij voor het eerst de absolute voetafdruk (in CO₂-equivalenten⁵) van onze beleggingen.⁶

BPF Schilders heeft al enige jaren ervaring met het meten en reduceren van de voetafdruk. Tot nu toe rapporteerden wij alleen de voetafdruk van de

⁴<https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/07/10/commitment-van-de-financiële-sector/Commitment+Financiële+sector.pdf>

⁵ Meerdere broeikasgassen dragen bij aan klimaatverandering. Het is gebruikelijk om andere broeikasgassen dan CO₂ om te rekenen in CO₂-equivalenten op basis van hun relatieve bijdrage aan klimaatverandering op een horizon van 100 jaar, zoals voorgesteld door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), en deze vervolgens op te tellen. In onze databronnen wordt deze conventie gehanteerd.

⁶ Staatsobligaties met een zeer lage directe voetafdruk en enkele kleine portefeuilles zijn niet meegenomen in deze rapportage.

beursgenoteerde aandelenportefeuilles, uitgedrukt in CO2-intensiteit (uitstoot gedeeld door omzet).

De nieuwe rapportage omvat aanzienlijk meer beleggingscategorieën en laat zich, vanwege de focus op de absolute voetafdruk, niet direct vergelijken met de oude methode. Voor de absolute afdruk in deze paragraaf sluiten wij zo veel mogelijk aan bij het raamwerk van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF).⁷ Dit betekent onder meer dat iedere euro belegd in een onderneming – in het eigen vermogen dan wel vreemde vermogen – even zwaar telt. De voetafdruk van BPF Schilders is gelijk aan de uitstoot van een onderneming, vermenigvuldigd met ons aandeel in het totale vermogen van de onderneming.

De resultaten zijn samengevat in onderstaande tabel.

	Allocatie EUR in mln	Dekking (%)	Scope 1 Voetafdruk in tonnen CO ₂ e	Bron
Zakelijke waarden				
Aandelen ontwikkelde markten	1.677	96	74.634	Trucost
Aandelen opkomende markten	329	92	40.576	Trucost
Alternatieve aandelenstrategieën	1.340	97	58.145	Trucost
Beursgenoteerd vastgoed	231	72	875	Trucost
Krediet				
Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	1.156	73	85.098	Trucost
High yield ontwikkelde markten	473	52	153.010	Trucost
Totaal			412.338	

Merk op dat, vanwege de aanzienlijke vertraging in de rapportage van uitstoot-data door bedrijven, de voetafdruk is berekend met behulp van uitstoot-data over 2019. Deze zijn gekoppeld aan de portefeuille per ultimo 2019. Alleen van scope 1 (directe uitstoot door ondernemingen zelf) is een totaaltelling opgenomen. Uitstoot van energieleveranciers (scope 2) valt bij de andere bedrijven in onze portefeuille juist onder scope 1. Aggregeren over scope 1 en 2 zou tot dubbeltellingen leiden.

Tot slot wordt benadrukt dat zowel de dekking als de kwaliteit van de data in enkele beleggingscategorieën nog te wensen overlaat. In de tabel zijn alleen beleggingscategorieën opgenomen waarvan de dekking meer dan 50% bedraagt. Infrastructuur en bedrijfsobligaties en high yield opkomende markten zijn daarom nog niet meegenomen. De data voor high yield ontwikkelde markten laat daarnaast enkele uitschieters zien, die wij nog niet goed kunnen verklaren. Ook de rapportages van externe managers (bijvoorbeeld GRESB-rapportage voor infrastructuur) zijn nog verre van volledig. In de komende jaren zullen wij ons inzetten om de kwantiteit en de kwaliteit van deze data te verbeteren, niet in het minst omdat wij er ook op willen kunnen sturen.

⁷ <https://carbonaccountingfinancials.com/files/downloads/PCAF-Global-GHG-Standard.pdf>

2. Personalia

Stand per 31 december 2020:

Bestuur

Voorzitters

- mevrouw M.B. van Veldhuizen, werknemersvoorzitter op voordracht van werknemersvereniging FNV
- de heer D.J. Vis, werkgeversvoorzitter op voordracht van werkgeversvereniging OnderhoudNL

Lid op voordracht van werkgeversvereniging OnderhoudNL:

- mevrouw E.M.C. Eelens

Lid op voordracht van werknemersverenigingen FNV en CNV Vakmensen:

- de heer R. van Oostrom

Lid namens de pensioengerechtigden op voordracht van de pensioengerechtigden in het VO:

- de heer J.H. Dijckmeester

Lid namens de ondernemers op voordracht van 4 organisaties die ondernemers vertegenwoordigen:

- mevrouw E.J.P.M. van Loon

Expert bestuursleden:

- de heer M.H. Rosenberg (aandachtsgebied vermogensbeheer)
- vacature (aandachtsgebied risicomangement)

Raad van toezicht

- mevrouw M.O. Boersma (voorzitter)
- de heer H.J.P. Strang
- mevrouw R.F. van der Feltz

Verantwoordingsorgaan

Namens werkgeversvereniging OnderhoudNL:

- mevrouw I. Schras (voorzitter)

Namens de werknemersverenigingen FNV en CNV Vakmensen:

- de heer T. de Ruijter (vice-voorzitter)
- de heer P. Postma
- de heer R. de Ruijter

Namens de pensioengerechtigden:

- mevrouw J.S.C. Akkermans-Timmers (secretaris)
- mevrouw C.J. van den Ingh-van Wijk
- de heer H.J. Gossink
- de heer L. Hirsch
- de heer G.E.J. Braamhaar
- de heer N.P. de Jong

Namens de ondernemers:

- de heer R.W.D. van Dijk
- de heer P. Barents

Commissie Vermogensbeheer

- de heer A.C.F. Vorst
- de heer T. Aaten

Geschillencommissie

- de heer B.J. Bodewes (voorzitter)
- de heer A. van der Laan
- de heer A. Lagerwey

Externe compliance officer

Nederlands Compliance Instituut – de heer R.N.M. van der Mast

Externe vertrouwenspersoon

Nederlands Compliance Instituut – mevrouw A. Pierik – van Diest

Waarmerkend actuaris

Mercer Nederland B.V.

Waarmerkend accountant

Ernst & Young Accountants LLP

Sleutelfunctiehouder Actuarieel

Mercer Nederland B.V. in de persoon van mevrouw K. Kusters-van Meurs
AAG

Sleutelfunctiehouder Interne Audit

Mevrouw W. Ong

3. Nevenfuncties

Stand per 31 december 2020:

Bestuur

Mevrouw E.M.C. Eelens:

- Bestuurslid en voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds Particuliere Beveiliging
- Bestuurslid en lid beleggingscommissie Pensioenfonds PostNL
- Lid RvT van pensioenfonds Delta Lloyd

De heer J.H. Dijckmeester:

- Bestuurslid (voorzitter) Stichting Pensioenfonds PGB
- Bestuurslid Stichting AOV Uitgeverijbedrijf
- Bestuurslid Bedrijfstakbureau Uitgeverijbedrijf
- Lidmaatschap van de stichtingsraad van Netspar (namens PGB)
- Belangenbehartiger Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ)

Mevrouw E.J.P.M. van Loon:

- Directeur Actor bureau voor sectoradvies
- Lid uitvoeringsraad Pensioenfederatie
- Lid RvT BPF Houthandel

De heer R. van Oostrom:

- Pensioenfondsbestuurder CNV vakmensen
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties (SPW)
- Bestuurslid BPF Rijn- en Binnenvaart
- Lid geschillencommissie Openbaar vervoer
- Plaatsvervangend lid geschillencommissie Besloten busvervoer
- Bestuurslid Karate-DO Bond Nederland
- Jurist

De heer M.H. Rosenberg:

- Bestuurslid en voorzitter beleggingsadviescommissie BPF Landbouw (BPL)
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties (SPW)
- Voorzitter van de beleggingsadviescommissie van pensioenfonds PepsiCo NL
- Docent SPO
- Zelfstandig adviseur

Mevrouw M.B. Veldhuizen:

- Pensioenbestuurder FNV
- Werknemersvoorzitter BPF Bouw

De heer D.J. Vis:

- Aspirant bestuurslid pensioenfonds Astellas
- Lid RvT pensioenfonds APG
- Voorzitter BO kring E (Ballast Nedam) APF STAP
- Onafhankelijk projectmanager voor het pensioenfonds en beroepsvereniging Openbare Apothekers inzake nieuw pensioencontract

Raad van toezicht

Mevrouw M.O. Boersma:

- Voorzitter verantwoordingsorgaan Pensioenfonds ABN Amro

De heer H.J.P. Strang:

- Voorzitter raad van toezicht Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf
- Lid raad van toezicht BPF Agrarische & Voedselvoorzieningshandel
- Lid raad van toezicht Pensioenfonds Hoogovens
- Lid Bestuur BPF Waterbouw
- Bestuurslid pensioenfonds AON
- Sleutelfunctiehouder Interne Audit Pensioenfonds Wonen
- Sleutelfunctiehouder Interne Audit BPF Waterbouw
- Lid visitatiecommissie Pensioenfonds VNU
- Lid visitatiecommissie Pensioenfonds Lloyd's register
- Lid visitatiecommissie Pensioenfondsen Eriks
- Bestuurslid Kring van Pensioenspecialisten
- Moderator Werkgroep Internationaal (Kring van Pensioenspecialisten)
- Kerndocent Stichting Pensioen Opleidingen
- Cursuscoördinator IVN Natuurgids, IVN Eemland
- Zelfstandig adviseur en trainer

Mevrouw R.F. van der Feltz:

- Uitvoerend bestuurder SBZ Pensioen
- Lid raad van toezicht Pf Robeco
- Eigenaar B-Rein
- Secretaris bestuurder Quiet Nederland

4. Naleving Code Pensioenfondsen

Norm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Ja	<p>Het bestuur rapporteert in de hoofdstukken 'BPF Schilders in 2020', 'Hoe zag de pensioenregeling er in 2020 uit?' en 'Hoe presteerden wij in 2020 en wat kostte dat?' over het beleid dat het in 2020 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte. Ook in de toelichting op norm 5 in de Checklist Naleving Code Pensioenfondsen is terug te vinden hoe BPF Schilders hiermee omgaat. Het bestuursverslag wordt op de website gepubliceerd.</p>
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Ja	<p>Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Hoe bestuurden wij in 2020?' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden. Ook in de toelichting op norm 31 in de Checklist Naleving Code Pensioenfondsen is terug te vinden hoe BPF Schilders hiermee omgaat.</p>
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	Gedeeltelijk	<p>Het bestuur, het VO en de raad van toezicht zijn divers van samenstelling. BPF Schilders heeft drie vrouwelijke bestuursleden, waarvan één ook voorzitter is. De raad heeft een vrouwelijke voorzitter en daarnaast nog een vrouwelijk lid. Ook het VO heeft een vrouwelijke voorzitter en daarnaast twee vrouwelijke leden. Dit aspect van diversiteit is succesvol. Door twee bestuursleden jonger dan veertig jaar voldoet de leeftijdssamenstelling van het bestuur ook aan dit aspect. Het VO en de raad hebben geen leden jonger dan veertig jaar. Bij de samenstelling van de fondsorganen passen wij het diversiteitsbeleid van het fonds toe. In de profielen voor de vacatures in het bestuur gaan wij in op de gewenste diversiteit.</p>
<p>Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	Ja	<p>Bij de invulling van het intern toezicht past de raad de Code Pensioenfondsen en de Toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichhouders Pensioensector toe (VITP-code). De raad van toezicht heeft een normenkader vastgesteld dat dient als referentiekader voor de werkzaamheden van de raad in de uitoefening van zijn wettelijke toezichttaak. In zijn kwartaalrapportages, die dienen als basis voor het jaarlijkse verslag van de raad, rapporteert de raad, op basis van het normenkader, over zijn werkzaamheden en over de naleving van de Code Pensioenfondsen.</p>

Norm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In het hoofdstuk 'BPF Schilders in 2020' beschrijft het bestuur de uitwerking van de strategie van het fonds aan de hand van een aantal hoofdthema's. De missie, visie en strategie staan ook in de ABTN en op de website.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	In de bijlage 'Rapportage verantwoord beleggen' licht het bestuur de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen. Ook in de ABTN en in de toelichting op norm 62 in de Checklist Naleving Code Pensioenfondsen is terug te vinden hoe BPF Schilders hiermee omgaat. Het beleid en de overwegingen om maatschappelijk verantwoord te beleggen staat ook op de website.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het hoofdstuk 'Hoe bestuurden wij in 2020?' rapporteert het bestuur op hoofdlijnen over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur. Ook in de toelichting op norm 62 in de Checklist Naleving Code Pensioenfondsen is terug te vinden hoe BPF Schilders hiermee omgaat. De checklist over de naleving van de Code Pensioenfondsen staat ook op de website.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	De klachten- en geschillenprocedure die is opgenomen in het pensioenreglement, is ook te vinden op de website. In het hoofdstuk 'Hoe bestuurden wij in 2020?' wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen. Ook in de toelichting op norm 65 in de Checklist Naleving Code Pensioenfondsen is terug te vinden hoe BPF Schilders hiermee omgaat.

5. Begrippenlijst

ABTN

Actuariële- en bedrijfstechnische nota. In deze nota die door de wet verplicht gesteld is, worden naast de actuariële aspecten van de reglementaire pensioenen, ook de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle beschreven.

AFM

Autoriteit Financiële markten. De AFM houdt toezicht op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland, waaronder pensioenfondsen. Bovendien houdt de AFM toezicht op de naleving van de zorgplicht. Het doel hiervan is om deelnemers, als dat van toepassing is, te adviseren over verantwoorde individuele beleggingen. Naast AFM houdt ook De Nederlandsche Bank (DNB) toezicht op pensioenfondsen.

Beleidsdekkingsgraad

Dekkingsgraad op basis waarvan gestuurd wordt in het nieuwe FTK. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de (actuele) dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Derivaten

Van effecten afgeleide beleggingsproducten zoals futures, swaps, total return swaps.

Actuele dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen de waarde van de opgebouwde aanspraken in een percentage.

ALM

Asset Liability Management. Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggings- portefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Custodian

De custodian is de financiële partij die de effecten bewaart.

Ervaringssterfte

Correctiefactoren voor ervaringssterfte worden toegepast om de overlijdenskans van een verzekerde bij het fonds te verlagen. Doordat de overlijdenskans wordt verlaagd, wordt verondersteld dat een verzekerde langer leeft. Het fonds doet dit omdat de sterftkans is afgeleid van de gehele bevolking. Het fonds past dus een correctie toe op de overlijdenskansen om rekening te houden met deze langere levensduur van de werkende bevolking. Door rekening te houden met deze langere levensduur wordt de pensioenvoorziening hoger.

Euribor

Afkorting voor Euro Interbank Offered Rate. Euribor is de rente die banken elkaar in rekening brengen voor leningen.

FTK

Financieel Toetsingskader. Regelgeving voor toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen door De Nederlandsche Bank.

Gedempte premie

Kostendekkende premie berekend op basis van het verwacht rendement.

Hedge

Het afdekken van (rente- en inflatie-) risico's in pensioenverplichtingen.

Standaard 3402

De Standaard 3402 is de internationale assurance standaard en is bestemd voor de organisatie, de gebruiker, die werkzaamheden heeft uitbesteed aan een service-organisatie en de accountant van de gebruiker. Een Standaard 3402 rapport geeft de gebruiker inzicht en zekerheid in de beheersing die de serviceorganisatie heeft ingericht in de processen en systemen die van belang zijn voor de juistheid en volledigheid van de financiële verantwoording van de gebruiker. Het rapport wordt opgesteld door de serviceorganisatie en beoordeeld door een door de serviceorganisatie aangestelde auditor.

Nominale markttrente

De markttrente die volgt uit de prijsvorming van obligaties. De hoogte van deze rente fluctueert in de tijd en hangt af van de looptijd van de kasstromen.

Outperformance

Er is sprake van outperformance als het gerealiseerde rendement van een portefeuille hoger is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief rendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Franchise

Deel van het salaris dat niet wordt meegeteld bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Gremia

Officiële groep mensen met een bepaalde taak.

Gepensioneerde

Persoon van wie het ouderdomspensioen is ingegaan.

Indexering (indexatie)

Het jaarlijkse verhogen van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten, op grond van de in het pensioenreglement omschreven pensioenregeling.

Kostendekkende premie

De premie die precies voldoende is om de nominale uitkeringen te kunnen nakomen die ontstaan uit pensioenrechten die in een bepaalde periode worden opgebouwd, inclusief een opslag voor opbouw van het vereist eigen vermogen.

Nominale dekkinggraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de opgebouwde aanspraken, uitgedrukt in een percentage, waarbij de opgebouwde aanspraken contant zijn gemaakt met de nominale markttrente.

Ongedempte premie

Kostendekkende premie berekend op basis van de actuele rentetermijnstructuur.

Overlay

De overlays vormen een toevoeging op de bestaande beleggingen. De overlays bevatten derivaten die zijn bedoeld om het renterisico ('renteoverlay') en het wisselkoersrisico ('valutaoverlay') voor het pensioenfonds te verminderen.

Pensioengerechtigde

Persoon van wie een pensioen is ingegaan.

Pensioenrichtleeftijd

De leeftijd waarop de pensioenopbouw is gebaseerd.

Private equity

De benaming voor beleggingen in niet-beursgenoteerde bedrijven.

Reële marktrente

De marktrente die volgt uit de prijsvorming van inflatie gerelateerde obligaties. De hoogte van deze rente fluctueert in de tijd en hangt af van de looptijd van de kasstromen. De reële rente is gelijk aan de nominale rente, met een afslag voor verwachte inflatie en een inflatierisicopremie.

Renteswap

Een renteswap of Interest Rate Swap (IRS) is een afspraak tussen twee partijen om gedurende een bepaalde periode (één tot tien jaar) rentebetalingen over een bepaalde hoofdsom uit te wisselen.

SLA

Service Level Agreement. Een Service Level Agreement is een type overeenkomst waarin afspraken staan tussen aanbieder en afnemer van een dienst of product.

Vastrentende waarden

Schuldpapieren (obligaties) die een regelmatige en vaste rentebetaling opleveren.

Yield**Pensioengrondslag**

Het pensioengevend salaris minus de zogenoemde franchise; over die franchise wordt geen pensioenpremie betaald.

Pensioenvermogen

Pensioenvermogen is gedefinieerd als alle beleggingen van het pensioenfonds, inclusief aandelen, obligaties, vastgoed, derivaten en liquide middelen, onder aftrek van schulden aan derden.

Reële dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de opgebouwde aanspraken, uitgedrukt in een percentage. Daarbij zijn de opgebouwde aanspraken contant zijn gemaakt met de reële marktrente.

Reële waarde

Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen, die onafhankelijk zijn.

Rentetermijnstructuur

Grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.

Ultimate Forward Rate

Een door DNB voorgeschreven nieuwe rekenmethode om de marktwaarde van de verplichtingen te bepalen, ingevoerd per 30 september 2012.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot een zeker moment opgebouwd pensioenrecht.

Z-score

Gemiddelde rente.

Jaarlijkse score die de afwijking weergeeft van het werkelijk behaalde rendement ten opzichte van het rendement van een vooraf door het bestuur vastgestelde wettelijke normportefeuille.